

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ

Ниш, септембар 2016.

САДРЖАЈ:

УВОД

1. Поступак самовредновања
  - 1.1. Субјекти поступка самовредновања
  - 1.2. Опис поступка самовредновања
2. Методологија

Први део

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

1. Преглед историјског развоја
2. Сумарни приказ актуелног стања
3. Мисија и визија Факултета

Други део

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

1. Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета
2. Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета
3. Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета
4. Стандард 4: Квалитет студијског програма
5. Стандард 5: Квалитет наставног процеса
6. Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада
7. Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника
8. Стандард 8: Квалитет студената
9. Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
10. Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
11. Стандард 11: Квалитет простора и опреме
12. Стандард 12: Финансирање
13. Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета
14. Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Трећи део

ПРИЛОЗИ

1. Списак прилога
2. Прилози

I. УВОД

Правни факултет Универзитета у Нишу (у даљем тексту: Факултет) је, схватајући значај изградње и примене културе квалитета, почев од сачињавања првог Извештаја о самовредновању од 2008. године, у складу са *Законом о високом образовању* („Службени гласник РС“, 76/2005, 100/2007 - аутентично тумачење, 97/2008, 44/2010 и 93/2012) и прописаним стандардима, спроводио поступак перманентне провере достигнутог нивоа квалитета и његовог унапређивања.

Факултет је по први пут спровео поступак самовредновања у току припрема за први циклус акредитације марта 2008. године. У оквиру тог циклуса акредитације спроведен је поступак самовредновања у свим областима обезбеђења квалитета, предвиђених Законом о високом образовању, *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа* Националног савета за високо образовање („Службени гласник РС“, 106/2006, 112/2008, 70/2011 и 101/2012), *Правилником о квалитету* Правног факултета у Нишу („Билтен Правног факултета у Нишу“, 104/2007) и *Правилником о самовредновању* Правног факултета у Нишу (Билтен Правног факултета у Нишу“, 122/2008).

После добијене акредитације, Факултет је, по други пут, спровео и редован поступак самовредновања у свим областима обезбеђења квалитета предвиђеним напред наведеним актима, за период 2008-2011, који је сачињен и у складу са *Упутством за припрему извештаја о самовредновању високошколске установе у саставу универзитета, интегрисаних универзитета и високих школа*, који је издала Комисије за акредитацију високошколских установа Републике Србије.

У току припрема за други циклус акредитације (марта 2013. године), Факултет је, по трећи пут, спровео поступак самовредновања у свим областима обезбеђења квалитета. При томе, веома значајан подстицај за побољшање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета предвиђених наведеним правним актима представљале су и оцене садржане у *Извештају о спољашњој провери осигурања квалитета Правног факултета Универзитета у Нишу*, бр. 612-00-01826/2011-042, од 21. 12. 2012. године. Поступајући према тим оценама, органи факултета су предузимали све неопходне корективне и подстицајне мере за осигурање неопходног квалитета рада у свим областима обезбеђења квалитета предвиђеним наведеним прописима.

1. Субјекти поступка самовредновања

У поступку самовредновања учествовали су бројни органи и тела Факултета.

Поступком је управљао *Одбор за квалитет*, који чине представници наставног и ненаставног особља и студената. Чланове Одбора, из реда наставника и сарадника, изабрало је Наставно-научно веће, тајним гласањем, већином гласова укупног броја чланова. Члана Одбора из реда студената изабрао је Студентски парламент, а члан из реда ненаставних радника изабран је на заједничком састанку ненаставних радника, тајним гласањем, већином гласова.

Прикупљање и анализа података поверени су *Комисији за праћење и унапређивање студирања* и *Комисији за односе са студентима*, као сталним комисијама Одбора за квалитет, образованим у складу с одредбама *Правилника о квалитету*.

У прикупљању података учествовале су све организационе јединице Факултета.

Послове прикупљања и обраде података обавиле су посебно образоване комисије, односно, радна тела Факултета.

2. Опис поступка самовредновања

Факултет је, схватајући значај изградње и примене културе квалитета, у складу са *Законом о високом образовању* и прописаним стандардима, почев од сачињавања првог Извештаја од 2008. године, наставио поступак перманентне провере достигнутог нивоа квалитета и његовог унапређивања.

У поступку самовредновања коришћени су разноврсни извори и методи за прикупљање података, примерени овом типу истраживања: анализа службене документације, анкетање, предлози Одбора за квалитет и Наставно-научног Већа Факултета, као и подаци са њихових расправа, што је све пропраћено и SWOT анализом.

Самовредновање је засновано на свеобухватном приступу, при чему су вршене разноврсне квантитативне и квалитативне анализе. Примењена методологија омогућила је да се из различитих перспектива сагледа квалитет студијских програма и наставног процеса, исходи учења, услови рада студената, наставника и сарадника, рад факултетских служби и др, и на тај начин стекне целовит и објективни увид у све области квалитета.

Једна од кључних метода за прикупљање података била је анкетање студената и других релевантних група испитаника (наставно и ненаставно особље, некадашњи студенти и послодавци). Непосредни циљ анкетања био је да се испита како поједине групе испитаника перципирају квалитет студија, наставе, услова студирања и рада на Факултету, како би се тачно и објективно проценио квалитет рада и утврдило у којим сегментима делатности квалитет рада није на задовољавајућем нивоу, као и да се пројектују адекватне мере и активности, у циљу превазилажења уочених слабости.

Анкетање је део новоуспостављеног институционалног система управљања квалитетом, који треба да обезбеди унапређивање рада Факултета у свим областима обезбеђења квалитета, развијање културе квалитета, као и мотивисање свих запослених, за веће лично залагање и поштовање утврђених стандарда квалитета.

Први поступак анкетања студената спроведен је јануара 2008. године, на основу одлуке Одбора за квалитет. Поступак анкетања студената спроведен је према одредбама *Правилника о студентском вредновању квалитета студија Универзитета у Нишу* и *Правилника о студентском вредновању квалитета студија Правног факултета у Нишу* („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 111/2008), као и у складу са *Упутством за анкетање студената, обраду, коришћење и презентовање података шк. 2007/2008*, које је 08. 01. 2008. године донео Одбор за квалитет. Овим упутством предвиђене су стриктне процедуре у погледу припреме и руковања анкетним материјалом, обраде података, припреме извештаја и начина презентовања прикупљених података.

У складу са правилима о анкетању, Одбор за квалитет утврдио је методологију анкетања, време анкетања, садржину анкетних упитника, индикаторе квалитета, као и репрезентативни узорак. Анкетање је спроводила Комисија за праћење и унапређивање студирања Факултета. За уношење и обраду података образоване су посебне комисије, које су у Рачунском центру Факултета, уз подршку особља Центра, кодирале одговоре и уносиле податке у табеле. Тако унети подаци су потом трансферисани у SPSS формат и обрађени помоћу SPSS програмског пакета.

Комисија за праћење и унапређивање студирања Правног факултета у Нишу припремала је појединачне извештаје о резултатима анкетања, за сваку групу испитаника и достављала их Одбору за квалитет.

У прикупљању података о успеху студената на испитима и у студирању коришћене су базе података из службене евиденције, коју води Служба за наставу и студентска питања. Обрада и презентација података вршена је према методолошким упутствима Одбора за квалитет.

У јесењем семестру школске 2013/2014 године Одбор за квалитет је одлучио да се спроведе електронско анкетање студената о квалитету наставно-педагошког рада наставника и сарадника и квалитету уџбеника, али је због веома слабог учешћа студената у том анкетању, Одбор за квалитет био принуђен да се врати на класичан метод анкетања студената путем попуњавања анкетних листића.

II. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе:

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ, ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Адреса:

Трг Краља Александра бр. 11

Web adresa: www.prafak.ni.ac.rs

E-mail: pravni@prafak.ni.ac.rs

Образовно-научно поље:

Друштвено-хуманистичке науке

Правни факултет Универзитета у Нишу (у даљем тексту: Факултет) је високошколска образовно-научна установа са својством правног лица, у саставу Универзитета у Нишу, са правима и обавезама које му припадају на основу Закона и Статута. Факултет је матичан за следеће уже научне области: правно-теоријска; јавно-правна; кривично-правна; грађанско-правна; трговинско-правна; међународно-правна; правно-историјска; правно-политичка; правно-социолошка и правно-економска.

Факултет је регистрован код Трговинског суда у Нишу. Матични број јединственог регистра је 07174691.

1. Историјска ретроспектива

Правни факултет у Нишу основан је 1960. године, као Правни одсек Правно-економског факултета у Нишу, у саставу Универзитета у Београду. Од 1.10.1970. године Факултет је самостална високошколска установа у саставу Универзитета у Нишу.

Настава на основним студијама започела је 1. октобра 1960. године. Прву генерацију студената школске 1960/61. године чинила су 503 студента. У истој школској години Факултет је, у сталном радном односу, имао само четири наставника и два сарадника.

Од оснивања до 1965. године и од 1978. до 1986. године, Факултет је организовао наставу у двогодишњем и четворогодишњем трајању, за стицање дипломе вишег образовања (правник), односно дипломе високог образовања (дипломирани правник). Све до 1992. године, настава је посебно организована за редовне и ванредне студенте. Због великог броја ванредних студената, Факултет је, у периоду од 1964-1977. године, оснивао центре за ванредно студирање изван свог седишта, а у току 1977. године формирао је Одељење у Зајечару, које је радило све до 1988. године.

Факултет је перманентно унапређивао наставни програм, усвајањем нових наставних планова (1960, 1974, 2003, 2007). У периоду од 1960. до 1965. године, настава је извођена само на правосудном смеру, иако су постојала још два смера: привредно-правни и политичко-управни смер. Од 1979-1974. године, наставни план предвиђао је, поред обавезних, и изванредан број изборних предмета, чије је изучавање обезбеђивало извесну специјализацију. Од 1974. до 2003. године, Факултет је образовао правне стручњаке општег профила. Наставним планом од 2003. године предвиђено је осам наставних група, што је омогућило студентима да профилишу своје правничко образовање.

Од 1970. године, на Факултету се остварују последипломске студије: магистарске студије у двогодишњем трајању и специјалистичке студије у трајању од једне године. Према Наставном плану од 2003. године магистарске студије обухватају 18 смерова, а специјалистичке 10 смерова.

Према актуелном *Статуту Правног факултета Универзитета у Нишу* од 2007. године („Билтен Правног факултета у Нишу“ бр. 96/2007, пречишћен текст од 07.03.2008. године), Факултет у оквиру своје делатности организује и остварује академске студијске програме на свим нивоима студија, струковне студије и развија научноистраживачки рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука.

Факултет је у првом акредитационом циклусу припремио три студијска програма из области права: 1) студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ), 2) студијски програм дипломских академских студија, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ) и 3) студијски програм докторских академских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ). Све наведене програме је усвојио Сенат Универзитета у Нишу својом одлуком од 04. 03. 2008. године, а затим су, Одлуком Комисије за акредитацију и проверу квалитета Министарства науке Републике Србије од 28. 11. 2008. године, сви наведени студијски програми и акредитовани.

Сенат Универзитета у Нишу је својом *Одлуком бр. 8/16-01-006/11-008 од 06. 09. 2011. године*, усвојио измене и допуне Студијског програма основних академских студија права и *Одлуком, бр. 8/16-01-004/11-007, од 06. 09. 2011. године*, усвојио измене и допуне Студијског програма дипломских академских студија права.

У последњем циклусу акредитације Факултет је припремио, Сенат Универзитета у Нишу усвојио, а Комисија за акредитацију и проверу квалитета Министарства науке Републике Србије акредитовала четири студијска програма:

- 1) студијски програм основних академских студија, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ),
- 2) студијски програм мастер академских студија - општи, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ)
- 3) студијски програм мастер академских студија - унутрашњих послова, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ)
- 4) студијски програм докторских академских студија, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ).

Поред организације основних, мастер и докторских академских студија у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука, Факултет у наведеним областима организује и научноистраживачки рад, остварује облике студија за иновацију знања, стручног образовања и усавршавања, као и полагање стручних испита. Самостално или у сарадњи са другим организацијама, Факултет обавља основна, примењена и развојна

истраживања у циљу развоја образовне делатности, организује научне конференције и публикује резултате научног рада.

Факултет сарађује са 27 образовних установа у земљи и иностранству и са 22 правосудне и друге институције, са којима има склопљене уговоре о сарадњи.

Од оснивања Факултета до 31. марта 2016. године звање дипломирани правник стекло је 7084 студената, а звање правник 6.435 студената. Научно звање магистра за одговарајуће области права стекао је 121 студент, а звање специјалисте за одговарајуће области права стекло је 55 студената. Звање мастера права стекло је 95, а звање доктора правних наука 94 студента.

2. Сумарни приказ актуелног стања

На Правном факултету Универзитета у Нишу се тренутно реализују основне академске студије права у четворогодишњем трајању, мастер академске студије права у једногодишњем трајању и докторске академске студије права у трогодишњем трајању.

Основне студије	Мастер студије	Докторске студије
3481	109	88

На основним студијама права студира 3481 студент, и то:

- на новом (болоњском) студијском програму:

Година студија	Број студената
1	618
2	584
3	421
4	1142
Укупно	2765

- На старом студијском програму

Година студија	Број студената
1	2
2	4
3	33
4	5
Апсолвенти	672
Укупно	716

У периоду од 1. марта 2013. године дипломирало је укупно 752 студента, и то: по старом студијском програму 475, и по новом (болоњском) студијском програму 277 студената.

На мастер академским студијама права студира 109 студената, и то: 35 студената чије се школовање финансира из буџета, као и 77 самофинансирајућих студената.

У периоду од 1. марта 2013. године мастерирало је 95 студената.

На докторским академским стидијама студира 88 студената и то, 11 студената чије се школовање финансира из буџета, и 77 самофинансирајућих студената.

У периоду од 1. марта 2013. године докторирало је 22 студената.

На Факултету је (на дан 01. 09. 2016. године) стално запослено **54** наставника и сарадника, један наставник енглеског језика, а три наставника су уговором ангажована за извођење наставе из страних језика (немачки, француски, руски).

Редовни професори	Ванредни професори	Доценти	Асистенти	Наставник Енглеског језика
22	9	12	10	1

Ненаставно особље чини укупно 36 стално запослених различитог профила, и то 8 са високом стручном спремом, 4 са вишом стручном спремом, 11 са средњом стручном спремом и 10 помоћних радника са основном школом. Два ненаставна радника ангажована су на одређено време.

Укупан простор	8.257,93 квм
Простор Библиотеке са читаоницама	542.42 квм
Број рачунара	142
Број библиотечких јединица из области из које се изводи наставни процес	81000 УКУПНО Од тога: 27.634 књига – 5.253 уџбеника и 53.366 свезака часописа (509 наслова)

Имајући у виду друштвене потребе и своје људске и просторне ресурсе, Факултет се определио да своју образовну делатност остварује кроз основне академске студије, мастер академске студије и докторске академске студије.

Реализација нових студијских програма започела је доношењем Одлуке о упису 21 студента на докторске студије. Прва генерација студената основних академских студија и дипломских академских студија уписана је шк. 2008/2009. године.

Факултет сарађује са 27 образовних установа у земљи и иностранству и са 22 правосудне и друге институције, са којима има склопљене уговоре о сарадњи.

3. Мисија и визија

Мисија:

Мисија Правног факултета Универзитета у Нишу је да, као референтна образовно-научна установа у Републици и у региону југа и истока Србије, организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања правника, научно-истраживачки и стручни рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука, у складу са највишим стандардима квалитета, дајући тиме допринос развоју правног система, правне науке и правне струке и просперитету друштвене заједнице.

Визија:

Визија Правног факултета у Нишу огледа се у достизању максималног нивоа квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада студената свих нивоа студија и стручњака правне струке, кроз перманентно унапређивање целокупне делатности и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане препознатљива, модерна и атрактивна високошколска институција у Републици, и у региону југа и истока Србије, упоредива са институцијама сличног профила и капацитета, која ужива поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини.

III. ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

Стандард 1.

СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

а) Опис стања, анализа и процена за стандард 1

Поштујући традиционалну тежњу за остваривањем високих стандарда квалитета рада, привржен вредностима и принципима савременог европског универзитетског образовања, имајући у виду стандарде и смернице Националног савета за високо образовање, свестан чињенице да је неопходно успостављање институционалног система управљања квалитетом, чије ће функционисање обезбедити континуирано праћење, процену, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима рада, Правни факултет Универзитета у Нишу (у даљем тексту: Факултет) периодично усваја *Стратегију управљања квалитетом* (у даљем тексту: *Стратегија*). После прве Стратегије за период 2007-2010, Факултет је донео *Стратегију* за период 2011-2015. Настављајући овај континуитет, Савет Факултета је на седници одржаној 05. 05. 2016. године, донео и *Стратегију управљања квалитетом за прериод 2016-2020. године* (у даљем тексту: *Стратегија*).

Стратегијом, као основним и општим развојним документом у области обезбеђења квалитета, дефинисани су мисија, визија, циљеви, опредељења и принципи институционалног система обезбеђења и унапређивања квалитета, утврђене су области обезбеђења квалитета и субјекти система обезбеђења квалитета, као и мере за обезбеђење квалитета и начин операционализације система обезбеђења квалитета.

Циљ успостављеног система управљања квалитетом огледа се у обезбеђивању високих стандарда квалитета образовног, научно-истраживачког и стручног рада, како би се створили услови за укључивање Факултета у јединствени европски академски простор и дао допринос развоју друштвене заједнице у условима опште трансформације друштва. Обезбеђењем и сталним унапређивањем квалитета треба да се достигне највиши ниво квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, као и да се перманентно унапређује целокупна делатност и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане модеран и атрактиван европски правни факултет, упоредив се истакнутим факултетима у региону сличног профила и капацитета.

У изјави о квалитету, која је садржана у Стратегији, Факултет је преузео одговорност за праћење, унапређивање и развој квалитета свог рада и изразио спремност да наставну делатност обавља поштујући високе стандарде квалитета, да се укључи у процес европске интеграције високог образовања, као и да квалитетом својих услуга обезбеди поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини. Факултет је стратешки опредељен да у свом раду перманентно повезује образовну делатност (преношење знања), научно-истраживачку делатност (производњу знања) и стручну делатност (примену знања).

Усвајањем Стратегије, Факултет се опредељује да перманентно прати и уважава нове идеје, принципе и трендове у развоју европског високошколског образовања, настојећи да својим што квалитетнијим радом доприноси изградњи друштва знања, одрживом развоју заједнице, развијању концепта доживотног учења и промовисању универзалних вредности и циљева савременог универзитетског образовања.

Из усвојене Стратегије недвосмислено произлази и опредељење Факултета за целовит, конзистентан, стабилан, функционалан, ефикасан, флексибилан и у пуној мери транспарентан систем управљања квалитетом, којим ће се гарантовати усклађеност квалитета наставног и научно-истраживачког рада са постављеним стандардима. Успостављени систем треба да омогући ефикасно и континуирано праћење, процену, унапређивање и развој квалитета у обављању свих делатности Факултета, успостављање и развијање културе квалитета кроз још веће лично мотивисање свих запослених и студената за поштовање утврђених стандарда квалитета, што треба да обезбеди да студенти стекну гарантовани минимум сврсисходних знања и вештина, као и да допринесе повећању ефикасности студирања, бољој припремљености студената за професионални рад, учење током читавог живота и достојан живот у демократском грађанском друштву.

Имплементација и развој система управљања квалитетом засновани су на проактивном приступу, што подразумева укључивање свих запослених на Факултету, као и пуну партиципацију студената.

Факултет редовно објављује усвојену Стратегију управљања квалитетом и промовише је, како на самом Факултету (међу наставницима, сарадницима, осталим запосленим и студентима), тако и у широј јавности. Као и раније усвојене стратегије (Стратегија за период 2007-2011 и Стратегија за период 2011-2015), и Стратегија управљања квалитетом за период 2016-2020 учињена је доступном јавности објављивањем на сајту Факултета.

Успостављени систем управљања квалитетом је флексибилан, јер је пројектован тако да обезбеђује његово несметано прилагођавање и интегрисање у јединствени систем управљања квалитетом на Универзитету у Нишу (у даљем тексту: Универзитет), који је у процесу изградње, уз уважавање његове интегративне функције и потребе за успостављањем хармоничног система управљања квалитетом на нивоу Универзитета.

Ради ефикаснијег остваривања Стратегијом предвиђених циљева и задатака, Одбор за квалитет Факултета доноси једногодишње акционе планове за спровођење стратегије управљања квалитетом, преко којих се операционализује рад Одбора за квалитет и преиспитује и унапређује стратегија обезбеђења квалитета. На седници Одбора за квалитет, одржаној 9. 12. 2013. усвојен је *Акциони план за спровођење стратегије управљања квалитетом за школску 2013-2014*, на седници Одбора за квалитет, одржаној 26. 01. 2015. године, усвојен је *Акциони план за спровођење стратегије управљања квалитетом за школску 2014-2015. годину*, а седници Одбора за квалитет, одржаној 18. 01. 2016. године, усвојен је *Акциони план за спровођење стратегије управљања квалитетом за школску 2015-2016. годину*.

Стратешки циљеви, дефинисани Стратегијом управљања квалитетом, као и акциони планови за спровођење стратегије управљања квалитетом, у протеклом периоду су, у претежном делу реализовани, а нереализовани циљеви последица су општих економских и друштвених прилика, али и пасивности једног броја заинтересованих субјеката, због недостатка поверења у систем обезбеђења квалитета.

б) SWOT анализа

Предности:

Охрабрујући резултати у изградњи система обезбеђивања квалитета и примени Стратегије управљања квалитетом за период 2011-2015. године.

Слабости:

1. Недовољна укљученост студената.

Могућности:

1. Континуирано унапређивање система обезбеђивања квалитета.
2. Мотивисање студената да активно учествују у систему обезбеђења квалитета.
3. Укључивање што већег броја наставника и сарадника у едукативне семинаре, посвећене обезбеђивању квалитета.
4. Организација округлих столова или панел дискусија који имају за циљ упознавање правне и шире јавности са функционисањем система за обезбеђивање квалитета на факултетима.

Опасности:

1. Неједнаки захтеви које надлежно Министарство и други органи (Комисија за акредитацију и проверу квалитета) постављају пред високошколске установе у државном и приватном власништву.

2. Висок степен централизације у области одлучивања и обезбеђења система високог образовања у Србији.

в) Процена испуњености стандарда 1 и предлог корективних мера

Доношењем *Стратегије управљања квалитетом*, која се редовно објављује на сајту Факултета, испуњен је Стандард 1.

Сагласно одређењу дефинисаном у 9. делу Стратегије под насловом „Унапређивање стратегије“, надлежни органи Факултета су вршили преиспитивање и унапређивање *Стратегије* на крају сваке школске године. На бази стеченог увида у резултате функционисања система управљања квалитетом обезбеђивана је солидна основа за израду што делотворнијих акционих планова за обезбеђење квалитета. При томе, тежило се изради таквих акционих планова којим ће се операционализовати рад Одбора за квалитет и пратити потребе за што ефикаснијим и квалитетнијим поступком обезбеђења квалитета Факултета.

Континуирано доношење стратегија управљања квалитетом почев од прве за 2007-2011, друге за 2011-2015. и треће за 2016-2020. годину, потврђује истрајност Факултета у испуњавању овог стандарда.

г) Показатељи и прилози за стандард 1

[1.1. Стратегија управљања квалитетом за период 2011-2015](#)

[1.2. Стратегије управљања квалитетом за период 2016-2020](#)

[1.3. Акциони план за спровођење Стратегије управљања квалитетом \(2013-2014\)](#)

[1.4. Акциони план за спровођење стратегије управљања квалитетом за школску 2014/2015](#)

[1.5. Акциони план за спровођење стратегије управљања квалитетом за школску 2015/2016.](#)

Стандард 2

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 2

Правни факултет Универзитета у Нишу је у претходном акредитационом периоду усвојио неколико стратешких документа, којима се утврђују стандарди и поступци унапређивања квалитета образовног процеса и услова рада на Факултету. То су: *Правилник о квалитету*, *Правилник о самовредновању*, као и *Стратегија управљања квалитетом* за период 2011-2015 и *Стратегија управљања квалитетом* за период 2016-2020.

Правилником о квалитету уређује се институционални систем управљања квалитетом, утврђују се подручја обезбеђења квалитета, стандарди квалитета рада, састав, надлежност, овлашћења и начин поступања субјеката надлежних за управљање, праћење, процену, унапређивање и развој квалитета и регулишу се друга питања од значаја за обезбеђење квалитета. Циљ успостављања система управљања квалитетом је утврђивање стандарда квалитета рада и регулисање механизма и поступака за управљање, праћење, вредновање, унапређивање и развој квалитета, као и развијање политике и организационе културе квалитета у обављању свих делатности факултета.

Правилник о квалитету свеобухватно и детаљно уређује: 1) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета студијских програма; 2) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета наставног процеса; 3) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета научно-истраживачког и стручног рада; 4) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета наставника и сарадника; 5) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета студената; 6) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета уџбеника и литературе; 7) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета библиотечких и информатичких ресурса; 8) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке; 9) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета простора и опреме; 10) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета финансирања; 11) стандарде и поступке за обезбеђење квалитета активне улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Правилник о квалитету и Правилник о самовредновању доступни су јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ и на сајту Факултета, док су обе наведене *Стратегије* објављене на сајту Факултета.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Усвојени стандарди и поступци за унапређивање и обезбеђивање квалитета.
2. Изграђен систем обезбеђивања квалитета на Факултету.
3. Шестогодишња примена стандарда и поступка за унапређивање и обезбеђивање квалитета.

Слабости:

1. Недовољна укљученост једног броја наставника, сарадника и студената за континуирану проверу квалитета.

Могућности:

1. Повећање коришћења сопствених потенцијала у подизању квалитета у свим областима, а нарочито на плану усклађивања студијских програма са достигнућима науке и савременим друштвеним тенденцијама.
2. Активније учешће студената у процесу унапређивања квалитета наставе и услова рада.

Опасности:

1. Оптерећеност времена предвиђеног за наставне активности великим бројем редовних и ванредних испитних рокова организованих за студенте који студирају по прописима донетим пре ступања на снагу Закона о високом образовању.

в) Процена испуњености стандарда 2 и предлог корективних мера

Усвајањем *Правилника о квалитету*, којим су свеобухватно утврђени стандарди квалитета, као и поступци за обезбеђење квалитета, испуњен је Стандард 2.

Правилник о квалитету је први и основни документ Факултета у области обезбеђења квалитета, чија је примена започела 2007. године. С обзиром на то, његова примена се пажљиво прати, како би се стекао увид у његове практичне ефекте и оценило остваривање планираних циљева.

Интенција је да се утврђени стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, у циљу њиховог унапређивања, периодично преиспитују како би се минимални ниво квалитета стално подизао кроз креирање што ефикаснијих подстицајних и корективних мера за унапређивање квалитета.

г) Показатељи и прилози за стандард 1

[2.1. Правилник о квалитету, „Билтен ПФН“, бр. 104/2007](#)

[2.2. Правилник о самовредновању, „Билтен ПФН“, бр. 122/2008\)](#)

[2.3. Стратегија управљања квалитетом за период 2011-2015. године](#)

[2.4. Стратегија управљања квалитетом за период 2016-2020. године](#)

Стандард 3

СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 3

Институционални систем обезбеђења квалитета установљен је и регулисан: *Статутом Правног факултета у Нишу („Билтен Правног факултета у Нишу“, бр. 96/2007, 177/11), Стратегијом управљања квалитетом (2011-2015), Стратегијом управљања квалитетом (2016-2020) и Правилником о квалитету.*

Систем обезбеђења квалитета устројен је тако што су предвиђени субјекти обезбеђења квалитета, дефинисани њихова улога, задаци и надлежност, као и улога и задаци наставног и ненаставног особља, студената и органа и служби Факултета, области обезбеђења квалитета, као и стандарди и поступци за обезбеђење квалитета.

Сагласно општим актима Факултета, субјекти институционалног система обезбеђења квалитета су: Одбор за квалитет, Комисија за праћење и унапређивање студирања, Комисија за односе са студентима и Менаџер квалитета.

Одбор за квалитет је највиши орган у процесу обезбеђења квалитета, који је одговоран за праћење, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима. Одбор има седам чланова, и то три члана из реда наставника, два члана из реда сарадника, једног члана из реда студената, и једног члана из реда ненаставног особља.

Крајем 2013. године чланови Одбора за квалитет из реда наставника и сарадника изабрани су на седници Наставно-научног већа, тајним гласањем чланова, Студентски парламент усвојио је предлог за члана Одбора из реда студената, а ненаставни радници су тајним гласањем изабрали свог представника. Према одлуци декана, чланови Одбора за квалитет постали су: проф. др Ђорђе Николић, председник Одбора, проф. др Марина Димитријевић, заменик председника, доц. др Маја Настић, сарадници Новак Крстић и Иван Илић, студент Слободан Луковић и ненаставни радник Бранко Стевановић (*Одлука бр. 01-2806 од 04. 12. 2013. године*).

Правилником о квалитету предвиђени су: улога, задаци и надлежност Одбора за квалитет, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења Одбором и друга питања од важности за рад Одбора. Начин рада и одлучивања Одбора ближе су уређени *Пословником о раду Одбора*, који је донео Одбор.

Комисија за праћење и унапређивање студирања је стална комисија Одбора за обезбеђење квалитета, која има укупно пет (5) чланова, и то: продекана за наставу, као председника, два члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, и једног члана из реда студената. У складу са Правилником о квалитету, крајем 2013. године одлуком декана (бр. 01-2809 од 04. 12. 2013. године), а на предлог надлежних органа, у трећи сазив Комисије именовани су: проф. др Небојша Раичевић, председник Комисије, доц. др Дејан Вучетић, доц. др Дарко Димовски, асс. Анђелија Тасић и студент Катарина Митровић.

Правилником о квалитету предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисије за праћење и унапређивање студирања, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања од важности за рад Комисије. Начин рада и

одлучивања Комисије ближе су уређени *Пословником о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања*, који је донео Одбор.

Комисија за односе са студентима је стална комисија Одбора за квалитет, која има укупно пет (5) чланова, и то: једног члана из реда наставника, једног члана из реда сарадника, студент-продекан, шеф службе за студентска питања, једног студента дипломских академских студија (студент-саветник).

Крајем 2013. године одлуком декана (бр. 01-2809 од 04. 12. 2013. године), а на предлог надлежних органа, у трећи сазив Комисије именовани су: доц. др Славиша Ковачевић, председник Комисије, Александра Васић, Петар Пешић, студент продекан, Богољуб Рочкомановић, шеф службе за студентска питања и Бојан Склепић, студент.

Правилником о квалитету предвиђени су: улога, задаци и надлежност Комисије, трајање мандата чланова, основи и поступак за разрешење, начин руковођења и друга питања од важности за рад Комисије. Начин рада и одлучивања Комисије ближе су уређени *Пословником о раду Комисије за односе са студентима*, који је донео Одбор.

Менаџер квалитета, који ће пружати стручну и техничку подршку у праћењу, обезбеђењу и унапређивању квалитета, још увек није изабран, јер позитивни законски прописи још увек не дозвољавају отварање радног места овог профила.

Правилником о квалитету јасно су дефинисани улога, задаци и послови наставника, сарадника, студената, органа управљања и пословођења, катедри и других стручних органа, факултетских служби у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета. Правилник о квалитету прописује да декан Факултета управља квалитетом, а праћење, вредновање и унапређивање квалитета дужност је свих јединица, органа и служби Факултета, као и свих запослених и студената.

Правилником о квалитету обезбеђено је учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступка и културе обезбеђења квалитета. Активна улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се: радом студентских организација и студентских представника у телима Факултета, учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета, периодичним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, сарадника и факултетских служби путем анкетања, изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, разматрањем извештаја о резултатима анкетања и других облика самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета и др.

Одлуке о формирању Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима, као и пословници о раду ових тела, учињени су доступним јавности, објављивањем на Интернет страници Факултета.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Континуирани рад Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима током целе школске године.

Слабости:

1. Оптерећеност наставног процеса великим бројем испитних рокова.

2. Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера за обезбеђење квалитета наставног процеса и услова рада.

Могућности:

1. Повезивање и размена искустава, путем предавања и радионица, са Центром за унапређивање квалитета Универзитета у Нишу, као и са другим високошколским установама у Нишу, које имају разумејенији систем контроле квалитета, у квантитативном и квалитативном смислу.
2. Регионално повезивање са другим сродним високошколским установама, у циљу размене искуства у побољшању квалитета

Опасности:

1. Немогућност обезбеђивања потребних финансијских средстава за рад органа и тела Факултета.

в) Процена испуњености стандарда 3 и предлог корективних мера:

Пошто је одредбама Статута Факултета установљен институционални систем обезбеђења квалитета, а пословницима о раду Одбора за квалитет и пратећих комисија уређен њихов рад, испуњен је Стандард 3.

Као корективна мера предлаже се хитан избор или одређивање менаџера за квалитет. Ако за то недостају финансијска средства, посао и задаци менаџера квалитета могу бити поверени неком од запослених на Факултету. Тиме би био заокружен систем обезбеђења квалитета и створени још бољи услови за његово ефикасно функционисање.

У наредном периоду неопходно је да се кроз стално праћење утврди у којој мери је постојећи систем за обезбеђење и контролу квалитета делотворан, како би се на основу тих процена, извршиле неопходне корекције и усавршавање тог система.

г) Показатељи и прилози за стандард 3

- [3.1. Пословник о раду Одбора за квалитет, „Билтен ПФН“, бр. 104/07](#)
- [3.2. Пословник о раду Комисије за праћење и унапређивање студирања, „Билтен ПФН“, бр. 104/07](#)
- [3.3. Пословник о раду Комисије за односе са студентима, „Билтен ПФН“, бр. 104/07](#)
- [3.4. Одлука о конституисању Одбора за квалитет бр. 01-2806 од 04.12.2013. године](#)
- [3.5. Одлука о именовању Комисије за праћење и унапређивање студирања, бр. 01-2809 од 04.12.2013. године](#)
- [3.6. Одлука о именовању Комисије за односе са студентима, бр. 01-2809 од 04.12.2013. године](#)
- [3.7. Усвојени годишњи Извештаји о раду Одбора за квалитет, за 2013, 2014. и 2015. годину, у оквиру Извештаја о раду Факултета за 2013, 2014. и 2015. годину](#)

Стандард 4

КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

Правни Факултет Универзитета у Нишу има вишедеценијско искуство у организацији и остваривању основних и последипломских студија у области права.

Прилагођавајући се савременим захтевима и стандардима високошколског образовања, имајући у виду људске, просторне, техничке, библиотечке, информатичке и друге ресурсе, Факултет је 2008. године припремио три нова студијска програма из области права, за које је поднео захтев за акредитацију: Студијски програм основних академских студија права, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ); Студијски програм дипломских академских студија права, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ); и Студијски програм докторских академских студија права, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ). Сенат Универзитета у Нишу, својим одлукама од 04. 03. 2008. године, усвојио је студијске програме Факултета, који су били сачињени уз доследну примену стандарда Националног савета за високо образовање предвиђених *Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма* („Службени гласник РС“, бр. 106/206 и 112/2008), као и *Правилником о квалитету*.

Усвојени студијски програми били су истовремено и резултат критичког преиспитивања претходних студијских програма, које је извршено уз пуно уважавање ставова, мишљења и предлога стручне правничке јавности. У току израде студијских програма, Факултет је имао у виду и заључке Конференције правних факултета у Србији, одржане у Београду 19. 10. 2005. године. Ови закључци, необавезујућег карактера, засновани су на принципима новог *Закона о високом образовању Републике Србије* и ставовима усвојеним на састанку Европских правних факултета у Љубљани (29. 09.-01. 10. 2005. године), који су били усмерени на унапређење квалитета и конкурентности правничког образовања и потенцирања мисије академске заједнице дипломираних правника у развоју друштва.

После трогодишње примене наведених студијских програма, Факултет је, имајући у виду извесне недостатке у Студијском програму основних академских студија права и Студијском програму дипломских академских студија права, у школској 2010/2011 години започео процес измена и допуна, који је резултирао њиховим минималним изменама и допунама. Сенат Универзитета у Нишу је, својом *Одлуком бр. 8/16-01-006/11-008 од 06 .09. 2011. године*, усвојио измене и допуне Студијског програма основних академских студија права, а *Одлуком бр. 8/16-01-004/11-007 од 06 .09. 2011. године* усвојио је и измене и допуне Студијског програма дипломских академских студија права.

Факултет је у претходном акредитационом периоду добио акредитацију за четири студијска програма из области права:

1) Студијски програм основних академских студија права, у трајању од 4 године (240 ЕСПБ), на који је одобрен упис 600 студената (280 буџетских и 320 самофинансирајућих);

2) Два студијска програма мастер академских студија права, у трајању од 1 године (60 ЕСПБ) и то, мастер права општи, на који је одобрен упис 100 студента (25 буџетских и 75 самофинансирајућих), и мастер права унутрашњих послова, на који је одобрен упис 50 студената (10 буџетских и 40 самофинансирајућих); и

3) Студијски програм докторских академских студија права, у трајању од 3 године (180 ЕСПБ), на који је одобрен упис 45 студената (3 буџетских и 42 самофинансирајућих).

a) Опис стања, анализа и процена стандарда 4

1. Студијски програм основних и програми мастер академских студија права

Садржина студијског програма основних и студијских програма мастер академских студија права је у потпуности усклађена са одговарајућим одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Нишу и Статута Факултета. Структура и основни елементи наведених студијских програма утврђени су *Правилником о основним и мастер академским студијама*, као и *Правилником о мастер студијама*. Оба правилника су усклађена са Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа образовања, предвиђених Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма, као и са Правилником о квалитету.

Стандардима за акредитацију студијских програма првог и другог нивоа високог образовања, које је донео Национални савет за високо образовање, као и Правилником о квалитету, утврђени су стандарди квалитета студијских програма, њихова припрема и усвајање, доступност информација о студијским програмима, као и квалитативни и квантитативни показатељи на основу којих се процењује квалитет студијских програма. Поред тога, Правилником о квалитету предвиђају се и поступци за обезбеђење квалитета студијских програма.

Анализа студијског програма основних и студијских програма мастер академских студија права показује да испуњавају све неопходне стандарде њиховог квалитета, што значи да:

- садрже све елементе који су предвиђени законом;
- научно су утемељени;
- имају јасно и недвосмислено дефинисану сврху и улогу у образовном систему (образовање студената за препознатљиве и јасне професије и занимања у области права, што студентима обезбеђује стицање компетенција за које је неспорно да су друштвено оправдане и корисне), која је у складу са основним задацима и циљевима Факултета;
- имају јасно и недвосмислено формулисане циљеве (постизање компетенција и академских вештина, као и методе за њихово стицање), при чему су циљеви студијских програма у складу са основним задацима и циљевима Факултета;
- обезбеђује студентима стицање општих (анализа, синтеза и предвиђање решења и последица; овладавање методима, поступцима и процесима истраживања; развоја критичког и самокритичког мишљења и приступа; примене знања у пракси; развоја комуникацијских способности и спретности; професионалне етике) и предметно специфичних способности (темељно познавање и разумевање дисциплине одговарајуће струке; решавање конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака; повезивање основних знања из различитих области и њихове примене; праћење и примена новима у струци; развоја вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју; употребе информационо- комуникационих технологија у овладавању знањима

одговарајућег подручја), које су у функцији квалитетног обављања стручних и научних делатности;

- њихови курикулуми утврђују листу и структуру обавезних и изборних предмета, фонд часова активне наставе и радно оптерећење студената мерено ЕСПБ за сваки предмет, њихов опис, као и распоред предмета по семестрима;

- у структури курикулума основних академских студија права, изборни предмети су заступљени са најмање 20% од укупног броја ЕСПБ на том програму, односно са најмање 30% на програмима мастер академских студија;

- курикулум основних академских студија садржи четири групе предмета, који су, такође, у складу са прописаним стандардом, заступљени са одређеним процентом у односу на укупан број ЕСПБ (опште-образовни - 15%, теоријско-методолошки - 20%, научно-стручни - 35% и стручно-апликативни - 30%);

- курикулуми утврђују да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита; максимални број поена које студент може остварити на предмету је 100, с тим што студент стиче поене кроз рад у настави, испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита; минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30, а максимални 70;

- прате савремене светске токове и стање науке и струке у области права и упоредиви су са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа у оквиру европског образовног простора; они су усклађени и са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе и начина студирања;

- обезбеђују ефикасност и рационалност образовног процеса;

- су флексибилни и отворени за примену иновативних метода наставе и свих стилова учења;

- обезбеђују широку могућност запошљавања, даљег школовања и личног развоја студената;

- Факултет уписује студенте на наведене студијске програме у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима, а на основу успеха у претходном школовању и провере њиховог знања, склоности и способности; услови за упис студената на студијске програме, утврђени су *Статутом Универзитета*, *Статутом Факултета*, као и одредбама студијских програма; Статутом Факултета су утврђени садржина и начин полагања пријемног испита, критеријуми за избор пријављених кандидата, као и начин објављивања ранг листе;

- за њихову реализацију Факултет има обезбеђено наставно особље са потребним научним и стручним квалификацијама, као и потребан број сарадника, при чему су сви наставници и сарадници у сталном радном односу са пуним радним временом; укупан број наставника и сарадника довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијском програму, тако да се оптерећење наставника креће у оквирима стандарда од 180 часова активне наставе годишње (6 часова недељно), а сарадника 300 часова наставе годишње (10 часова недељно);

- за њихово извођење Факултет има обезбеђене све потребне људске, просторне, техничке, библиотечке, информатичке и друге ресурсе, примерене карактеру тих студијских програма и предвиђеном броју студената.

Студијски програм основних и студијски програми мастер академских студија се припремају и усвајају на начин предвиђен Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Факултета. Предлог студијског програма утврђује Наставно-научно веће Факултета, с тим што у поступку припреме његовог предлога активно учествују наставници и сарадници Факултета, као и представници студената.

Измене и допуне наведених студијских програма усваја Наставно-научно веће на основу извештаја Одбора за квалитет и предлога катедри. На предлог Наставно-научног већа Факултета, наведене студијске програме усваја Сенат Универзитета у Нишу.

Учешће студената у осигурању и оцењивању квалитета студијских програма обезбеђено је тиме што су представници студената чланови Одбора за квалитет и осталих тела у систему осигурања квалитета. Студенти оцењују квалитет студијских програма и на седницама Студентског парламента, који је, пред осталог, надлежан да разматра питања у вези са осигурањем и оценом квалитета наставе, анализом ефикасности студирања, унапређењем мобилности студената и подстицањем њиховог научно-истраживачког рада.

Све информације о акредитованим студијским програмима, условима и начинима њиховог остваривања, као и о условима за стицање стручних, академских и научних назива, Факултет је учинио доступним студентима и јавности преко публикације коју редовно објављује у штампаном и електронском облику (интернет страница Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>), најкасније даном објављивања конкурса за упис студената.

Наставници и сарадници су упознати са свим захтевима које, у оквиру програма мастер академских студија, завршни мастер рад треба да испуни, посебно у оквиру његове академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања. Сви ти захтеви прописани су, најпре, Правилником о мастер академским студијама права, а затим, и посебним *Упутством за израду и одбрану мастер рада*. Оба правна акта објављена су на сајту Факултета, тако да су доступни наставницима, студентима и најширој јавности.

На примеру Облигационог права може се видети да је за достизање очекиваних исхода учења неопходно да студент учествује у одговарајућим активностима које директно води наставно особље, да извесно време проведе у самосталном раду, на обавезној стручној пракси, на припреми за проверу знања и на самој провери знања, што је, иначе, време које се исказује у укупном броју ЕСПБ за наведени предмет. Према Студијском програму основних академских студија, Облигационо право носи 10 ЕСПБ, што помножено са 40 часовном радном недељом износи 400 часова. Ако се 400 часова подели са 30 наставних недеља у току школске године добија се оптерећење студената на предмету Облигационо право од 13,33 часова. У оквиру тог времена су, пре свега, 6 часова наставе и 1 час вежби, што је прописано студијским програмом. Време које студент проводи на самосталном раду, припреми за проверу знања и самој провери знања одређује се обимом обавезне литературе и припадношћу Облигационог права групи стручно-апликативних предмета. За припрему Облигационог права користе се два уџбеника (Облигационо право – општи део и Облигациони уговори) чији обим износи укупно 550 страница. С обзиром да се из стучно-апликативног предмета за један сат може научити 6,25 страница, наведени обим облигационоправне материје се може савладати за 88 сати, што подељено на 15 недеља, колико се одвија настава, износи 5,87 часова недељно. Из наведеног произлази да укупно оптерећење студената на предмету Облигационо право износи 12,87 часова недељно, што је нешто испод просечног оптерећења од 13,33. Али, ако студент изради семинарски рад (за 10 страница рада потребно је 40 часова, што подељено на 15 недеља износи 2,68 часова) онда је укупно оптерећење студента 15,55 часова, што је за 2,68 часова више од просечног оптерећења од 13,33 часова.

Наставно-научно веће је у претходном периоду, на предлог Одбора за квалитет, обавезало све наставнике Факултета да прецизно означе странице из уџбеника које су обухваћене испитном материјом, како би се оптерећење студената ускладило са вредностима ЕСПБ. Уз то, да би се смањила стопа неуспешности на испитима, донета је, најпре, одлука о „принципу парног и непарног броја индекса“, који, на предметима где су

два наставника, спречава да студент исти испит полаже у два испитна рока заредом код једног истог наставника, а потом је декан Факултета донео и нови *Правилник о испитима*, којим се предвиђа право студента или наставника да захтевају да се испит полаже пред испитном комисијом (после три неуспела полагања истог испита), право студента да тражи полагање испита пред изабраним испитивачем (после 4 неуспешна полагања истог испита на предмету где постоји само један наставник), право студента да у року од 36 сати од добијања оцене поднесе приговор на добијену оцену, као и право студента да, до краја школске године у којој је испит положен, захтева поништење оцене и поновно полагање испита. Наведеном одлуком и новим *Правилником о испитима* смањена је у знатној мери стопа неуспешности на испитима.

Правилник о квалитету предвиђа да су **квалитативни показатељи квалитета студијских програма**: оспособљеност студената за укључивање у радни процес и креативну примену општих и посебних знања и вештина; оспособљеност студената за стваралачки начин размишљања, примену стандарда правног професионализма и правне етике; оспособљеност студената за праћење достигнућа правне науке и струке; оспособљеност студената за учење током читавог живота; оспособљеност студената за самосталан и тимски рад; и могућност запошљавања, професионалног напредовања и даљег школовања.

Као **квантитативне показатеље квалитета студијских програма** Правилник о квалитету наводи: просечно трајање студија и просечна оцена; број дипломираних студената у односу на број студената уписаних на прву годину студија; однос буџетских и самофинансирајућих студената; број студената којима је престао статус студента, односно статус студента чије се школовање финансира из буџета; и број студената који се налази на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Као **поступке за обезбеђење квалитета студијских програма** Правилник о квалитету посебно наводи: редовно праћење и проверу циљева, структуре и садржине студијских програма; редовно праћење и провера укупног радног оптерећења студената у савладавању појединих предмета; прикупљање информација о квалитету студијских програма од унутрашњих и спољашњих корисника система обезбеђења квалитета; и осавремењивање курикулума и обезбеђивање њихове упоредивости са курикулумима одговарајућих домаћих и страних правних факултета.

Правилник о квалитету прописује да су за праћење, оцењивање и побољшавање квалитета студијских програма одговорни Одбор за квалитет, Наставно-научно веће и катедре, с тим што Одбор за квалитет организује редовно и систематско прикупљање и анализу података који пружају увид у квалитативне и квантитативне показатеље квалитета студијских програма. На крају сваке академске године Одбор за квалитет анализира и разматра прикупљене податке о квалитету свих студијских програма и на основу тога припрема годишњи извештај. Годишњи извештај о квалитету студијских програма садржи налаз и мишљење Одбора у погледу квалитета студијских програма, као и предлоге за унапређивање њиховог квалитета. Извештај Одбора доставља се катедрама Факултета на разматрање. Катедре су дужне да размотре извештај и утврде предлоге за осавремењивање студијских програма и обезбеђивање њихове упоредивости са студијским програмима домаћих и страних правних факултета сличног профила и капацитета. На основу извештаја Одбора и предлога катедри, Наставно-научно веће усваја измене и допуне студијског програма у циљу унапређивања његовог квалитета.

У прилозима овог извештаја су дате *структуре студијских програма основних и мастер академских студија и интернет странице страних високошколских установа*, које

показују да су одговарајући студијски програми на Правном факултету у Нишу са њима упоредиви.

Квалитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се испитивањем мишљења о квалитету студијских програма свих студената на студијским програмима које Факултет организује, наставника и сарадника Факултета, дипломираних студената Факултета који се налазе у радном односу и оних који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање („ранији студенти“), као и адвоката, представника правосудних органа, органа државне управе, привредних друштава, банака, осигуравајућих друштава и других послодаваца из окружења, као и службеника Националне службе за запошљавање.

Резултати анкета наставника и сарадника, послодаваца и дипломираних студената показују да важећи студијски програм основних академских студија права углавном обезбеђује остваривање образовних циљева, односно стицање задовољавајућег нивоа стручних компетенција студената, али да има и извесних слабости, које треба узети у обзир приликом евентуалних измена тог програма.

Извештај о резултатима анкете за самовредновање наставника и сарадника, која је обављена у периоду од 10. 11. 2015. до 30. 11. 2015. године, показује да су наставници и сарадници Факултета, оцењујући своје задовољство наставом у односу на личне стандарде, као и реализацију предвиђеног наставног програма, усклађеност наставне материје са фондом часова, на скали од 1 до 5, оценили нешто нижом просечном оценом (3,90), што је трећа по реду међу најнижим оценама различитих параметара, док су се у вези са процентом реализације наставних програма изјаснили да су га у просеку реализовали са 90,50%. Оба става наставника и сарадника показују да у појединим случајевима вероватно постоји извесан несклад између обима наставе и фонда часова који је предвиђен за њено савладавање, који би у евентуалним изменама програма требао да се отклони.

Извештај о резултатима анкете за вредновање дипломираних студената Факултета од стране послодаваца (август, септембар 2015), показује да највећи број послодаваца указује на недовољну стручну оспособљеност дипломираних правника за практичан рад, због чега предлажу да се током студија повећа обим практичне обуке студената из свих области процесног права, као и да се у току наставног процеса повећа број дана које студенти проводе на пракси код послодаваца. Ипак, послодавци су, код оцене исхода учења и појединих компетенција дипломираних студената Факултета исказали веома добре оцене, јер ниједан параметар није оцењен оценом мањом од 4. Најбоље су оцењени обученост за рад на рачунару (4,76), мотивисаност да се стичу нова правничка знања и вештине (4,62), развијене радне навике (4,62), рад у складу са стандардима правног професионализма (4,52), оспособљеност за тимски рад (4,52) и брзо проналажење прописа које треба применити (4,43), док су поједини параметри, који се непосредно односе на поједине компетенције, способности и вештине, оцењени нешто нижим оценама. Тако је, најнижом оценом оцењена способност да се у стручним дискусијама убедљивим аргументима брани своје стручно мишљење (4,05), умешност да се изврши тачна квалификација правне ствари (4,10), тачно тумачење правне норме (4,14), умешност у састављању правних писмена (4,14), умешност да се аналитички и критички размишља (4,19) и познавање правних појмова и института (4,33).

Извештај о вредновању квалитета студијског програма основних академских студија од стране дипломираних студената Факултета (анкета од 4. до 23. маја 2016. године), показује да они исказују доста скромне оцене готово свих параметара на основу којих је оцењиван квалитет тог програма, јер ни један од оцењиваних параметара квалитета, на скали од 1 до 5, није добио просечну оцену 4. Осим тога, нижим оценама

оцењени су управо најзначајнији параметри којима се исказује квалитет студијског програма основних академских студија. Тако је способност дипломираних студената за примену стечених знања у пракси оцењена најнижом просечном оценом (2,44). Нешто су повољније оцењени савременост знања које студијски програм пружа (3,31), распоред предмета по годинама студија (3,44) и број ЕСПБ додељен појединим предметима (3,46). С друге стране, најбоље је оцењена листа изборних предмете (3,92), број часова предавања и вежби (3,85), укупан број предмета у студијском програму (3,64) и садржај предмета који су потребни за квалитетно правничко образовање (3,56). У сваком случају, укупна просечна оцена свих параметара квалитета студијског програма основних академских студија од 3,45 веома је скромна, тако да упућује на потребу да се озбиљно преиспита њихов квалитет. С тим у вези, неопходно је да се посебно размотри разлози који, по мишљењу дипломираних студената Факултета, квалитет основних академских студија умањују. У том контексту посебно се апострофирају мало праксе и практичне наставе, непотребни предмети, преобимна материја, као и отежана реализација права на алтернативног испитивача).

За разлику од оцене квалитета основних, студенти су много повољније оценили квалитет мастер академских студија. Наиме, из *Извештаја о резултатима студентске анкете за вредновање квалитета студијских програма мастер академских студија* (јунски испитни рок 2015), као и из *Извештаја о вредновању квалитета студијских програма мастер академских студија* (4-23. мај 2016. године), недвосмислено произлази да су студијски програми мастер академских студија од стране студената тих студија оцењени веома високим оценама. Ни један од оцењиваних параметара, према наведеним извештајима, није оцењен оценом мањом од 4, што показује да су студенти били веома задовољни квалитетом студијских програма мастер академских студија. Укупна просечна оцена свих оцењиваних параметара је у првом анкетирању 4,43, док је у другом нешто нижа и износи 4,35. У коментарима уз анкету студенти су инсистирали на потреби да имају више практичне наставе и предавања, као и да наставници буду доступнији за консултације. Чини се, ипак, да наведену оцену квалитета студијских програма мастер академских студија треба посматрати и у контексту укупне просечне оцене коју су студенти остварили до тренутка анкетирања. Она је, приликом првог анкетирања, износила 9,61, док је приликом другог анкетирања износила 9,12. Тако висока просечна оцена остварена у дотадашњем току мастер академских студија сигурно је мотивисала студенте да веома повољно оцене квалитет њихових студијских програма, али се она може схватити и као показатељ извесних недостатака у тим студијским програмима, што изискује и потребу њиховог преиспитивања.

Квантитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се на основу података из службене евиденције које, у виду годишњег извештаја, доставља Одбору за квалитет Служба за наставу и студентска питања. Наведени извештај садржи податке о: укупном броју уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године, број и проценат дипломираних правника (у односу на број уписаних) у претходне три школске године у оквиру акредитованих студијских програма, као и просечно трајање студија у претходне три школске године.

Анализа *Извештаја о укупном броју уписаних студената, броју и проценту дипломираних студената, као и о просечном трајању студија* (2013/14, 2014/15 и 2015/16), показује да је укупно акредитован број студената на основним академским студијама Факултета 2400 (600x4), односно 2660 када се узме у обзир и 260 студената уписаних по налогу Владе РС у одељењу у Медвеђи. У односу на укупно акредитован број студената основних академских студија, у школској 2013/14 уписано је укупно 2607 студената (147 у Медвеђи), у школској 2014/15 уписано је укупно 2793 студената (166 у

Медвеђи) и у школској 2015/16 уписано је укупно 2766 студената (од којих 124 у Медвеђи). У претходном периоду, осим студената који су по налогу Владе РС уписивани у одељењу у Медвеђи, Факултет никада није уписао ни једног студента преко броја студената за чији је упис Факултет акредитиван. Евентуална разлика између броја уписаних студената и броја за чији је упис Факултет акредитован (60 студената у школској 2013/14, 227 студената у школској 2014/15 и 242 студента у школској 2015/16), настаје због тога што један број студената поново уписује исту годину студија. Према томе, укупан број уписаних студената на све године основних академских студија у последње три године био је: 2607 студента у школској 2013/14, 2793 студента у школској 2014/15 и 2766 студента у школској 2015/16 години

Број и проценат дипломираних студената, у односу на број уписаних студената, у претходне три школске године у оквиру акредитованог програма основних академских студија показује доста незадовољавајуће резултате. Наиме, у школској 2013/14 години, уписано је 572 студента, а до 30. 09. исте године је дипломирало само 72 студента, што је, иначе, веома низак проценат од 12,59%. Тај проценат је у школској 2014/15 повећан на 19,69%, али је већ наредне 2015/16 смањен на 16,91%. Ако се томе дода и податак да се просечно трајање студија у претходне три године стално продужава, тако да је, са 4,86 у школској 2013/14, порасло на 5,42 у школској 2014/15, односно на 5,45 у школској 2015/16 онда је јасно се ради о незадовољавајућем резултату са негативним трендом, што изискује предузимање корективних мера нарочито на плану преиспитивања и измена студијског програма основних академских студија.

На студијски програм мастер академских студија права из 2011. године, који је акредитован за упис 150 студената, у школској 2013/14 години уписало се 72 студента, у школској 2014/15 години 41 студент и у школској 2015/16 години 6 студената. Од школске 2014/15 мастер академске студије добијају два програма: мастер права - општи, који је акредитован за упис 100 студената и мастер права унутрашњих послова, који је акредитован за упис 50 студената. На мастер права - општи уписано је школске 2014/15 године 44 студента, а школске 2015/16 године 78 студента, док је на мастер права унутрашњих послова школске 2014/15 године уписано 17, а школске 2015/16 године 28 студента. Укупан број студената уписан на оба програма мастер академских студија износио је: 72 студента у школској 2013/14, 102 студента у школској 2014/15 и 112 студената у школској 2015/2016 години, с тим што од 2014/15 студенти уписују одређени број бодова, који не може бити мањи од 37.

Поред тога, Одбор за квалитет прибавља једном годишње Извештај Националне службе за запошљавање који садржи податке о броју дипломираних правника који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање, просечној дужини периода од дипломирања до првог запослења, као и о броју дипломираних правника који су се у току године запослили.

2. Студијски програм докторских академских студија

Садржина студијског програма докторских студија усклађена је са релевантним одредбама *Закона о високом образовању*, *Статута Универзитета у Нишу* и *Статута Факултета*. Структура и основни елементи наведених студијских програма утврђени су и *Правилником о докторским академским студијама права*, који је усклађен са Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија, предвиђених *Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма*, као и са *Правилником о квалитету*.

Факултет је компетентан, тј. има способност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад.

Научноистраживачки рад је основно право и обавеза наставника и сарадника Факултета, које се остварује индивидуалним истраживањима и стваралаштвом, као и преузимањем уговорних обавеза и ангажовањем на научноистраживачким пројектима. У складу са усвојеном стратегијом и програмом, научноистраживачки рад се организује и изводи у складу са трогодишњим и годишњим програмом научног рада на Факултету. Уз то, Факултет је и акредитован као научно-истраживачка установа, у складу са законом.

Способност Факултета за научноистраживачки рад се мери и на основу броја докторских дисертација и магистарских теза одбрањених на факултету из области за коју се студијски програм акредитује. Од оснивања Факултета до марта 2016. године на Факултету је одбрањено **94 докторских дисертација** и **121 магистарска теза**, чији укупан збир износи 215, што у односу према 7084 дипломираних студената износи 0,03, а према броју од 42 наставника Факултета износи 5,12. Наведену способност показује и однос броја наставника Факултета и броја наставника који су укључени у научно-истраживачке пројекте, јер је **сваки наставник укључен у један или више пројеката**. Уз све то, Факултет сарађује са 27 образовних установа у земљи и иностранству и са 22 правосудне и друге институције, са којима има склопљене уговоре о сарадњи.

Од укупно 42 наставника Факултета у сталном радном односу **21 наставник је био ментор** у изради једног или већег броја доктората.

Стандардима за акредитацију студијских програма докторских студија, које је донео Национални савет за високо образовање, као и Правилником о квалитету Факултета, утврђени су стандарди квалитета студијских програма, њихова припрема и усвајање, доступност информација о студијским програмима, као и квалитативни и квантитативни показатељи на основу којих се процењује квалитет студијских програма. Поред тога, Правилником о квалитету предвиђају се и поступци за обезбеђење квалитета студијских програма.

Анализа студијског програма докторских академских студија права показује да испуњава све неопходне стандарде његовог квалитета, што значи да:

- има 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама;
- садржи све елементе утврђене Законом;
- има научно утемељење;
- курикулум студијског програма докторских студија има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему (развој науке, критичког мишљења и образовање кадрова оспособљених да самостално воде оригинална и научно релевантна истраживања, као и да критички процењују истраживања других);
- сврха студијског програма докторских студија је јасно и недвосмислено формулисана и у складу је са основним задацима и циљевима Факултета;
- циљеви студијског програма докторских студија су дефинисани (постизање научних способности и академских вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за будући развој каријере) и усклађени са савременим правцима развоја одговарајуће научне дисциплине у свету и задацима и циљевима Факултета;
- савладавањем студијског програма докторских студија студент стиче опште и специфичне способности које су подређене квалитетном обављању стручне и научне делатности

- курикулум студијског програма докторских студија садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и њихов опис, као и докторску дисертацију као завршни део студијског програма докторских студија, која је самостални научни рад студента;

- постоји усклађеност студијског програма докторских студија са савременим светским токовима и стањем у области правних наука и упоредивост са студијским програмима докторских студија одговарајућих страних високошколских установа;

- Факултет уписује студенте на студијски програм докторских студија у складу са друштвеним потребама и потребама развоја науке, образовања, културе и својим ресурсима, с тим што се услови за упис студената на студијски програм докторских студија утврђују *Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Факултета*, као и *Правилником о докторским академским студијама права*;

- услови и поступци који су неопходни за завршетак докторских студија и добијање дипломе одређеног нивоа образовања јасно су дефинисани, уводним одредбама студијског програма и *Правилником о докторским академским студијама права*, усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма и учињени су доступним јавности објављивањем у „Билтену Правног факултета у Нишу“ бр. 222/15 и на Интернет страници Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>;

- курикулуми студијског програма докторских студија и силабуси у оквиру програма утврђују да се оцењивање студената врши непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита; докторска дисертација представља самостални научноистраживачки рад, који се оцењује на основу њеног научног доприноса.

У прилозима је дата структура студијског програма докторских студија и Интернет странице страних високошколских установа са упоредивим студијским програмима.

Анализа научне компетентности наставника ангажованих на докторским студијама и досадашњих резултата у менторском раду са магистрантима и докторантима показује да наставно особље има потребне научне квалификације за извођење студијског програма докторских студија.

За извођење студијског програма докторских академских студија права обезбеђени су одговарајући просторни, технички, библиотечки, информатички и други ресурси, примерени карактеру докторских студија и предвиђеном броју студената.

Студијски програм докторских академских студија права припрема се и усваја на начин предвиђен *Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Факултета*. Предлог студијског програма утврђује Наставно-научно веће Факултета, с тим што у поступку припреме његовог предлога активно учествују наставници и сарадници Факултета, као и представници студената. Измене и допуне студијског програма усваја Наставно-научно веће на основу извештаја Одбора за квалитет и предлога катедри. На предлог Наставно-научног већа Факултета, наведене студијске програме усваја Сенат Универзитета у Нишу.

Учешће студената у осигурању и оцењивању квалитета студијског програма докторских академских студија права обезбеђено је тиме што су представници студената чланови Одбора за квалитет и осталих тела у систему осигурања квалитета. Студенти оцењују квалитет студијских програма и на седницама Студентског парламента, који је, поред осталог, надлежан да разматра питања у вези са осигурањем и оценом квалитета наставе, анализом ефикасности студирања, унапређењем мобилности студената и подстицањем њиховог научно-истраживачког рада.

Све информације о акредитованом студијском програму докторских академских студија права, условима и начинима његовог остваривања, као и о условима за стицање

научног назива доктор наука у области „Право“, Факултет је учинио доступним студентима и јавности преко публикације коју редовно објављује у штампаном и електронском облику (интернет страница Факултета <http://www.prafak.ni.ac.rs>), најкасније даном објављивања конкурса за упис студената.

Наставници и сарадници су упознати са свим захтевима које, у оквиру студијског програма докторских академских студија права, докторска дисертација треба да испуни, посебно у оквиру њене академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања. Сви ти захтеви прописани су, најпре, *Правилником о докторским академским студијама права*, а затим, и посебним *Упутством за обликовање, објављивање и достављање докторских дисертација за дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу*. Оба правна акта објављена су на сајту Факултета, односно Универзитета у Нишу, тако да су доступни наставницима, студентима и најширој јавности.

Правилником о квалитету предвиђени су стандарди квалитета студијског програма, као и поступци за обезбеђење квалитета. Статутом Факултета и Правилником о квалитету утврђени су поступци за припрему, усвајање, праћење и контролу студијског програма, као и процедуре за осавремењавање студијског програма.

Квалитативни показатељи квалитета студијских програма утврђују се испитивањем мишљења о квалитету студијских програма свих студената на студијском програму који Факултет организује, наставника и сарадника Факултета, дипломираних студената Факултета који се налазе у радном односу и оних који се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање („ранији студенти“), као и адвоката, представника правосудних органа, органа државне управе, привредних друштава, банака, осигуравајућих друштава и других послодаваца из окружења, као и службеника Националне службе за запошљавање. У претходном периоду квалитет студијског програма докторских академских студија права оцењивали су само студенти докторских студија.

Резултати анкетирања студената Факултета показују да важећи студијски програм докторских академских студија права, углавном, обезбеђује остваривање циљева који су дефинисани тим студијским програмом. *Извештај о резултатима анкете за вредновање студијског програма докторских академских студија права из 2013. године од стране студената* показује да су студенти веома позитивно вредновали квалитет тог програма, јер ни један од параметара његовог квалитета није оцењен оценом мањом од 4. Из укупне просечне оцене свих параметара квалитета од 4,25 несумњиво произлази да су студенти били веома задовољни квалитетом студијског програма докторских академских студија.

Квантитативни показатељи квалитета студијског програма докторских академских студија утврђују се на основу података из службене евиденције које, у виду годишњег извештаја, доставља Одбору за квалитет Служба за наставу и студентска питања. Наведени извештај садржи податке о: укупном броју уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године, број и проценат дипломираних правника (у односу на број уписаних) у претходне три школске године у оквиру акредитованих студијских програма, као и просечно трајање студија у претходне три школске године.

Анализа *Извештаја о укупном броју уписаних студената, броју и проценту дипломираних студената, као и о просечном трајању студија (2013/14, 2014/15 и 2015/16)*, показује да је укупно акредитован број студената на докторским академским студијама Факултета 135 (45*3). У односу на укупно акредитован број студената докторских академских студија, у школској 2013/14 уписан је 81 студент, у школској

2014/15 уписано је 90 и у школској 2015/16 99 студената. Од школске 2014/15 године студенти уписују одређени број бодова, који не може бити мањи од 37.

Број и проценат дипломираних студената, у односу на број уписаних студената, у претходне три школске године у оквиру акредитованог студијског програма докторских академских студија показује доста низак проценат дипломираних студената. У школској 2013/14 години, уписано је 25 студената, а до 30. 09. исте школске године је дипломирало само 3 студента, што је, иначе, веома низак проценат од 12%. Тај проценат је у школској 2014/15 значајно повећан, због преласка једног броја студената са старог на нови студијски програм докторских студија, тако да је, од уписаних 19, дипломирало 8 студената, што је 42,11%. Школску 2015/16 уписало је 22 студента, од којих је дипломирало 5, што је 22,73%. Ако се томе дода просечно трајање студија у претходне три школске године, које је, такође, незадовољавајуће (4,93 у школској 2013/14 години, 4,53 у школској 2014/15 - трајање студија је скраћено због преласка једног броја студената на нови наставни програм и 6,55 у школској 2015/16 години), онда је јасно се ради о незадовољавајућем резултату са негативним трендом, што изискује предузимање одговарајућих корективних мера нарочито на плану преиспитивања и измена студијског програма докторских академских студија.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Дугогодишње академско наслеђе Факултета.
2. Високе научне и стручне компетенције наставног особља за извођење студијских програма на свим нивоима академских студија.
3. Усаглашеност студијских програма са савременим светским тековинама и стањем науке и струке у области права и упоредивост са студијским програмима одговарајућих страних високошколских установа.
4. Усаглашеност студијских програма са захтевима тржишта рада.

Слабости:

1. Оптерећеност студијског програма основних академских студија теоријским знањима.
2. Недовољна заступљеност праксе у образовном процесу.

Могућности:

1. Већа сарадња са правосуђем и привредом у циљу повећања могућности за извођење практичне наставе.
2. Регионално повезивање високошколских установа у циљу размене искуства у побољшању квалитета студијских програма.
3. Повећање академске мобилности наставника и сарадника.
4. Успостављање тешње сарадње с Националном службом запошљавања у циљу праћења потреба тржишта.

в) Процена испуњености Стандарда 4 и предлог корективних мера:

На основу анализе студијских програма основних, мастер и докторских академских студија на Правном факултету, извршене према критеријумима утврђеним Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма, може се закључити да студијски програми основних, мастер и докторских академских студија на Правном факултету у Нишу испуњавају Стандард 4.

Измењени програми основних и мастер академских студија, као и нови програм докторских академских студија, резултат су критичког преиспитивања постојећих наставних програма и израз су настојања да се у пуној мери задовоље стандарди савременог правничког образовања. Приликом њиховог креирања, драгоцен путоказ били су ставови, мишљења, препоруке и сугестије које су поједине категорије испитаника дале изјашњавајући се о појединим аспектима квалитета студија.

2) Показатељи и прилози за стандард 4

- [4.1. Закон о високом образовању, „Службени гласник РС“, бр. 76/05,](#)
- [4.2. Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма \(„Службени гласник РС“, бр. 106/206 и 112/2008](#)
- [4.3. Правилник о квалитету, „Билтен ПФН“, бр. 104/2007](#)
- [4.4. Правилник о испитима, „Билтен ПФН“, бр. 224/15](#)
- [4.5. Правилник о основним и мастер академским студијама, „Билтен ПФН“, бр. 195/2013](#)
- [4.6. Правилник о мастер академским студијама права, „Билтен ПФН“, бр. 214/2014](#)
- [4.7. Правилник о докторским академским студијама права, „Билтен ПФН“, бр. 222/15](#)
- [4.8. Статут Универзитета у Нишу, "Гласник", бр. 5/2010](#)
- [4.9. Статут Правног факултета у Нишу, „Билтен ПФН“, бр. 96/07, 136/08](#)
- [4.10. Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма основних академских студија од 04.03.2008](#)
- [4.11 Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма дипломских академских студија од 04.03.2008](#)
- [4.12. Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма докторских студија од 04.03.2008](#)
- [4.13 Одлуке о акредитацији студијских програма од 2008 Одлуке о акредитацији студијских програма од 2008 \(Основне академске студије права бр. 612-00-154/4/2008-04 од 18. 08.2008. године; Дипломске академске студије права бр. 612-00-154/12/2008-04 од 03.10.2008. године; Докторске академске студије права, бр. 612-00-154/14/2008-04 од 03.10.2008. године\).](#)
- [4.14. Одлука Сената Универзитета у Нишу о изменама и допунама Студијског програма основних академских студија права бр. 8/16-01.006/11-008 06.09.2011. године](#)
- [4.15. Одлука Сената Универзитета у Нишу о изменама Студијског програма дипломских академских студија права 8/16-01-004/11-007 од 06.09.2011. године](#)
- [4.16. Одлука Сената Универзитета у Нишу о усвајању студијског програма докторских академских студија права од 2012. године 8/16-01-001/12-013 од 13.02.2012. године.](#)
- [4.17. Одлука о акредитацији Студијских програма од 2013. године](#)

- [4.18. Одлука о акредитацији Факултета као научноистраживачке установе 021-01-17/49 од 14.09.2012. године](#)
- [4.19. Упутство за израду и одбрану мастер рада](#)
- [4.20. Упутство за обликовање, објављивање и достављање докторских дисертација за дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу, Гласник Универзитета 5/2014](#)
- [4.21. Информатор за бруцоше 2013/14, 2014/15 и 2015/16, као и Информатор на Интернет страници](#)
- [4.22. Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми основних академских студија упоредиви са студијским програмом основних академских студија Правног факултета](#)
- [4.23. Списак интернет адреса страних високошколских установа чији су студијски програми дипломских академских студија упоредиви са студијским програмом дипломских академских студија Правног факултета](#)
- [4.24. Списак интернет адресе страних високошколских установа чији су студијски програми докторских студија упоредиви са студијским програмом докторских академских студија Правног факултета](#)
- [4.25. Потврда Правног факултета Универзитета у БАЊОЈ ЛУЦИ о подударности студијских програма](#)
- [4.26. Потврда Правног факултета „Јустинијан Први“ Универзитета „Свети Тирило и Методије“ у Скопљу о подударности студијских програма](#)
- [4.27. Потврда Правног факултета Универзитета Источно Сарајево](#)
- [4.28. Извештај о резултатима анкете за самовредновање наставника и сарадника, која је обављена у периоду од 10. 11. 2015. до 30. 11. 2015. године](#)
- [4.29. Извештај о резултатима анкете за вредновање дипломираних студената Факултета од стране послодаваца \(август, септембар 2015\)](#)
- [4.30. Извештај о вредновању квалитета студијског програма основних академских студија од стране дипломираних студената Факултета \(анкетирање од 4. до 23. маја 2016. године\)](#)
- [4.31. Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање квалитета студијских програма мастер академских студија \(јунски испитни рок 2015\)](#)
- [4.32. Извештај о вредновању квалитета студијских програма мастер академских студија \(4-23. мај 2016. године\)](#)
- [4.33. Извештај о укупном броју уписаних студената, броју и проценту дипломираних студената, као и о просечном трајању студија \(2013/14, 2014/15 и 2015/16\)](#)

Стандард 5

КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 5

Правни факултет Универзитета у Нишу посвећен је остваривању свих стандарда квалитета наставног процеса, оцењујући да ће се тиме укупан наставни процес на Факултету ускладити са европским стандардима, унапредити и објективизовати.

Статутом Факултета и Правилником о квалитету дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника.

Статут Факултета предвиђа да се студије изводе према *Плану извођења наставе*, који усваја Наставно-научно веће, а којим се утврђује: 1) наставници и сарадници који ће изводити наставу према студијском програму; 2) места извођења наставе, у складу са дозволом за рад; 3) почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе; 4) облици наставе (предавања, практична настава, семинари, вежбе, консултације, теренски рад, провера знања и др.); 5) начин полагања испита, испитни рокови и мерила испитивања; 6) попис препоручене литературе и 7) остале чињенице важне за уредно извођење наставе.

Правилник о квалитету предвиђа да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз: доношење и поштовање планова рада на предметима, интерактивност наставе, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и редовно праћење и вредновање рада студената током наставе. Исти правилник прописује да стандарди квалитета наставног процеса обухватају: 1) *стандарде квалитета планова рада (силабуса)*, 2) *стандарде квалитета наставе*, и 3) *стандарде квалитета оцењивања*.

Стандарди квалитета планова рада (силабуса)

За све предмете, у оквиру акредитованих студијских програма, осим сумарних силабуса, који чине *Књигу предмета*, постоје и детаљни планови рада, чији се квалитет обезбеђује доследним поштовањем правила о садржини, структури и форми плана рада, применом одговарајућих мера у случају непоштовања тих правила, као и доследним поштовањем правила о процедури разматрања, усвајања и измена плана рада.

Увидом у садржину планова рада, утврђено је да су силабуси сачињени у складу са Правилником о квалитету, тј. уз доследну примену правила о садржини, структури и

форми плана рада. Сваки од силабуса има: назив предмета, статус и профил предмета, бодовну вредност предмета исказану у ЕСПБ, имена, презимена и академска звања свих наставника и сарадника на предмету, време пријема студената, локације кабинета, телефони у кабинетима и е-mail адресе наставника и сарадника, предуслове за упис предмета, кратак опис садржине и структуре предмета, обавезну и допунску литературу, облике наставе, методе рада студената током наставе (предиспитне активности), максимални и минимални број поена које доноси сваки облик предиспитних активности, критеријуми и мерила за оцену успешности студената у предиспитним активностима, као и сразмеру поена стечених предиспитним активностима и на завршном испиту у структури укупне оцене студента на предмету. Облици предиспитних активности студената, које се оцењују, утврђени су тако да њихово испуњење буде у функцији савлађивања наставног предмета и реално могућно. Планови рада садрже план предавања и вежби, са тематским јединицама по недељама (календар).

Силабуси за предмете акредитованих студијских програма са календаром (планом предавања и тематским јединицама по недељама), који су усклађени са потребама и могућностима студената, објављени су на Интернет страници Факултета (<http://www.prafak.ni.ac.rs>).

Стандарди квалитета наставе

На почетку сваког семестра, у току једне школске године, продекан за наставу израђује план и распоред наставе (предавања и вежби). Распоред предавања и вежби израђује се уз претходне консултације са наставницима и сарадницима који ће изводити наставу у том семестру и уз максимално уважавање сугестија Студентског парламента, студента продекана и студентских организација које не чине Студентски парламент.

Распоред предавања и вежби за дати семестар обавезно се објављује на огласној табли Факултета и Интернет страници Факултета. На исти начин се студенти обавештавају и о свим изменама у распореду предавања и вежби.

Правилник о квалитету предвиђа да стандарди квалитета наставе обухватају: стандарде квалитета у погледу садржине, метода и динамике предавања; стандарде квалитета у погледу садржине, метода и динамике вежби; стандарде професионалног понашања наставника и сарадника; и стандарде професионалног односа међу наставницима и сарадницима.

У вези са стандардом квалитета садржине предавања и вежби наставник и сарадник су дужни да садржину наставе и вежби стално иновирају и усклађују са најновијим научним сазнањима и достигнућима. Предавања треба да покрију најмање 75% градива предвиђеног планом рада на предмету, да буду корисна за савладавање градива и полагање испита, као и да један њихов део буде посвећен примерима. И вежбе треба да су корисне за разумевање и савладавање градива и припрему испита, као и да се кроз вежбе појашњава материја из уџбеника и примењују и проверавају стечена знања. Метод одржавања предавања и вежби претпоставља да су наставник и сарадник за њих припремљени, да излажу разумљиво и јасно, да стимулишу критичко размишљање студената, да примењују интерактивне методе наставе, да стално унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прате, евидентирају и оцењују успех студената у остваривању предиспитних обавеза. Настава и вежбе изводе се према плану рада који је усвојен пре почетка наставе и познат је студентима, а у временским терминима предвиђеним планом рада, тј. да настава започне и заврши се на време.

Стандард професионалног понашања наставника и сарадника према студентима претпоставља да наставник, односно сарадник: уредно извршава своје наставне обавезе, да се пристојно понаша, да успоставља и одржава коректан однос са студентима, уз пуно поштовање личности и потреба студената, да стил његовог изражавања буде неутралан и професионалан, као и да његово излагање не садржи увредљиве и дискриминаторске изјаве према било којем појединцу или заједници. Наставник, односно сарадник не сме наставу злоупотребљавати у политичке или верске сврхе.

Стандард професионалног односа наставника и сарадника на истом предмету уређен је тако што се предвиђа да је наставник на предмету одговоран за извођење свих видова наставе на том предмету, с тим што у случају више наставника на истом предмету, одговорност за извођење наставе има наставник са највишим звањем.

Стандарди професионалног односа наставника и сарадника према студентима утврђени су *Кодексом професионалне етике* Универзитета у Нишу. Кодексом је предвиђено предузимање корективних мера и санкционисање у случајевима неетичког понашања наставника и сарадника. Поступак утврђивања оговорности и изрицање мера поверено је Етичком комитету Универзитета у Нишу, чији је рад регулисан *Пословником о раду Етичког комитета*. Ови општи акти јавно су доступни на сајту Универзитета.

Обезбеђење и унапређивање квалитета наставног процеса остварује се различитим поступцима, као што су: упознавањем студената са обавезом праћења наставе и структуром предиспитних активности предвиђеним планом рада, вођењем дневника рада, редовним праћењем извођења наставе и контролом и вредновањем квалитета свих облика наставног рада наставника и сарадника, као и предузимањем одговарајућих корективних мера. Од свих тих поступака, посебно се истиче дужност наставника и сарадника да воде **Наставни дневник рада и Административни дневник рада**.

Наставни дневник рада, који је јединствен за сваки предмет, намењен је евиденцији свих студената (име, презиме и број индекса), њихових предиспитних активности, поена које су на основу сваке предиспитне активности остварили, поена које су остварили на завршном испиту, као и евиденцији њихових коначних оцена. У Административни дневник рада, који се јединствено води за студијски програм, наставници и сарадници уписују податке о датумима одржавања часова, као и податке о тематским јединицама које су обрађене.

Служба за наставу и студентска питања дужна је да пре почетка наставе сваком наставнику, одговорном за предмет, достави Наставни дневник рада, у који су уписани подаци о студентима који су уписали предмет. Увидом у рад Службе за наставу и студентска питања запажа се да се наставницима не доставља Наставни дневник рада, тако да је његово вођење више факултативна обавеза сваког наставника.

Контрола квалитета наставе обухвата контролу одржавања наставе према плану извођења наставе на студијском програму и плану рада на предмету и контролу квалитета облика, садржине и метода наставе.

Контрола одржавања наставе према усвојеном плану остварује се периодичном контролом уписивања часова, упоређивањем података из Административног дневника са подацима из Плана извођења наставе и плана рада на предмету, као и анкетањем студената.

Служба за наставу и студентска питања периодично током семестра, најмање једном месечно, прати уписивање часова од стране наставника и сарадника. У случају да се часови не уписују, Служба за наставу и студентска питања о томе обавештава продекана за наставу. Продекан за наставу писменим путем упозорава наставника или сарадника који

не уписује часове да то убудуће чини. Поред тога, Служба за наставу и студентска питања, у року од 15 дана од завршетка наставе у семестру, закључује Административни дневник рада и врши контролу одржане наставе тако што упоређује датуме одржане наставе на предмету са Планом извођења наставе на студијском програму и планом рада на предмету.

Служба за наставу и студентска питања, у року од седам дана од дана закључивања Административног дневника рада, доставља шефу катедре извештај о одржаној настави, који садржи и евентуална одступања од плана рада. Из разматраних и усвојених *Извештаја о одржаној настави на основним академским студијама* (извештаји о одржаној настави у зимском семестру школске 2013/2014 године, пролећном семестру школске 2013/2014 године, зимском семестру школске 2014/2015 године, пролећном семестру школске 2014/2015 године), као и из увида у Административни дневник рада, произлази да часове предавања и вежби наставници и сарадници, углавном, одржавају и уписују према утврђеном распореду, али да у Административни дневник рада не уписују податке о тематским јединицама које су обрађене.

Један од метода контроле остваривања планова рада на предметима је и анкетање студената, преко којег се проверава да ли су планови рада реализовани онако како су утврђени. Време анкетања, анализа резултата анкете и начин поступања у случајевима одступања од плана рада на предмету које је веће од 30%, регулисани су Правилником о квалитету.

Контрола квалитета садржине и метода наставе врши се на основу резултата студентског вредновања наставног рада наставника и сарадника путем анонимног анкетања студената, које се спроводи сваке године посебно за сваки наставни предмет и за сваког наставника и сарадника са предмета.

У зимском семестру школске 2013/2014 године осмишљено је и организовано добровољно и анонимно анкетање студената путем интернета. Одбор за квалитет Правног факултета је био убеђен да ће се таквим гласањем обезбедити веће учешће студената у анкетању за вредновање педагошког рада наставника и сарадника. Такво његово очекивање се, међутим, није остварило, јер је у анкетању учествовао релативно мали број студената (607 попуњених анкета). *Извештај о резултатима студентске анкете за вредновању педагошког рада наставника и сарадника* (зимски семестар 2013/14) показује да су све наставнике и сараднике Факултета студенти веома позитивно оцелини, јер су, осим једног који је добио оцену испод 4 (3,83), сви наставници и сарадници добили оцену већу од 4. Сви индикатори помоћу којих је оцењиван педагошки рад наставника и сарадника су у просеку по години, а и на нивоу Факултета, већи од 4,51. Извештај о резултатима ове анкете показује да су студенти најзадовољнији односом према студентима (просечна оцена на нивоу факултета 4,78), одговорима на постављена питања (4,76) и тиме како је наставник припремљен за час (4,76), док су најмање задовољни задацима за решавање које добијају (просечна оцена на нивоу факултета 4,36) и подстицањем на критичко размишљање (4,34). Резултати показују да су просечне оцене по годинама прилично уједначене. Најбоље су били оцењени наставници са четврте године (просечна оцена 4,70), затим са треће (4,69), са друге (4,65), док су на зачељу били наставници са прве године (4,51).

И у пролећном семестру школске 2013/2014 спроведено је, опет преко интернета, анкетање студената за вредновање педагошког рада наставника и сарадника. С обзиром да је у том анкетању учествовао готово занемарљив број студената (104 попуњених анкета), Одбор за квалитет је одлучио да убудуће анкетање спроводи путем анкетних листића. *Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника* (пролећни семестар школске 2013/14) показује да је педагошки

рад наставника и сарадника вреднован високим оценама (просечна оцена свих анкетираних наставника и сарадника је опет преко 4), док укупна просечна оцена на нивоу Факултета износи 4,68. Анкете показују да су студенти најзадовољнији припремљеношћу наставника и сарадника (4,92), одговорима на постављена питања (4,89) и поштовањем времена држања наставе (4,88), док су најмање задовољни задацима за решавање које добијају (4,40) и подстицањем на критичко размишљање (4,50). И оцене по годинама су прилично уједначене.

У зимском семестру школске 2014/2015 године анкетање студената о вредновању педагошког рада наставника и сарадника спроведено је путем анкетних листића (*Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2014/15*). Попуњено је укупно 1322 листића, много више него на претходној анкети, али је и то релативно мали број у односу на укупан број студената Факултета, показује да су студенти високим оценама вредновали педагошки рад наставника и сарадника (укупна просечна оцена је 4,51), с тим што је најнижа просечна оцена наставника и сарадника 4,10). Студенти су најзадовољнији припремом наставника за час (4,71) и одржавањем наставе на време (4,71), а најмање су задовољни потстицањем на критичко размишљање (4,14) и корисношћу наставе за припремање испита (4,36). И оцене по годинама су уједначене. Најбоље су били оцењени наставници четврте године (4,83), затим са прве (4,56), друге (4,53) и на крају треће године (4,10).

И у пролећном семестру школске 2014/2015 године анкетање студената о вредновању педагошког рада наставника и сарадника спроведено је путем анкетних листића (*Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у пролећном семестру школске 2014/15*). Током анкетања је попуњено укупно 811 листића, што је у односу на укупан број студената Факултета веома мало учешће. И овај извештај показује да је укупна просечна оцена наставника и сарадника 4,70, с тим што је најнижа просечна оцена 3,89. Студенти су најзадовољнији односом наставника и сарадника према студентима (4,82) и одржавањем наставе на време (4,63), а најмање су задовољни потстицањем на критичко размишљање (4,40) и давањем адекватних задатака (4,58). И оцене по годинама су уједначене. Најбоље су били оцењени наставници и сарадници са друге године (4,76), затим са четврте (4,74), са прве (4,66) и, на крају, са треће године (4,60).

У зимском семестру школске 2015/2016 године анкетање студената о вредновању педагошког рада наставника и сарадника спроведено је путем анкетних листића. Током анкетања је попуњено укупно 1154 листића. *Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника (зимски семестар школске 2015/16)* показује да је укупна просечна оцена наставника и сарадника 4,70, с тим што је најнижа просечна оцена 3,89. Студенти су најзадовољнији односом наставника и сарадника према студентима (4,82) и одржавањем наставе на време (4,63), а најмање су задовољни потстицањем на критичко размишљање (4,40) и давањем адекватних задатака (4,58). И оцене по годинама су уједначене. Најбоље су били оцењени наставници и сарадници са друге године (4,76), затим са четврте (4,74), са прве (4,66) и, на крају, са треће године (4,60).

Из свих напред наведених извештаја о анкетању педагошког рада наставника и сарадника, посебно из рубрике коментари студената, произилази да није било негативних коментара у односу на коректан однос наставника и сарадника према студентима, као ни у односу на њихово пристojно понашање. Исто тако, ни у једном коментару се не помињу увредљиве и дискриминаторске изјаве наставника и сарадника, нити било каква злоупотреба наставе у политичке или верске сврхе.

Оцена педагошког рада наставника и сарадника била је предмет и њихове сопствене оцене. Из *Извештаја о резултатима анкете за самовредновање наставника и сарадника (10. 11. 2015 - 30. 11. 2015)*, произлази да су наставници и сарадници веома високо оценили своју наставу, однос са студентима, услове рада за извођење наставе, задовољство наставом у односу на личне стандарде, реализацију предвиђеног наставног програма, као и задовољство својим доприносом. У свим тим параметрима просечна оцена на скали од 1 до 5 је већа од 4. Једино су просечном оценом која је нешто нижа од 4 оцењени број студената у односу на расположиве капацитете (3,97), предзнања студената (3,22), њихова мотивација (3,74) и усклађеност наставе са фондом часова (3,90).

Стандарди квалитета оцењивања

Полагање испита на Факултету уређено је *Правилником о квалитету и Правилником о испитима*.

Правилник о квалитету садржи, најпре, општа правила о оцењивању, при чему се посебно наглашава да оцењивање мора бити објективно и непристрасно, као и учестало и организовано. Посебно се уређују време оцењивања, облик завршног испита, правила полагања завршног испита, број и начин полагања завршног испита, као и приговор на оцену и поступак по приговору на оцену. Обезбеђење квалитета у оцењивању студената остварује се редовним праћењем и контролом квалитета у оцењивању и резултата у оцењивању. Контрола квалитета у оцењивању остварује се контролом наставних дневника рада и вредновањем квалитета оцењивања путем анонимног оцењивања од стране студената, док се контрола резултата у оцењивању, односно пролазности на испитима врши на основу извештаја о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима студената, који по окончању октобарског испитног рока саставља Служба за наставу и студентска питања.

Правилником о испитима, који је усклађен и са одговарајућим актом Универзитета у Нишу, ближе су уређени календар испита, листа испитних питања, пријава и полагање испита, недозвољено понашање студената на испиту, оцена на испиту, а нарочито право студента или наставника да захтевају да се испит полаже пред испитном комисијом (после три неуспела полагања истог испита), право студента да тражи полагање испита пред изабраним испитивачем (после 4 (четири) неуспешна полагања истог испита на предмету где постоји само један наставник), право студента да у року од 36 сати од добијања оцене поднесе приговор на добијену оцену, као и право студента да, до краја школске године у којој је испит положен, захтева поништење оцене и поновно полагање испита. На крају је уређено и право испитивача или члана испитне комисије да се изузме од испита.

Контрола квалитета у оцењивању путем контроле наставних дневника рада не може се у потпуности остварити, јер сви наставници не воде уредно наставне дневнике рада, док је контрола квалитета у оцењивању путем анонимног анкетирања дипломираних студената обављана приликом поделе диплома. Поред тога, Служба за наставу и студентска питања је у претходном периоду сачињавала извештаје о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима студената, који су били разматрани на седницама Одбора за квалитет и Наставно-научног већа.

Факултет је, у складу са Правилником о квалитету, априла 2015. године спровео поступак вредновања квалитета оцењивања наставника од стране студената који су студирали по старим студијским програмима. Из *Извештаја о вредновању квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената основних студија који су студирали по старим студијским програмима* (дипломирали од

01. 09. до 31. 12. 2014) произлази да је анкетањем било обухваћено 38 студената који су по старим студијским програмима дипломирали у периоду од 01. 09. 2014. до 31. 12. 2014. године, као и да је путем анкетања вреднован квалитет 41 наставника Факултета. Том приликом попуњено је 996 анкета, при чему се број попуњених анкета кретао од 4 до 53. Резултати анкете показују да се просечна оцена 8 параметара вредновања квалитета оцењивања креће у распону од 3,00 до 4,70, а да укупна просечна оцена свих наставника износи 4,12, што се може оценити као квалитет оцењивања који је задовољавајући.

Факултет је, у периоду од 04. 04. 2016. до 14. 04. 2016. године, опет спровео поступак вредновања квалитета оцењивања наставника од стране студената који су студирали по старим студијским програмима. Из *Извештаја о вредновању квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената основних студија који су студирали по старим студијским програмима* (дипломирали у периоду од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године) произлази да је анкетањем било обухваћено 47 студената, као и да је путем анкетања вреднован квалитет 41 наставника Факултета. Том приликом попуњено је 1338 анкета, при чему се број попуњених анкета кретао од 9 до 74. Резултати анкете показују да се просечна оцена 8 параметара вредновања квалитета оцењивања креће у распону од 3,08 до 4,64, а да укупна просечна оцена свих наставника износи 4,01, што је, нешто нижа оцена у односу на претходно анкетање, која се, такође, може оценити као задовољавајућа.

У периоду од 04. до 23. маја 2016. године спроведен је и поступак вредновања квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената који су студирали по новом студијском програму основних академских студија („болоњци“). Из *Извештаја о вредновању квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената који су студирали по новом студијском програму основних академских студија „болоњци“* произлази да се просечна оцена оцењиваних параметара креће у распону од 4,74 до 2,91, да је највећи број наставника оцењен оценом која је већа од 4, да је 5 наставника добило оцену мању од 4, а да је само један наставник оцењен оценом мањом од 3 (2,91). Ипак, просечна оцена свих наставника је 4,17, што је на нивоу претходник извештаја.

Служба за наставу и студентска питања је у претходном периоду сачинила годишње *Извештаје о резултатима оцењивања, односно пролазности студената на испитима*, и то: за 2012/2013, 2013/2014 и за 2014/2015 школску годину. Анализа резултата оцењивања, односно пролазности студената на испитима показује да је пролазност студената на изборним предметима, који чине 1/3 предмета, веома висока (између 80-100%), као и да се пролазност студената на највећем броју преосталих предмета креће у распону од 30-80%. Одбор за квалитет је евидентирао пролазност на предметима која је испод 40%, а посебно је пратио пролазност која је испод 30%. Одбор за квалитет је разматрао поједине случајеве слабије пролазности, али и случајеве где је, упркос релативно високој пролазности на испиту, веома мали број студената положио испит, при чему је одговарајућим катедрама и Наставно-научном већу предлагао да одговарајућим мерама утиче на већу пролазност на појединим испитима.

Према *Извештају о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима у школској 2012/2013 години* студената који су студирали по новим студијским програмима, пролазност која је испод 40% забележена је само на шест испита (Јавне финансије и финансијско право-30,10%, Наследно право-31,50%, Грађанско процесно право- 35,20, Увод у грађанско и стварно право-35,80%, Облигационо право-37,40% и Право интелектуалне својине-37,90%), док је пролазност испод 30% забележена само на два испита (Кривично право-23,90% и Међународно трговинско право-28,90%).

Извештај о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима у школској 2013/2014 години студената који су студирали по новим студијским програмима показује да је пролазност испод 40% забележена на четири испита (Међународно трговинско право-35,47, Увод у грађанско и стварно право-37,29, Кривично право-37,33 и Међународно трговинско право-38,84), а да је само на једном испиту забележена пролазност испод 30% (Увод у грађанско и стварно право-25,12%). Међу студентима који су студирали по старим студијским програмима пролазност испод 40% забележена је на четири испита (Јавне финансије и финансијско право-32%, Уставно право 33,33%, Кривично право 34,09%, Међународно трговинско право 36,05% и Увод у грађанско право и стварно право 37,50%), а само је на два испита забележена пролазност испод 30% (Кривично право-20% и Ауторско право и право интелектуалне својине-25,54%).

Извештај о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима у школској школску 2014/2015 показује да је пролазност код студената који су студирали по новим студијским програмима, која је испод 40%, забележена само у једном случају (Кривично право-37,83%), а исти је случај и са пролазношћу која је испод 30% (Увод у грађанско и стварно право-10,42%). Код студената који су студирали по старим студијским програмима пролазност је била нешто слабија. Пролазност испод 40% забележена на три испита (Кривично процесно право-33,33%, Јавне финансије и финансијско право-35,71% и Облигационо право-36,96%), док је на четири предмета забележена пролазност испод 30% (Увод у грађанско и стварно право-16,67, Јавне финансије и финансијско право-25%, Кривично право-27,78% и Ауторско право и право интелектуалне својине-29,66%).

С обзиром да је у претходном периоду готово занемарљив број студената захтевао комисијско испитивање, односно полагање испита пред изабраним испитивачем, основано се може претпоставити да је већина наставника оцењивање на испиту обављала објективно и непристрасно.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Компетентност и искуство наставника и сарадника у образовном раду.
2. Примена савремених наставних метода, усклађених са захтевима исхода учења.
3. Висока мотивисаност већине наставника и сарадника за унапређивање квалитета наставног процеса.
4. Редовна информисаност студената о свим сегментима наставе.

Слабости:

1. Оптерећеност наставног процеса великим бројем испитних рокова.
2. Недовољна иницијатива студената у предлагању корективних мера за обезбеђење квалитета наставног процеса и услова рада.

Могућности:

1. Развијање облика наставе, базиране на савременим технологијама.
2. Стимулисати присуство и активност студената на настави.

Опасности:

1. Недовољност материјалних средстава за реализацију неких наставних активности и материјални положај студената.

в) Процена испуњености Стандарда 5 и предлог корективних мера:

На основу претходно изнетих чињеница и докумената у прилогу може се закључити да је на Правном факултету Универзитета у Нишу испуњен Стандард 5.

Нови студијски програми, нови режим студија и полагања испита, правила о праћењу и оцењивању успеха студената у предиспитним активностима и друга правила у погледу извођења наставе, пружају предуслове за задовољавајући квалитет наставе и већи успех студената у студирању.

Предлажу се и следеће корективне мере:

- Факултет треба да обезбеди стриктну примену правила о обезбеђењу квалитета наставе.

- Факултет треба да у наредном периоду пружи организовану подршку наставницима и сарадницима ради унапређења њихових педагошких способности, посебно за примену интерактивних облика рада и адекватно праћење рада студената и оцењивање њихових знања и вештина.

г) Показатељи и прилози за стандард 5

[5.1. Статут Универзитета](#)

[5.2. Статут Факултета](#)

[5.3. Правилник о квалитету](#)

[5.4. Кодекс професионалне етике Универзитета у Нишу](#)

[5.5. Правилник о испитима](#)

[5.6. Извештаји о одржаној настави на основним академским студијама у зимском семестру школске 2013/2014 године, пролећном семестру школске 2013/2014 године, зимском семестру школске 2014/2015 године, пролећном семестру школске 2014/2015 и зимском семестру школске 2015/2016](#)

[5.7. Извештаји о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2013/2014, пролећном семестру школске 2013/2014, зимском семестру школске 2014/2015, пролећном семестру школске 2014/2015 и зимском семестру школске 2015/2016](#)

[5.8. Извештај о резултатима анкете за самовредновање наставника и сарадника \(10.11.2015-30.11.2015\)](#)

[5.9. Извештај о вредновању квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената основних студија који су студирали по старим студијским програмима \(дипломирали од 01.09. до 31.12.2014\)](#)

[5.10. Извештај о вредновању квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената основних студија који су студирали по старим студијским програмима \(дипломирали у периоду од 01.01.2015. до 31.12.2015. године\)](#)

[5.11. Извештај о вредновању квалитета оцењивања на испитима наставника Факултета од стране дипломираних студената основних студија који су студирали по новим студијским програмима \(„болоњци“\)](#)

[5.12. Извештаји о резултатима оцењивања, односно пролазности студената на испитима, и то: за 2012/2013, 2013/2014 и за 2014/2015 школску годину](#)

5.13. Распоред предавања и вежби, по семестрима, од 18. фебруара 2013, 14. октобра 2013, 18. фебруара 2014, 13. октобра 2014, 18. фебруара 2015, 12. октобра 2015. и 17. фебруара 2016. године.

Стандард 6

КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Правни факултет у Нишу од самог оснивања организује, прати и подстиче научно-истраживачки рад и стратешки је опредељен да перманентно повезује и остварује јединство образовне и научноистраживачке и стручне делатности. На тај начин, Факултет доприноси развоју друштва знања, решавању актуелних друштвених проблема и проблема у функционисању правног система, развоју науке и научног стваралаштва, унапређивању правничког образовања и правне струке, остваривању принципа учења током читавог живота, развоју и усавршавању научног подмлатка, укључивању студената у научно-истраживачки рад, промовисању Факултета као националног и регионалног центра основних, развојних и примењених истраживања у области друштвено-хуманистичких наука, повезивању Факултета са другим научним институцијама у земљи и у иностранству ради размене знања и искустава и рада на заједничким пројектима, повезивању Факултета са правосудним и другим правним и друштвеним институцијама, и стварању бољих материјалних услова за рад и развој Факултета.

Правни факултет је Одлуком Министарства науке Републике Србије **број 021-01-17/49 од 14. 09. 2012. године**, на основу *Закона о научноистраживачкој делатности*, акредитован као државни факултет у области друштвених наука – право за обављање научноистраживачке делатности.

Научноистраживачки рад Факултета одвија се у оквиру Центра за правна и друштвена истраживања. Стручни орган Центра је Научно веће, а њихова овлашћења регулисана су *Статутом Факултета* и *Правилником о раду Центра за правна и друштвена истраживања*.

Квалитет научноистраживачког рада остварује се обезбеђивањем услова за научно-истраживачки рад, утврђивањем и доследним остваривањем стандарда у погледу квантитета и квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника и утврђивањем и остваривањем етичких стандарда у научноистраживачком раду.

Обезбеђење услова за научноистраживачки рад остварује се, пре свега, утврђивањем и остваривањем развојне политике, стратегије и планова научно-истраживачког и стручног рада. Факултет усваја, на годишњем нивоу, план научно-истраживачког рада, План развоја и усавршавања научног подмлатка, план рада Центра за правна и друштвена истраживања, као и план рада Центра за публикације. Сви наведени плански акти усклађени су са стратегијом научног и стручног рада, којом се одређују правци развоја научноистраживачке и стручне делатности Факултета. У том контексту, Факултет је донео и петогодишњи *Програм научноистраживачког рада Правног факултета Универзитета у Нишу за период 2016-2020. године*, петогодишњи *Програм развоја научноистраживачког подмлатка Правног факултета Универзитета у Нишу за*

период 2016-2020. године, као и План научног и стручног усавршавања научног подматка Правног факултета Универзитета у Нишу за школску 2016-2017. годину.

Факултет подстиче и стимулише научноистраживачки и стручни рад и научну продукцију наставника и сарадника тако што у границама својих финансијских могућности обезбеђује литературу, приступ базама података, као и рачунарску и другу опрему која је неопходна за научноистраживачки и стручни рад. Уз то, Факултет има и посебан фонд за научно и стручно усавршавање и презентовање резултата рада својих научних истраживача на научним скуповима у земљи и у иностранству, као и посебан фонд за објављивање резултата научноистраживачког рада (*Правилник о научном и стручном усавршавању запослених на Правном факултету у Нишу*).

Резултате индивидуалног и колективног научноистраживачког и стручног рада Факултет објављује, како би их учинио доступним правничкој и широј јавности и на тај начин утицао на развој правне науке и струке. Радови се објављују у редовним и тематским издањима Зборника радова Правног факултета у Нишу, који се континуирано објављује од 1962 године и има категорију М51, као и у виду посебних публикација. Научне публикације објављују се у оквиру Центра за публикације, чија је делатност уређена *Правилником о раду центра за публикације*. Издавачки савет Центра за публикације, у складу са утврђеним приоритетима Факултета и финансијским могућностима, доноси годишњи *Издавачки план*.

Факултет, према годишњем плану рада, организује научне и стручне скупове, при чему стручну и техничку подршку у обављању уређивачких, рецензентских и организационих послова пружају надлежни органи Центра за правна и друштвена истраживања, као и повремена радна тела (уређивачки одбори, организациони одбори и сл.).

Научно-истраживачки рад на Факултету обавља се у складу са универзалним принципима добре научне праксе, која подразумева да се научна истраживања спроводе у складу са најновијим научним достигнућима, да се радови других аутора коректно цитирају, да се резултати истраживања презентују на начин који обезбеђује њихову проверу и да се критичност и егзактност, као битне карактеристике научног рада, примењују у свим фазама научноистраживачког рада. Сви наставници и сарадници дужни су да поштују принципе добре научноистраживачке праксе, а Факултет је дужан да младе сараднике упозна са принципима добре научне праксе одмах по заснивању радног односа. Факултет је усвојио *Етички кодекс научноистраживачког рада*, којим су утврђени етички стандарди у обављању научноистраживачке делатности на Факултету, облици недозвољених понашања у научноистраживачком раду, санкције и академске мере у случају недозвољеног понашања, као и поступак у коме се оне изричу.

Наставници и сарадници Факултета који су засновали радни однос са пуним радним временом дужни су да одговарајући део свог радног времена посвете свом научном и стручном усавршавању, научноистраживачком раду, писању уџбеника и другог наставног материјала и усавршавању научног подматка. Планом научноистраживачког рада Факултета утврђује се минималан број научних и стручних радова које је наставник, односно сарадник дужан да објави у току академске године, као и минимални број научних и стручних скупова на којима треба да учествује.

Квалитет научноистраживачког и стручног рада обезбеђује се контролом спровођења развојне политике, стратегије и усвојених планова научноистраживачког и стручног рада и њиховим кориговањем, евидентирањем и вредновањем резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника у циљу утврђивања и праћења њихове научне компетенције, доследном применом правила о рецензирању научних радова, као и

вредновањем научноистраживачког и стручног рада наставника и сарадника у поступку избора у звања.

Контрола спровођења развојне политике, стратегије и планова рада врши се на крају сваке академске године, кроз контролу реализације планова рада факултетских центара, кроз контролу реализације индивидуалних планова рада и контролу укупног научноистраживачког и стручног рада.

Факултет, преко својих органа и центара, континуирано прати и вреднује резултате научноистраживачког и стручног рада наставника и сарадника, разматрањем њихових извештаја и утврђивањем научне и стручне компетенције наставника и сарадника, што се обавља у складу са *Правилником о критеријумима и поступку за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научноистраживачког рада*.

Системска евиденција података о научно-истраживачком раду наставника и сарадника доступна је преко апликације НПАО (Научне публикације и ументичке референце академског особља), која је у надлежности Универзитета у Нишу. Наведена евиденција је доступна на следећој адреси: <https://www.npao.ni.ac.rs/pravni-fakultet>. Резултати научноистраживачког рада који су сакупљени путем апликације НПАО представљају једну од кључних показатеља успеха и квалитета рада истраживача који су запослени на Правном факултету.

Наставници и сарадници Факултета дужни су да, на почетку сваке академске године, својој Катедри и Центру за правна и друштвена истраживања поднесу извештај о планираним активностима на пољу научно-истраживачког и стручног рада. Такође, наставници и сарадници дужни су да, на крају сваке академске године, својој Катедри и Центру за правна и друштвена истраживања поднесу извештај о реализованом научноистраживачком и стручном раду. Уз извештај о научном и стручном раду, наставник, односно сарадник, дужан је да поднесе прилоге којима документује свој научни и стручни рад.

У оквиру Центра за правна и друштвена истраживања формирана је Комисија за праћење резултата научног и стручног рада наставника и сарадника, која сваке године, на основу података из годишњих извештаја наставника и сарадника о научно-истраживачком раду, врши категоризацију радова, утврђује број бодова за сваки облик рада, као и укупан број бодова на основу којих се утврђује научна компетенција наставника и сарадника. Комисија, у складу са одредбама Правилника о квалитету, припрема годишњи извештај о резултатима научно-истраживачког рада, који доставља катедрама, продекану за наставу, Наставно-научном већу и Одбору за квалитет.

Сви радови настали као резултат научноистраживачког рада наставника и сарадника, као и сви радови са научних и стручних скупова, које објављује Факултет, подлежу поступку рецензирања који је анониман, с тим што рад може бити објављен само ако има две позитивне рецензије.

Поступак за утврђивање добре научне праксе спроводе надлежни органи Факултета, у складу са одредбама Етичког кодекса научноистраживачког рада.

Током 56 година континуираног рада Факултет је, самостално или у сарадњи са другим установама у земљи и иностранству, реализовао низ научно-истраживачких пројеката, који су дали значајан допринос развоју правне науке.

Наставници и сарадници Факултета тренутно су укључени у једанаест пројеката.

Факултет реализује самостално два пројекта:

1. *Стварање услова за развој модерног правног и друштвеног система Србије као демократске државе*, Пројекат Института за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Универзитета у Нишу, период 2011–2015. године;

2. *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, (бр. 179046), носилац Пројекта Правни факултет Универзитета у Нишу, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије, период 2011–2014. године.

У сарадњи са другим установама, Факултет реализује шест пројеката, које финансира Министарство просвете и науке Републике Србије:

1. *Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција* (бр. 179074), носилац Пројекта Филозофски факултет Универзитета у Нишу, период 2011–2014. године;

2. *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту* (бр. 179076) носилац Пројекта Факултет политичких наука Универзитета у Београду, период 2011–2014. године;

3. *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије* (бр.179013), носилац Пројекта Машински факултет Универзитета у Нишу, период 2011–2014. године;

4. *Развој методологије евидентирања криминалитета као основа ефикасних мера за његово сузбијање и превенцију* (бр. 179044), носилац Пројекта Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, период 2011–2014. године;

5. *Криминал у Србији: феноменологија, ризици и могућност специјалне интервенције* (бр. 47011), носилац Пројекта Институт за криминолошка и социолошка истраживања у Београду, период 2011–2014. године;

6. *Превентивни, терапијски и етички приступ претклиничким и клиничким истраживањима гена и модулатора редокс ћелијске сигнализације у имунском, инфламаторном и пролиферативном одговору ћелије* (бр. 41018), носилац Пројекта Медицински факултет Универзитета у Нишу, период 2011–2014. године.

7. Факултет узима учешће и у SEELS програму (Мрежа правних факултета југоисточне Европе).

8. У оквиру Правне клинике тренутно се реализује пројекат: *Правна клиника за заштиту женских људских права*, који финансира Министарство спољних послова Краљевине Норвешке, период 01.11.2010–01.11.2013. године.

9. Development of Policy-Oriented Training Programmes in the Context of the European Integration-DEPOCEI Reference No: 530730-TEMPUS-I-2012-1-RS-TEMPUS-JPHES

10. TEMPUS PROJEKAT– MASTER EVROPSKIH STUDIJA (NOVI SAD/NIŠ 2012/2013)

11. TEMPUS PROJEKAT Equi-ed (Equal access for all)

Факултет је учествовао у регионалном *TEMPUS мастер пројекту из права интелектуалне својине*, (бр. 144582), носилац Пројекта Правни факултет „Јустинијан први“ у Скопљу, период 2008-2012), као и на пројекту *Правна клиника за борбу против трговине људима*, који је финансирао Високи комесаријат за избеглице УН, Канцеларија УН за борбу против дроге и криминала и Међународна организација за миграције, а који је реализован у периоду децембар 2010–децембар 2011. године.

Наставници и сарадници Факултета учествују као истраживачи на већем броју националних, регионалних и међународних пројеката.

Факултет самостално реализује два пројекта:

1. *Усклађивање права Србије са правом Европске уније*, који финансира Правни факултет Универзитета у Нишу у периоду 2013 – 2018. године.

2. *Заштита људских и мањинских права у европском правном простору*, (бр. 179046), носилац Пројекта Правни факултет Универзитета у Нишу, који финансира

Министарство просвете и науке Републике Србије, период 2011–2014. године (трајање Пројекта продужено до 30.06.2016. године).

У сарадњи са другим установама, Факултет реализује седам пројеката, које финансира Министарство просвете и науке Републике Србије (реализација пројеката првобитно је планирана у периоду 2011–2014. године, али је продужена до 30.06.2016. године):

1. *Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција* (бр. 179074), носилац Пројекта Филозофски факултет Универзитета у Нишу;

2. *Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту* (бр. 179076) носилац Пројекта Факултет политичких наука Универзитета у Београду;

3. *Развој методологије евидентирања криминалитета као основа ефикасних мера за његово сузбијање и превенцију* (бр. 179044), носилац Пројекта Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду;

4. *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије* (бр.179013), носилац Пројекта Машински факултет Универзитета у Нишу;

5. *Криминал у Србији: феноменологија, ризици и могућност специјалне интервенције* (бр. 47011), носилац Пројекта Институт за криминолошка и социолошка истраживања у Београду;

6. *Превентивни, терапијски и етички приступ претклиничким и клиничким истраживањима гена и модулатора редокс ћелијске сигнализације у имунском, инфламаторном и пролиферативном одговору ћелије* (бр. 41018), носилац Пројекта Медицински факултет Универзитета у Нишу;

7. *XXI век – век услуга и услужног права* (бр. 179012), носилац пројекта Правни факултет Универзитета у Крагујевцу.

У оквиру TEMPUS програма, Факултет реализује четири пројекта:

1. *Development of Policy-Oriented Training Programmes in the Context of the European Integration (DEPOCEI)*, бр. 530-730, координатор Пројекта Универзитет у Београду, период 01.10.2012–15.04.2016. године;

2. *RODOS (Restructuring of Doctoral Studies in Serbia)*, grant number 787517.36, reference number 544093-2013, координатор пројекта Конференција универзитета Србије (КОНУС), период 01.12.2013–30.11.2016. године;

3. *SUPUS (Strengthening of Internationalisation Policies at Universities in Serbia)*, grant number 712362.87, reference number 544538-2013, координатор пројекта Универзитет у Новом Саду, период 01.12.2013–30.11.2016. године;

4. *Master's Degree Programme in Intellectual Property Law (LL.M.)*, бр. 144582, носилац Пројекта Правни факултет „Јустинијан први“ у Скопљу, период 2008–2014.

Факултет, у оквиру ERASMUS+ програма реализује и Пројекат *Re@WBC Enhancement of HE research potential contributing to further growth of the WB region*, grant number 866820.0, reference number 561586-2015, чији је координатор Универзитет у Нишу, а који се реализује у периоду 15.10.2015–14.10.2018. године.

Поред наведених, наставници и сарадници Факултета учествовали су у претходном периоду и у следећим пројектима:

1. *Short Term Senior Legal Expereкта, Support to Public Administration Reform in Serbia*, 10SER01/01/11, EuropeAid/130104/C/SER/RS, носилац Пројекта: IPS Institute, Slovenia & Ministry of State Administration and Local Government, Serbia, који је реализован у периоду октобар 2011–децембар 2012. године;

2. *Senior short-term Training Expert, Training in Administrative Procedures, Bosnia and Herzegovina*, 2013/328-128; EuropeAid/132930/C/SER/BA, носилац Пројекта HD European Consulting Group, који је реализован у периоду март 2014 – март 2016. године;

3. *Правна клиника за заштиту права жена*, реализован у периоду 2010–2013. године на Правном факултету у Нишу, финансиран од стране Министарство спољних послова Краљевине Норвешке;

4. *Мобилна правна клиника*, реализован током 2013. и 2014. године на Правном факултету у Нишу, финансиран од стране компаније Philip Morris у оквиру програма Покрени се за будућност.

5. *Правна клиника за борбу против трговине људима*, који је финансирао Високи комесаријат за избеглице УН, Канцеларија УН за борбу против дроге и криминала и Међународна организација за миграције, а који је реализован у периоду децембар 2010–децембар 2011. године;

6. *Стварање услова за развој модерног правног и друштвеног система Србије као демократске државе*, Пројекат Института за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Универзитета у Нишу, реализован у периоду 2011–2015. године.

Коначно, наставници и сарадници Факултета, као аутори или чланови Редакционог одбора учествују у следећим пројектима у оквиру SEELS (South East European Law School Network) програма (Мрежа правних факултета југоисточне Европе):

1. SEELS Post-Doctoral Colloquium in Private Law project 2012 Publication “New Perspectives of South East European Private Law”;

2. SEELS Post-Doctoral Colloquium in Public Law, 2014, Publication “New Perspectives of South East European Public Law”;

3. Promotion of Scientific Research and Education on European Integration and Policy, 2014, Publication;

4. Regional Research Project on EU Law Application by the National Courts in South Eastern Europe, 2014, Publication “European Union Law Application by the National Courts of the EU-Membership Aspirant Countries from South-East Europe”;

5. 11th International Conference on Private International Law ‘New Trends in EU and SEE Private International Law’, 2014;

6. Regional Research Project on EU Administrative Law in SEE Countries, 2014, Publication “EU Administrative Law and its Impact on the Process of Public Administration Reform and Integration into the European Administrative Space of SEE Countries”;

7. SEE – EU Law Net: SEE Graduates EU Law Teaching and Research Academy, 2013;

8. SEE – EU Law Net: Network of Academics in European Law between South Eastern Europe and Germany, 2014, Summer Academy “Essentials of EU Law”;
9. SEELS Deans’ Conference, 2014 and 2012;
10. SEE – EU Law Net: EU Opens Markets, 2015;
11. EU Cluster of Excellence in EU and International Law, 2015–2018;
12. SEE Law Journal, January 2014, November 2014 and third edition 2015/16

На пројекту који финансира Факултет, ангажовани су сви наставници и сарадници.

Факултет је у протеклом периоду организовао, од којих највећи број има карактер научних скупова националног значаја и скупова са међународним учешћем. Радови са ових скупова публиковани су у тематским зборницима радова, што је омогућило дисеминацију научног знања и идеја. Од 1994. године на Факултету се развија општи семинар „Српска цивилистика“, у оквиру кога је одржан низ скупова и семинара посвећених српском грађанском праву. На Факултету се, такође, од 2001. године, организује Сталним семинар о праву Европске уније, а од 2010. године, Семинар посвећен актуелним темама из медицинског права. У досадашњем периоду, на Факултету, организовано је низ стручних семинара и обука намењени правницима практичарима (програми припрема за полагање правосудног испита, испита за стечајне управнике, испита за нотаре и др).

Наставници Факултета ангажовани су у раду радних група за припрему нацрта закона и као експерти-консултанци у реформским пројектима надлежних министарстава. Наставници Факултета су чланови редакција међународних и националних часописа и ангажовани су на рецензији радова у многобројним часописима.

Правни факултет Универзитета у Нишу остварио је дугогодишњу и успешну сарадњу са високошколским институцијама у иностранству:

1. Правни факултет Универзитета у Киеву;
2. Универзитет „Дружба Народа“, Москва;
3. Правни факултет Универзитета „Св. Климент Охридски“, Софија;
4. Правни факултет у Темишвару;
5. Правни факултет „Јустинијан први“ Универзитета „Св. Ћирило и Методије“ у Скопљу;
6. Правни Факултет Универзитета у Бањој Луци;
7. Правни факултет Универзитета „Тарас Шевченко“ у Киеву;
8. Правни факултет Универзитета у Салзбургу;
9. Правни факултет „Јарослав Мудри“, Новгород;
10. Правни факултет Универзитета у Марибору;
11. Факултет за државне и европске студије у Подгорици;
12. Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву – Пале.

Сарадња се релизује у областима: размене објављених публикација; усавршавања наставника и сарадника; учешћа у одређеним облицима наставе; сарадње студентских асоцијација.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Укупно 88% наставника и сарадника укључено је у научно-истраживачки пројекат, који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије.
2. Високе научне компетенције наставника и сарадника.
3. Развијена међународна сарадња са сродним институцијама.
4. Плодна издавачка делатност Факултета.

Слабости:

1. Недовољно учешће наставника и сарадника у међународним пројектима.

Могућности:

1. Повећање броја објављених SCI–индексираних радова.
2. Активније укључивање у међународне пројекте.

Опасности:

Перманентно заостајање издвајања средстава за потребе науке и образовања на нивоу Републике.

в) Процена испуњености Стандарда 6 и предлог корективних мера

На основу изнетих чињеница о организацији и резултатима научно-истраживачког рада и докумената у прилогу, закључује се да је на Правном факултету Универзитета у Нишу испуњен Стандард 6.

У наредном периоду потребно је унапредити сарадњу са домаћим и страним научно-истраживачким установама ради реализације заједничких пројеката.

Од посебне важности је веће подстицање наставника и сарадника за веће учествовање у конкурсима за међународне пројекте и пружање помоћи у изради пројектне документације.

г) Показатељи и прилози за стандард 6

- [6.1. Одлука Министарства науке Републике Србије број 021-01-61/5 од 19.02.2007. године о акредитацији Правног факултета као државног факултета у области друштвених наука – право за обављање научноистраживачке делатности](#)
- [6.2. Закон о научноистраживачкој делатности](#)
- [6.3. Статут Факултета](#)
- [6.4. Правилник о раду Центра за правна и друштвена истраживања](#)
- [6.5. Правилник о раду Центра за публикације](#)
- [6.6. Правилник о критеријумима и поступку за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научно-истраживачког рада.](#)

- [6.7. Правилник о научном и стручном усавршавању запослених на Правном факултету у Нишу](#)
- [6.8. Етички кодекс научноистраживачког рада](#)
- [6.9. Програм научноистраживачког рада Правног факултета Универзитета у Нишу за период 2016-2020. године,](#)
- [6.10. Програм развоја научноистраживачког подмладка Правног факултета Универзитета у Нишу за период 2016-2020. године,](#)
- [6.11. План научног и стручног усавршавања научног подмлатка Правног факултета Универзитета у Нишу за школску 2016-2017. годину.](#)
- [6.12. План рада Центра за правна и друштвена истраживања за 2014, 2015 и 2016. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2014, 2015 и 2016 годину](#)
- [6.13. План рада Центра за публикације за 2014, 2015 и 2016. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2014, 2015 и 2016 годину](#)
- [6.14. Програм научноистраживачког рада за 2014, 2015 и 2016. годину, у оквиру Програма рада Факултета за 2014, 2015 и 2016 годину](#)
- [6.15. Програм развоја научноистраживачког подмлатка за 2014, 2015 и 2016. у оквиру Програма рада Факултета за 2014, 2015 и 2016 годину](#)
- [6.16. Назив и евиденциони број Научно-истраживачког пројекта, који финансира Министарство просвете и науке, чији је руководилац наставник стално запослен на Правном факултету Универзитета у Нишу](#)
- [6.17. Списак наставника и сарадника, запослених на Факултету, учесника у пројектима, које је финансирало Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије, за период 2006–2010. године и које у пројектном циклусу од 2011 до 2016. године финансира Министарство за просвету и науку Републике Србије](#)
- [6.18. Табеларни приказ опреме, у власништву Факултета, која се користи за научно-истраживачки рад](#)
- [6.19. Збирни преглед научно-истраживачких резултата наставника и сарадника од 2013 до 2016. године, према критеријумима Министарства за науку](#)
- [6.20. Списак одбрањених докторских дисертација свих кандидата, који су докторирали на Правном факултету Универзитета у Нишу.](#)
- [6.21. Списак објављених уџбеника, монографија и осталих публикација, чији су аутори или уредници наставници Правног факултета Универзитета у Нишу](#)
- [6.22. Уговори о сарадњи, које је Правни факултет Универзитета у Нишу до сада закључио са другим институцијама, у земљи и иностранству](#)

Стандард 7

КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 7

Стандарди квалитета наставника и сарадника, као и поступци за њихово обезбеђивање дефинисани су *Правилником о квалитету*, док су критеријуми за избор и заснивање радног односа наставника и сарадника предвиђени *Законом о високом образовању*, *Препорукама Националног савета за високо образовање*, *Статутом Универзитета*, *Статутом Факултета*, као и *Правилником о условима, начину и поступку избора у звање наставника*, односно *Правилником о условима, начину и поступку избора у звање сарадника*.

Правилником о квалитету одређени су стандарди квалитета наставника и сарадника који се односе на њихове стручне и педагошке компетенције, на квалитет њихове личности, као и на њихов однос према Факултету.

Наставници и сарадници Факултета су, пре свега, високо оспособљени за наставни, научно-истраживачки и стручни рад, мотивисани су да максимално доприне развоју науке и научног стваралаштва и да интегришу нова научна сазнања у наставни процес, као и да својим моралним квалитетима доприне изградњи савременог друштва. Уз то, наставници и сарадници факултета оспособљени су и за примену савремених наставних метода и мотивисани су за организовање и управљање наставом како би она максимално одговарала потребама образовања и потребама студената, за разумевање и уважавање индивидуалних разлика међу студентима и различитих стилова учења, за примену интерактивних и иновативних метода наставе, за развијање инструмената за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената, као и за коришћење савремених информационих технологија и дидактичких средстава у настави.

Свему томе треба додати да се од наставника и сарадника Факултета очекује да у комуникацији са студентима буду коректни, праведни и објективни, да испољавају спремност на сарадњу и пружање помоћи у раду, да буду доследни у поштовању договорених правила, као и да су привржени и одани Факултету и да доприне његовом развоју и угледу у академској и друштвеној заједници.

Подаци о наставницима и сарадницима Факултета доступни су јавности на Интернет страници Факултета, а *Књига наставника* је саставни део прилога у документацији за акредитацију студијских програма.

Квалитет наставника и сарадника остварује се различитим поступцима, а нарочито: вођењем адекватне кадровске политике, доследном применом критеријума за избор и заснивање радног односа са наставницима и сарадницима, перманентним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, као и сталним подизањем нивоа педагошких и дидактичко-методичких, али и управљачких и комуникацијских компетентности наставника и сарадника.

Кадровска политика Факултета је дугорочна и адекватна, што обезбеђује развој Факултета као образовне и научне институције, као и довољан број квалитетних наставника и сарадника. На свим обавезним предметима из којих се изводи настава, осим на једном (Основи права Европске уније), Факултет има изабраног наставника у сталном радном односу, с тим што на већини обавезних предмета, осим на четири (Основи права Европске уније, Трговинско право, Римско право и Породично право), Факултет има по два наставника или наставника и сарадника. Тиме се значајно премашује стандард од најмање 70% наставника у сталном радном односу.

Иначе, Факултет има у сталном радном односу 43 наставника и 11 сарадника, тако да однос укупног броја студената који се уписују на акредитованим студијским програмима 2685 (основне академске студије – $600 \times 4 = 2400$; мастер академске студије – $100 + 50 = 150$; докторске академске студије – $45 \times 3 = 135$) према 43 наставника Факултета износи 62,44

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се, пре свега, поштовањем поступка и услова за избор наставника и сарадника који су утврђени унапред, а истовремено су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности. Поступак и услови за избор наставника и сарадника уређени су, најпре, Законом о високом образовању и Препорукама Националног савета за високо образовање, а затим и Статутом и другим општим актима Универзитета и Факултета, као и Правилником о условима, начину и поступку избора у звање наставника, односно Правилником о условима, начину и поступку избора у звање сарадника. Поступак и услови за избор наставника и сарадника били су у претходном периоду предмет периодичне провере и усавршавања, тако да је, због вишеструких измена и допуна, после измена и допуна из 2013. године, Факултет донео и на интернет страници Факултета објавио, печишћене текстове оба наведена правилника.

Факултет је, у претходном периоду, приликом избора наставника и сарадника, доследно примењивао правила о условима и критеријумима за избор наставника и сарадника, а поступак је спроводио уз доследно поштовање правила којима је регулисан поступак избора. Приликом избора кандидата у звање наставника, Факултет је посебно пратио и вредновао резултате научног и истраживачког рада кандидата, ангажовање кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Факултета, резултате педагошког рада кандидата, резултате постигнуте у обезбеђивању научно-наставног подмлатка, као и повезаност образовног рада наставника са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника обезбеђује се и сталним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, као и подизањем нивоа њихових педагошких дидактичко-методичких способности.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима услове за перманентно научно и стручно усавршавање и напредовање путем информисања наставника и сарадника о конкурсима за стипендије, информисања наставника и сарадника о научним скуповима у организацији образовних и других институција у земљи и иностранству. Осим тога, наставницима и сарадницима обезбеђује се литература, приступ базама података, библиотечким ресурсима на Интернету и другој научној инфраструктури, а успостављањем билатералне и мултилатералне сарадње са домаћим и међународним образовним институцијама, омогућује се и размена наставника и сарадника, као и припрема и реализација заједничких пројеката. Уз све то, Факултет одобрава плаћена одсуства наставницима и сарадницима ради студијских боравака, специјализација и

учешћа на научним и стручним скуповима и партиципира у финансирању њиховог научног и стручног усавршавања.

Научно и стручно усавршавање наставника и сарадника Факултета финансира се из средстава Факултета која се, у складу са *Правилником о научном и стручном усавршавању запослених на Правном факултету у Нишу*, утврђују финансијским планом Факултета. Овим Правилником се утврђују облици усавршавања које Факултет финансира, као и износи средстава који се наставницима и сарадницима одобравају за усавршавање. По обављеном усавршавању, запослени подноси писмени извештај, а у случају дужег студијског боравка запослени подноси извештај и Наставно-научном већу.

Праћење и оцењивање квалитета научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника редовно се остварује у поступцима њиховог избора и именовања, где се, у складу са одговарајућим прописима и актима Факултета, посебно вреднују резултати научног и истраживачког рада кандидата. Уз то, праћење и оцењивање квалитета научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника остварује се и преко њихове обавезе да подносе годишњи извештај о научном и стручном усавршавању, који се разматра и усваја на седници катедре и седници Наставно-научног већа.

У циљу сталног унапређивања њихових педагошких и дидактично-методичких способности, Факултет је организовао више курсева, радионица и других видова обуке за своје наставнике и сараднике, тако да је већина наставника и сарадника оспособљена да организује и управља наставом, да разуме и уважава индивидуалне разлике међу студентима и различите стилове учења, да примењује интерактивне и иновативне методе наставе, да развија инструменте за редовно праћење и квалитетно оцењивање рада студената, као и да користи савремене информатичке технологије и дидактичка средства у настави. Уз то, Факултет обезбеђује да сваки сарадник у настави пре укључивања у наставни процес заврши базичан курс у области наставне педагогије, дидактике и методике.

Праћење и оцењивање квалитета педагошких и дидактично-методичких способности наставника и сарадника редовно се остварује у поступцима њиховог избора и именовања, где се, у складу са одговарајућим прописима и актима Факултета, посебно вреднују резултати ангажовања кандидата у развоју наставе и развоју других делатности Факултета, резултати педагошког рада кандидата, као и резултати постигнути у обезбеђивању научно-наставног подмлатка. У истом поступку своју улогу у праћењу и оцењивању квалитета педагошких и дидактично-методичких способности наставника и сарадника има и Студентски парламент, јер се и од њега тражи да да своје мишљење о педагошком раду наставника и сарадника.

Посебан облик редовног праћења и оцењивања педагошког рада наставника и сарадника представљају и студентске анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника. Извештаји о резултатима тих анкета показују да је квалитет педагошког рада наставника и сарадника, који је оцењиван помоћу 10 индикатора, на веома високом нивоу.

Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2013/2014 године, која је спроведена преко интернета, показује да су скоро све наставнике и сараднике Факултета студенти веома позитивно оценили, јер су, осим двојице који су добили оцену испод 4 (3,83 и 3,86), сви наставници и сарадници добили оцену већу од 4. Укупна просечна оцена на свим годинама студија била је 4,61. Сви индикатори помоћу којих је оцењиван педагошки рад наставника и сарадника су у просеку по години већи од 4,51, као што су и сви индикатори на нивоу Факултета већи од 4,36. Извештај о резултатима ове анкете показује да су студенти најзадовољнији односом према студентима (просечна оцена на нивоу Факултета

4,78), одговорима на постављена питања (4,76) и тиме како је наставник припремљен за час (4,76), док су најмање задовољни задацима за решавање које добијају (просечна оцена на нивоу Факултета 4,36) и подстицањем на критичко размишљање (4,43). Резултати показују да су просечне оцене по годинама прилично уједначене. Најбоље су били оцењени наставници са четврте године (просечна оцена 4,70), затим са треће (4,69), са друге (4,65), док су на зачељу били наставници са прве године (4,51).

И у пролећном семестру школске 2013/2014 сprovedено је, опет преко интернета, анкетирање студената за вредновање педагошког рада наставника и сарадника (*Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у пролећном семестру школске 2013/2014 године*). С обзиром да је у том анкетирању учествовао готово занемарљив број студената (104 попуњених анкета), Одбор за квалитет је одлучио да убудуће анкетирање спроводи путем анкетних листића. Извештај о резултатима ове анкете показује да је педагошки рад наставника и сарадника вреднован високим оценама (просечна оцена свих анкетираних наставника и сарадника била је опет преко 4), док укупна просечна оцена на нивоу Факултета износи 4,75. Анкете показују да су студенти најзадовољнији припремљеношћу наставника и сарадника (4,92), одговорима на постављена питања (4,89) и поштовањем времена држања наставе (4,88), док су најмање задовољни задацима за решавање које добијају (4,40) и подстицањем на критичко размишљање (4,50). И просечне оцене по годинама студија су биле прилично уједначене (5 - на првој, 4,77 - на другој, 4,70 на - трећој и 4,55 - на четвртој години).

У зимском семестру школске 2014/2015 године анкетирање студената о вредновању педагошког рада наставника и сарадника спроведено је путем анкетних листића (*Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2014/2015 године*). Попуњено је укупно 1322 листића, много више него на претходној анкети. Извештај о резултатима ове анкете показује да су студенти високим оценама вредновали педагошки рад наставника и сарадника (укупна просечна оцена је 4,51), с тим што је најнижа просечна оцена наставника и сарадника 4,10). Студенти су најзадовољнији припремом наставника за час (4,71) и одржавањем наставе на време (4,71), а најмање су задовољни потстицањем на критичко размишљање (4,14) и корисношћу наставе за припремање испита (4,36). И оцене по годинама су уједначене. Најбоље су били оцењени наставници четврте године (4,83), затим са прве (4,56), друге (4,53) и на крају треће године (4,10).

У пролећном семестру школске 2014/2015 године анкетирање студената о вредновању педагошког рада наставника и сарадника спроведено је путем анкетних листића (*Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у пролећном семестру школске 2014/2015 године*). Током анкетирања је попуњено укупно 811 листића. Укупна просечна оцена свих наставника и сарадника је 4,70, с тим што је само један наставник добио оцену мање од 4 (3,89). Студенти су најзадовољнији односом наставника и сарадник према студентима (4,82) и одржавањем наставе на време (4,63), а најмање су задовољни потстицањем на критичко размишљање (4,40) и давањем адекватних задатака (4,58). И оцене по годинама студија су уједначене. Најбоље су били оцењени наставници и сарадници са друге године (4,76), затим са четврте (4,74), са прве (4,66) и, на крају, са треће године (4,60).

У зимском семестру школске 2015/2016 године анкетирање студената о вредновању педагошког рада наставника и сарадника спроведено је путем анкетних листића (*Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2015/2016 године*). Током анкетирања је попуњено укупно 1154 листића. Укупна просечна оцена наставника и сарадника је 4,59, с тим што је само један наставник, односно сарадник добио оцену мању од 4 (3,63).

Студенти су најзадовољнији одговорима на постављена питања (4,80), односом наставника и сарадника према студентима (4,80) и јасним и разумљивим излагањем (4,63), одржавањем наставе на време (4,63), а најмање су били задовољни потстицањем на критичко размишљање (4,35) и упознавање студената са календаром наставе (4,53). И оцене по годинама су уједначене. Најбоље су били оцењени наставници и сарадници са треће године (4,75), четврте (4,57), друге (4,52) и, на крају, са прве године (4,46).

б) SWOT анализа

Предности:

1. Услови за избор наставника и сарадника су прецизно одређени, а поступак избора је у свим његовим фазама доступан јавности.
2. Наставнике и сараднике Факултета одликују високе научне и стручне компетенције, потребне педагошке способности и вишегодишње искуство у образовном раду.
3. Наставно-научно веће и Одбор за квалитет респектују мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника .

Слабости:

1. Национална опредељеност правних наука као препрека научном и стручном усавршавању млађих наставника и сарадника у иностранству.
2. Недовољна финансијска средства за обезбеђење перманентне едукације и усавршавања наставника и сарадника.
3. Недовољан број сарадника.

Могућности:

1. Регионално повезивање високошколских установа у циљу размене наставника и побољшања квалитета наставе .
2. Усавршавање наставника и сарадника у иностранству.
3. Запошљавање нових сарадника.

Опасности:

1. Рестриктивна законска регулатива и недостатак материјалних предуслова за подстицање радног ангажовања најбољих студената у области друштвено-хуманистичких наука
2. Отежани услови међународног признавања резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника и верификација њихове научне компетенције.

в) Процена испуњености Стандарда 7 и предлог корективних мера

Правни факултет Универзитета у Нишу у потпуности испуњава Стандард 7.

Факултет ће и даље водити адекватну кадровску политику и доследно примењивати поступке и критеријуме за избор и заснивање радног односа са наставницима и сарадницима. Уз то, кроз усвојени Програм развоја научно-истраживачког подмлатка, Факултет ће спроводити и дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог професионалног напретка.

Неопходно је да у наредном периоду Факултет иницира едукацију наставника и сарадника за усавршавање у области педагошког рада (извођење наставе, оцењивање, праћење и подстицање наставних и ваннаставних активности студената).

2) Показатељи и прилози за стандард 7:

- [7.1. Статут Универзитета у Нишу](#)
- [7.2. Статут Факултета](#)
- [7.3. Правилник о квалитету](#)
- [7.4. Правилник о условима, начину и поступку избора у звање наставника - пречишћен текст](#)
- [7.5. Правилник о условима, начину и поступку избора у звање сарадника - пречишћен текст](#)
- [7.6. Правилник о научном и стручном усавршавању запослених на Правном факултету у Нишу](#)
- [7.7. Књига наставника](#)
- [7.8. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника на Правном факултету Универзитета у Нишу](#)
- [7.9. Преглед броја сарадника и статус сарадника на Правном факултету Универзитета у Нишу](#)
- [7.10. Однос укупног броја студената \(број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма\) и броја запослених наставника на нивоу установе](#)
- [7.11. Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2013/2014 године,](#)
- [7.12. Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у пролећном семестру школске 2013/2014 године](#)
- [7.13. Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2014/2015 године](#)
- [7.14. Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у пролећном семестру школске 2014/2015 године](#)
- [7.15. Извештај о резултатима студентске анкете за вредновање педагошког рада наставника и сарадника у зимском семестру школске 2015/2016 године](#)

Стандард 8

КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 8

Правилник о квалитету прописује да се квалитет студената изражава кроз стандарде квалитета новоописаних студената, стандарде квалитета студената укључених у наставни процес, стандарде обезбеђивања једнаких могућности студирања, стандарде квалитета дипломираних студената и студената који су завршили мастер и докторске студије, као и кроз стандарде у студентском организовању и деловању.

На студијске програме Факултета уписују се студенти који су током средњошколског или академског образовања стекли довољан обим знања за успешно укључивање у процес високошколске наставе на Факултету и који су уписом на Факултет исказали своју жељу за правничким образовањем.

У процесу образовања на Факултету студенти су активно укључени у процес наставе, при чему се њихов рад током наставе континуирано прати и оцењује. Студенти су, у складу са законом и општим актима Факултета, укључени у рад органа управљања и стручних органа Факултета, активно учествују у систему обезбеђења квалитета, одговорно вреднују и оцењују све делове наставног рада и рада органа и служби Факултета, чиме дају значајан допринос изградњи културе квалитета. У образовном процесу студенти су партнери, тако да имају могућност да јасно артикулишу своје интересе, потребе и очекивања и залажу се за њихово остваривање.

Процес образовања на Факултету је тако организован да свим студентима пружа једнаке могућности, што подразумева обезбеђивање адекватних услова студирања за студенте са сензорним или моторичким инвалидитетом, као и уважавање разлика међу студентима. Уз то, Факултет ствара услове да и студенти са инвалидитетом буду у пуној мери укључени у све облике наставног рада и студентског организовања.

Сви студенти који су савладали одговарајући студијски програм имају гарантовани минимум сврсисходних и функционалних општих и стручних знања и професионалних вештина, које их чине припремљеним и оспособљеним за професионални рад, наставак школовања и учење током читавог живота.

Ради организованог остваривања заједничких интереса, студенти Факултета аутономно оснивају студентске организације и активно доприносе развоју студентског парламентаризма.

Квалитет студената обезбеђује се, пре свега, пружањем правовремених и потпуних информација студентима о свим аспектима образовног рада на Факултету и систему обезбеђења квалитета, адекватном селекцијом студената, обезбеђивањем једнакости, равноправности и једнаких могућности студирања за све студенте, као и спречавањем сваког облика дискриминације студената по било ком основу.

Упис студената

Упис студената на Правни факултет Универзитета у Нишу обавља се у складу са *Законом о високом образовању, Правилником о квалитету и Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу.*

Број студената који уписују Правни факултет Универзитета у Нишу, усклађен је са кадровским, просторним и техничким могућностима Факултета, и наведен је у дозволи за рад, коју је издало Министарство просвете Републике Србије.

Квалитет студената обезбеђује се тиме што се путем јавног конкурса, према унапред утврђеним и јавно објављеним критеријумима, врши селекција пријављених кандидата, што обезбеђује упис кандидата за које је утврђено да су својим успехом у претходном школовању, као и резултатима оствареним на пријемном испиту, остварили број бодова који им обезбеђује место на ранг листи пријављених кандидата које је у оквиру броја утврђеног за упис на студијски програм. Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу предвиђа се да кандидат може поднети приговор на регуларност поступка утврђеног конкурсом, регуларност пријемног испита или своје место на ранг листи у року од 36 сати од објављивања ранг листе на факултету.

У остваривању права уписа на студијски програм кандидати су равноправни и имају једнака права која не могу бити ограничавана по основу пола, расе, брачног стања, боје коже, језика, вероисповести, политичког убеђења, националног, социјалног или етничког порекла, инвалидности или по другом сличном основу, положају или околности. Студенти са инвалидитетом у пуној мери су укључени у све облике наставног рада и студентског организовања. У складу са специфичним потребама ових лица, предузете су и мере побољшања њиховог живота и боравка на Факултету (постављањем специјалне „рампе“ на улазу у зграду, адаптацијом једног WC-а у приземљу), а слабовидим студентима обезбеђено је и коришћење прилагођене уџбеничке литературе (електронске верзије уџбеника).

На основним академским студијама права студира на дан 31. марта 2016. године 3481 студент, и то: на новом (болоњском) студијском програму 2765 студената, и на старом студијском програму 716 студената. Од 1. марта 2013 године до 31. марта 2016. године дипломирало је укупно 752 студента, и то: 475 студената по старом студијском програму, као и 277 студената по новом (болоњском) студијском програму.

На мастер академским студијама права студира 109 студената, и то: 35 студената чије се школовање финансира из буџета, као и 77 самофинансирајућих студената. У периоду од 1. марта 2013. године мастерирало је 95 студената.

На докторским академским студијама студира 88 студента и то, 11 студената чије се школовање финансира из буџета, и 77 самофинансирајућих студената. У периоду од 1. марта 2013. године докторирало је 22 студента.

Из *Извештаја о броју студената уписаних школске 2012/13. године и њиховом статусу у школској 2015/16. години*, произлази да је, у односу на акредитован број од 600 студената за упис у прву годину Факултета:

- у школској 2012/2013. уписано укупно 578 студената (280 буџетских), од којих је 371 студент (64,18%) задржао статус студента и у 2015/2016. години, при чему се исписало 26 студената (4,50%), а није задржао статус студента 181 студент (31,31%);

- у школској 2013/2014. години уписано је укупно 539 студената (280 буџетских), од којих је 380 студената (70,50%) задржало статус студента и у 2015/2016. години, при

чему се исписало 34 (6,31%) студента, а није задржао статус студента 125 студената (23,19%);

- у школској 2014/2015. години уписано је укупно 491 студент (280 буџетских), од којих је 425 студената (86,55%) задржало статус студента и у 2015/2016. години, при чему се исписало 11 студената (2,24%), а није задржао статус студента 55 студената (11,20%).

Број студената који се уписује у прву годину студија показује благи пад, што је, пре свега, последица конкуренције неколико приватних правних факултета. Један релативно мали број студената, стимулисан у великој мери нелојалном конкуренцијом приватних факултета, исписује се са Факултета. С друге стране, и један знатно већи број студената не уписује уредно одговарајућу годину студија, најчешће због тешке финансијске ситуације, али и због тога што привремено или трајно одустају од даљег студирања.

2. Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студента и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита. Успешност студента у савлађивању одређеног предмета континуирано се прати током наставе и изражава се поенима, с тим што је максимални број поена који студент може да оствари на предмету 100. Студент стиче поене кроз рад у настави и испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита, с тим што је минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе 30.

Преглед броја студената по нивоима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској 2015/2016. години основних академских студија показује да је знатан број од укупног броја по годинама уписаних студената **обновио исту годину студија**. Највећи број студената обновило је четврту годину студија (460 или 60,76%), што је последица уписивања четврте године са неположеним испитима из претходних година студија. Следе друга година, коју је обновило 248 (38,80%) студената, прва година, коју је обновило 197 (29%) студената и, на крају, трећа година, коју је обновило 108 (24,65%) студената.

Мастер академске студије права трају једну школску годину, тако да је у текућој школокој 2015/2016 уписано 49 студената на мастер правник општем и 14 студената на мастер правник смеру унутрашњих послова.

На докторским академским студијама, које су акредитоване за упис 25 студената на првој години студија, у текућој школској 2015/2016. години је уписано 25 студената на првој, 25 студената на другој и 23 студента на трећој години. Према томе, сви студенти који су раније уписали прву годину студија уписали су другу годину студија, а само два студента који су раније уписали другу годину студија нису уписали трећу годину студија.

Стопа успешности студената показује да је од укупно 577 студената који су уписали школску 2011/2012. годину, до 30.09.2015. године дипломирало укупно 13 студената.

Од укупно 44 студента који су уписали мастер академске студије општег смера, у року који је предвиђен за трајање студија, завршио је студије само један студент. С друге стране, у року који је предвиђен за завршетак студија, није завршио студије **ни један студент** мастер академских студија на смеру унутрашњих послова, као ни један студент докторских академских студија.

Број студената основних академских студија који су уписали текућу школску 2015/2016. годину у односу на остварене ЕСПБ бодове показује да је:

- другу годину, од укупно 584 студента, 158 студената уписало са 60 бодова (27,05 %), 37-60 бодова имало је 202 студента (34,58%), а **мање од 37 бодова имало је 224 студента (38,36%)**;

- трећу годину је од укупно 421 студента, 48 студената уписало са 60 бодова (11,40 %), 37-60 бодова имало је 160 студената (38%), а **мање од 37 бодова имало је 213 студента (50,59%)**;

- четврту годину је од укупно 1142 студента, 46 студената уписало са 60 бодова (4,04 %), 37-60 бодова имало је 220 студената (19,26%), а **мање од 37 бодова имало је 876 студената (76,71%)**.

На мастер академским студијама је 60 бодова остварио само 1 студент (1,64%), 37-60 бодова остварило је 46 студената (75,40%), а **мање од 37 бодова имало је 14 студента (22,95%)**.

На докторским академским студијама је 60 бодова остварило 5 студента (20%), 37-60 бодова остварило је 9 студента (36%), а **11 студената (44%) је остварило мање од 37 бодова**.

Квалитет студената обезбеђује се и доследним поштовањем правила о оцењивању студената, укључивањем студената у процесе одлучивања на Факултету, посебно у процес оцене и вредновања наставног процеса и рада наставника, сарадника и органа и служби Факултета. Уз то, квалитет студената обезбеђује се и праћењем, надгледањем, обезбеђивањем и унапређивањем квалитета студијских програма, планова рада, наставе и оцењивања, али и предузимањем корективних мера ради остваривања задовољавајућег нивоа квалитета студената.

Статутом Факултета, Правилником о квалитету и Правилником о испитима, који су јавно објављени и доступни свим студентима, предвиђају се правила оцењивања, као и механизми за процену и контролу процедура оцењивања, који обезбеђују објективност, јавност и транспарентност у оцењивању. Правилник о испитима прописује да се рад студената у савлађивању појединог предмета континуирано прати током предавања, вежби и других облика наставе и изражава у поенима. Правилником о испитима, као и у силабусима, утврђена је сразмера поена, стечених у испуњавању предиспитних обавеза и на испиту, при чему је од укупног броја поена, најмање 30, а највише 70 поена предвиђено за активности и провере знања у току семестра (предиспитне обавезе). Коначна оцена, као збир броја поена остварених у предиспитним активностима и на завршном испиту, формира се на следећи начи: 1) мање од 55 поена – оцена 5 (није положио); 2) од 55 до 64 поена – оцена 6 (довољан); 3) од 65 до 74 поена – оцена 7 (добар); 4) од 75 до 84 – оцена 8 (брло добар); 5) од 85 до 94 – оцена 9 (одличан); 6) од 95 до 100 поена – оцена 10 (изузетан). Статутом Факултета и Правилником о испитима предвиђа се, такође, да на испит може изаћи студент који је испунио све прописане предиспитне обавезе. Испит је, иначе, јединствен и полаже се усмено, јер студијски програми из области права подразумевају развијање способности студената за усмено излагање. У изузетним случајевима, декан може одобрити да се испит обави писмено, уколико је дошло до спречености испитивача да испит обави усмено. Испитивање кандидата врши се на основу објављене листе испитних питања, а испит се полаже јавно, с тим што се јавност обезбеђује тако што се распоред полагања испита за све студенте, као и имена испитивача, дана, часа и просторије за полагање испита, објављује преко студентског сервиса на сајту Факултета, као и могућношћу присуства других лица на испиту.

Факултет обезбеђује коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту). У том контексту Правилник о квалитету предвиђа механизме за процену и контролу процедура

оцењивања, који су били предмет сталног преиспитивања и усавршавања. Тако је посебном Одлуком декана (бр. 01-3777, од 28.12.2010. године) уведен и доследно примењен *принцип парног и непарног броја индекса*, који, на предметима где су два наставника, спречава да студент исти испит полаже у два испитна рока заредом код једног истог наставника. Резултати полагања испита, у испитним роковима који су уследили после доношења ове Одлуке показују да су њеним решењима предвиђене корективне мере којима се спречава низак ниво пролазности на појединим испитима.

Уважавајући захтев и потребу да се стално преиспитују правила која уређују полагање испита, новим Правилником о испитима усавршени су и механизми за процену и контролу процедура оцењивања, који се испољавају кроз право студента или наставника да захтевају да се испит полаже **пред испитном комисијом** (после три неуспела полагања истог испита), право студента да тражи полагање испита пред **изабраним испитивачем** (после 4 неуспешна полагања истог испита на предмету где постоји само један наставник), право студента да у року од 36 сати од добијања оцене поднесе **приговор на добијену оцену**, као и право студента да, до краја школске године у којој је испит положен, захтева **поништење оцене и поновно полагање испита**. На крају је уређено и право испитивача или члана испитне комисије да се изузме од испита.

Правилник о квалитету прописује да се систематско праћење и провера резултата оцењивања, односно пролазности студената по предметима, програмима и годинама врши на основу извештаја о резултатима оцењивања студената који, по окончању октобарског испитног рока, саставља Служба за наставу и студентска питања. У случају **сувише ниске пролазности**, која се у Правилнику о квалитету неоправдано квалификује као пролазност која је „**испод просечне пролазности на години на којој се предмет налази**“, продекан за наставу организује појединачне разговоре са наставницима на чијим је испитима пролазност сувише ниска. Током разговора, којем присуствују шеф одговарајуће катедре и чланови Одбора за квалитет, утврђују се узроци лоших резултата оцењивања и разматрају се мере за побољшање тих резултата. Уколико је у две узастопне године пролазност на предмету који наставник предаје сувише ниска, односно испод просечне пролазности на години на којој се предмет налази, Одбор за квалитет предлаже декану предузимање мера које ће обезбедити неопходну пролазност. У случају непредузимања тих мера или њихове неделотворности декан, на предлог Одбора за квалитет, доноси одлуку у складу са Законом о раду, Правилником о раду, односно уговором о раду.

Служба за наставу и студентска питања је у претходном периоду редовно сачињавала *Извештаје о резултатима оцењивања, односно пролазности студената на испитима, и то: за 2012/2013, 2013/2014 и за 2014/2015 школску годину*. Све те извештаје је, после њиховог разматрања на седницама Одбора за квалитет и катедара, усвајало и Наставно-научно веће.

Анализа резултата оцењивања, односно пролазности студената на испитима показује да је пролазност студената на изборним предметима, који чине 1/3 предмета, веома висока (између 80-100%), као и да се пролазност студената на највећем броју преосталих предмета креће у распону од 40-80%. Одбор за квалитет је евидентирао пролазност на предметима која је испод 40%, а посебно је пратио пролазност која је испод 30%. Одбор за квалитет је разматрао поједине случајеве слабије пролазности, али и случајеве где је, упркос релативно високој пролазности на испиту, веома мали број студената у току школске године положио испит.

Према *Извештају о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима у школској 2012/2013 години студената који су студирали по новим студијским програмима*, пролазност која је испод 40% забележена је само на шест испита (Јавне

финансије и финансијско право - 30,10%, Наследно право - 31,50%, Грађанско процесно право - 35,20%, Увод у грађанско и стварно право - 35,80%, Облигационо право - 37,40% и Право интелектуалне својине - 37,90%), док је пролазност испод 30% забележена само на два испита (Кривично право - 23,90% и Међународно трговинско право - 28,90%).

Извештај о резултатима оцењивања, односно пролазности на испитима у школској 2013/2014 години студената који су студирали по новим студијским програмима показује да је пролазност испод 40% забележена на четири испита (Међународно трговинско право - 35,47%, Увод у грађанско и стварно право - 37,29%, Кривично право - 37,33% и Међународно трговинско право - 38,84%), а да је само на једном испиту забележена пролазност испод 30% (Увод у грађанско и стварно право - 25,12%). Међу студентима који су студирали по старим студијским програмима пролазност испод 40% забележена је на пет испита (Јавне финансије и финансијско право - 32%, Уставно право - 33,33%, Кривично право - 34,09%, Међународно трговинско право - 36,05% и Увод у грађанско право и стварно право - 37,50%), а само је на два испита забележена пролазност испод 30% (Кривично право - 20% и Ауторско право и право интелектуалне својине - 25,54%).

Извештај за школску 2014/2015 показује да је пролазност студената који су студирали по новим студијским програмима која је испод 40% забележена само у једном случају (Кривично право - 37,83%), а исти је случај и са пролазношћу која је испод 30% (Увод у грађанско и стварно право - 10,42%). Код студената који су студирали по старим студијским програмима пролазност је била нешто слабија. Пролазност испод 40% забележена на три испита (Кривично процесно право - 33,33%, Јавне финансије и финансијско право - 35,71% и Облигационо право - 36,96%), док је на четири предмета забележена пролазност испод 30% (Увод у грађанско и стварно право - 16,67, Јавне финансије и финансијско право - 25%, Кривично право - 27,78% и Ауторско право и право интелектуалне својине - 29,66%).

С обзиром да је у претходном периоду готово занемарљив број студената уложио приговор на оцену добијену на испиту или захтевао комисијско испитивање, односно полагање испита пред изабраним испитивачем, основано се може претпоставити да је већина наставника оцењивање на испиту обављала објективно и непристрасно.

3. Информисање, организовање и награђивање студената

Факултет обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све неопходне податке који су повезани са њиховим студијама. У том циљу Факултет редовно издаје *Информатор за бруцоше*, који садржи све потребне информације о упису на Факултет и огледне тестове за пријемни испит, као и *Водич за студенте*. Информатор се објављује и на Интернет страници Факултета. Уз то, за пријављене кандидате Факултет редовно организује и припремну наставу из Српског језика и Историје. Водич за студенте садржи детаљне информације о студијском програму, режиму студија, правима и обавезама студената, као и остале податке о раду Факултету. Издавањем ових публикација и објављивањем информација на Интернет страници Факултета путем стално активног простора на домену, Факултет обезбеђује да сви студенти могу да се правовремено и потпуно информишу о свим питањима која су у вези са образовним радом и системом обезбеђења квалитета на Факултету.

На сајту Правног факултета Универзитета у Нишу постоје и Студентски портал, као и Фејсбук страница, чиме се студентима свих нивоа студија, као и другим заинтересованим лицима, обезбеђује како доступност информација о настави, испитима и

одлукама органа и стручних тела Факултета, тако и изражавање ставова и мишљења поводом активности Факултета.

Факултет је, у холу на другом спрату зграде, обезбедио студентима коришћење 5 рачунара преко којих могу да добију све информације о раду факултета које су им неопходне, као и увид у свој лични досије на Факултету.

Факултет је обезбедио да студенти у пуној мери остваре право на самоорганизовање и учешће у одлучивању. На Правном факултету Универзитета у Нишу данас активно делују две студентске организације: Савез студената Правног факултета и Права студентска прича.

Факултет пружа помоћ и подршку раду Студентског парламента и студентских организација кроз обезбеђивање адекватног простора и опреме, финансирањем едукативних, културних, спортских и осталих студентских активности, пројеката и манифестација. Обе студентске организације имају своје посебне, савремено опремљене просторије.

Студентима је на располагању и Клуб студената, укупне површине 136 м², који би требало да се трансформише у место промовисања уметничког, музичког, књижевног, научно-истраживачког и других облика рада студената.

Представници Студентског парламента активно учествују у раду органа и стручних тела Факултета: у Савету, Наставно-научном већу, Одбору за квалитет, Комисији за праћење и унапређење студирања и у Комисији за односе са студентима.

Студенти активно учествују у културним и спортским акцијама и манифестацијама које организују Академско културно уметничко друштво СКЦ-а Универзитета у Нишу и универзитетске организације. Једна од редовних активности студената је њихово учешће на Правнијади, годишњем такмичењу студената права у знању и спорту.

Од 2004. године, студенти редовно учествују на Moot Court такмичењима из области Хуманитарног права, Медијског права, симулација суђења пред Европским судом за људска права и Међународне трговинске арбитраже и међународне продаје робе, на којима су увек остваривали завидан пласман.

Студенти показују велико интересовање и за рад Правне клинике, у којој под надзором професора и адвоката, пружају бесплатну правну помоћ грађанима. На тај начин они значајно доприносе и друштвеној заједници.

Ради подстицања студената на веће залагање и рад, Правилник о квалитету предвиђа да се, општим актом Факултета установљава категорија „изузетно успешан студент“, с тим што се такав статус признаје студенту који упише наредну годину студија са просечном оценом изнад 9, ако је у току једне календарске године положио све испите потребне за упис у наредну годину студија. Уз то, Факултет установљава и годишње награде за најбољег студента са сваке године студија, као и награду за најбољег студента који је стекао диплому на студијском програму. Правила о награђивању садржана су у *Правилнику о награђивању студената*.

б) *SWOT анализа*

Предности:

1. Поступак пријема студената јасно је дефинисан, јавно је објављен и доследно се примењује.
2. Студентима су доступне све информације о студијама.

3. Обезбеђена је једнакост и равноправност свих студената, укључујући и студенте са посебним потребама.
4. Студентско организовање је на завидном нивоу и учествују у одлучивању.

Слабости:

1. Пасивност извесног броја студената у целокупном наставном процесу.

Могућности:

1. Активније учешће студената у раду органа и тела Факултета.
2. Подстицање такмичарског духа студената (стипендије Факултета, набавка уџбеника по регресивној цени за студенте са бољим резултатима студирања и сл.), а у циљу веће ефикасности студирања.
3. Обезбеђење адекватних учила за студенте са инвалидитетом.
4. Повећање степена мобилности студената на међународном нивоу.

Опасности:

1. Тешка материјална ситуација у којој се налази велики број студената неповољно утиче на стандард студената, али и на могућност њиховог активнијег учешћа у наставном процесу и осталим активностима на Факултету.

в) Процена испуњености Стандарда 8 и предлог корективних мера

Правни факултет Универзитета у Нишу испуњава Стандард 8.

На основним академским студијама права од 1. марта 2013 године до 31. марта 2016. године дипломирало је укупно 752 студента, и то: 475 студената по старом студијском програму, као и 277 студената по новом (болоњском) студијском програму. У истом периоду је мастер академским студијама завршило 95, а на докторским академским студијама 22 студента.

Сви напред наведени и институционализовани стандарди који се односе на квалитет студената, као и све мере и поступци за њихово обезбеђење, нису у претходном периоду били довољни да се обезбеди висок квалитет студената, тако да има још веома много простора за побољшање тог квалитета. Неспорно је да још увек знатан број студената није у довољној мери укључен и све наставне активности, да знатан број студената обнавља исту годину студија, односно да тек око половине студената остварује више од 37 ЕСПБ бодова, као и да је готово занемарљива стопа тзв. успешних студената.

С обзиром на то, у наредном периоду би требало предузети следеће корективне мере:

- Разматрање могућности за растерећење наставног плана на појединим годинама студија, али и растерећење наставних програма истих садржаја који се понављају у више предмета;
- Повећати број часова практичне наставе нарочито на процесним правним предметима и уско-стручним правним предметима.

Показатељи и прилози за стандард 8

[8.1. Закон о високом образовању](#)

[8.2. Статут Правног факултета Универзитета у Нишу](#)

[8.3. Правилник о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу](#)

[8.4. Правилник о квалитету](#)

- [8.5. Правилник о испитима](#)
- [8.6. Правилник о награђивању студената](#)
- [8.7. Одлука Декана Факултета, бр. 01-3777, од 28.12.2010. године](#)
- [8.8. Текст конкурса за упис студената у I годину академских студија права на Правном факултету у првом конкурсном року за школску 2013/2014, 2014/2015. и 2015/2016. годину](#)
- [8.9. Информатор за бруцоше из 2013, 2014, 2015. и 2016. године.](#)
- [8.10. Извештај о броју студената уписаних школске 2012/13. године и њиховом статусу у школској 2015/16. години](#)
- [8.11. Преглед пролазности на испитима студената Правног факултета у Нишу који студирају по новим студијским програмима \(„болоњци“\) у школској 2012/2013. години](#)
- [8.12. Преглед пролазности на испитима студената Правног факултета Универзитета у Нишу који студирају по студијским програмима пре 2008. године \(„стари студенти“\) у школској 2013/2014. години](#)
- [8.13. Преглед пролазности на испитима студената Правног факултета Универзитета у Нишу који студирају по студијским програмима из 2008. и 2011. године \(„болоњци“\) у школској 2013/2014. години](#)
- [8.14. Преглед пролазности на испитима студената Правног факултета Универзитета у Нишу који студирају по студијским програмима усвојеним пре 2008. године \(„стари студенти“\) у школској 2014/2015. години;](#)
- [8.15. Преглед пролазности на испитима студената Правног факултета Универзитета у Нишу који студирају по студијским програмима усвојеним након 2008. године \(„болоњци“\) у школској 2014/2015. години](#)
- [8.16. Преглед броја студената по нивоима, студијским програмима и по годинама студија на текућој школској години](#)
- [8.17. Приказ броја студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове](#)
- [8.18. Приказ броја уписаних студената у школској 2012/13, 2013/14, 2014/15. години, као и њиховог статуса](#)
- [8.19. Извештаји о одржаној настави](#)

Стандард 9

КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 9

Квалитет уџбеника и литературе

Институциони систем за одређивање, израду, садржај, објављивање, коришћење, праћење и оцену квалитета уџбеника и других учила (наставног и испитног материјала), који се користе у процесу образовања на свим нивоима Правног факултета Универзитета у Нишу, уређен је *Правилником о квалитету*, као и *Правилником о уџбеницима* – Пречишћени текст од 2013. године. У складу са наведеним правилницима, Факултет студентима обезбеђује, благовремено и у потребном броју, уџбенике и другу наставну и испитну литературу неопходну за савладавање градива према усвојеним студијским програмима. За сваки наставни предмет морају бити обезбеђени одговарајући уџбеници и друга учила која су унапред позната, објављена и свима доступна. У складу са том обавезом, почетком сваке школске године, Наставно-научно веће Факултета одређује обавезну и допунску литературу, која је свим студентима доступна и преко сајта Факултета.

Највећи део литературе Факултет обезбеђује издавањем уџбеника и другог наставног и испитног материјала, који треба да је усклађен са одредбама Правилника о уџбеницима које одређују стандарде у погледу обима наставног и испитног материјала, стандарде у погледу структуре и стила наставног и испитног материјала, као и стандарде у погледу графичког изгледа рукописа уџбеника.

Препоручена литература (наставни и испитни материјал) обухвата обавезну и допунску литературу, с тим што само обавезна литература садржи испитну материју.

Богата издавачка делатност Факултета ближе је регулисана *Правилником о издавачкој делатности*. Послове издавања уџбеника обавља Центар за публикације, као део Научно-истраживачке јединице, чија су овлашћења и надлежности регулисане *Статутом Факултета*. Од последњег Извештаја о самовредновању од марта 2013. године до 31. 03. 2016. године, **Факултет је објавио 14 уџбеника, 14 монографија, 7 практикума и других учила, као и 20 Зборника радова Правног факултета у Нишу и других зборника.**

Уџбеници и друга литература продају се у Књижари Факултета.

Факултет обезбеђује и унапређује квалитет препоручене наставне и испитне литературе (уџбеника и других учила) како у погледу њиховог садржаја (савременост, тачност) и структуре (резиме, примери, задаци), тако и у погледу њиховог стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Контрола квалитета наставног и испитног материјала остварује се: контролом квалитета текста, контролом структуре текста,

контролом стила текста, контролом обима текста, контролом графичког изгледа рукописа и контролом квалитета уџбеника путем анкетања студената.

Контролу квалитета, садржаја, структуре, стила и обима текста врше рецензенти, катедра и Наставно-научно веће кроз доследну примену поступака који су предвиђени за рецензирање препоручене литературе, с тим што контролу графичког изгледа уџбеника обавља Центар за публикације.

Контролу обима препоручене обавезне литературе врши и катедра приликом разматрања планова рада на предметима. Правилник о квалитету предвиђа да је шеф катедре дужан да наставнику наложи смањење обима тако што ће означити оне странице уџбеника и других дела које представљају обавезну литературу. У претходном периоду шефови катедара нису користили такво овлашћење, али је Одбор за квалитет, после интервенције студената, више пута захтевао од Наставно-научног већа да обавезе поједине наставнике да обим литературе прилагоде оном који је предвиђен одговарајућим стандардом, тако да је, у међувремену, обим обавезне литературе на свим предметима усклађен са стандардом који је утврђен Правилником о уџбеницима.

Контролу квалитета уџбеника обављају и студенти путем анонимног анкетања, које обухвата вредновање садржине, структуре и стила, као и поштовање правила о обавезној литератури.

Правилником о квалитету и Правилником о уџбеницима утврђене су мере за побољшање квалитета уџбеника. Наставно-научно веће, на предлог катедре, доноси одлуку о повлачењу уџбеника који је у студентској анкети оцењен просечном оценом мањом од 2,5, а ако је у питању уџбеник који издаје Факултет, наставнику налаже да побољша квалитет уџбеника и одређује му рок за објављивање новог допуњеног издања, односно рок у коме ће предложити други уџбеник. По неуспешном истеку тог рока, Наставно-научно веће доноси одлуку о повлачењу из наставе уџбеника који издаје Факултет.

Из *Извештаја о резултатима студентске анкете за вредновање квалитета уџбеника*, која се редовно спроводи крајем зимског и летњег семестра, произлази да су студенти, углавном, позитивно оцењивали квалитет уџбеника. Анализа показује да је просечна оцена свих параметара квалитета уџбеника о којима су се студенти изјашњавали код велике већине уџбеника преко оцене 3 (на скали од 1-5), а да се просечна оцена испод 2,5, због које се изриче мера повлачење уџбеника, појављује изузетно и то, углавном, у односу на поједине уџбенике чији аутори нису наставници Факултета.

Према *Извештају за зимски семестар школске 2013/14. године* 12 уџбеника је оцењено просечном оценом испод 3. Просечну оцену мању од 2,5 добила су 6 уџбеника, (З. Томић, *Управно право*, Београд, 2011; Д. Чорбић-С. Ковачевић, *Политички систем*, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2012; Д. Миленовић, *Субјекти привредног права*, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2006; Д. Миленовић, *Пословно право*, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2009; М. Васиљевић, *Компанијско право*, Београд, 2011; М. Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2011) али нису примењене никакве корективне мере. *Извештај за пролећни семестар школске 2013/14. године* показује да је само један уџбеник оцењен оценом 2,95 (Г. Ковачек-Станић, *Породично право*, Нови Сад, 2010), која је мања од 3, а исти је случај и са извештајем за зимски семестар школске 2014/15. године, према којем је само један уџбеник оцењен просечном оценом 2,83 (М. Димитријевић, П. Димитријевић, Ј. Димитријевић, *Увод у право*, 2010). Из *Извештаја за пролећни семестар школске 2014/15* произлази да је најслабије оцењени уџбеник добио просечну оцену 3,16, а да је у пролећном семестру школске 2015/16. године најслабије оцењени уџбеник добио просечну оцену 2,66 (В. Бесаровић, *Интелектуална својина*, Београд, 2011).

Квалитет библиотеке

Факултет обезбеђује својим студентима, наставницима, сарадницима и ненаставном особљу (корисници Библиотеке Факултета) библиотеку опремљену довољним бројем библиографских јединица из свих области права и других друштвено-хуманистичких наука. Библиотечки фонд располаже са **88.861 библиографских јединица** од чега **33.315 књига** (25.983 на српском, 7.318 на страним језицима и 14 на језицима мањина) и **55.546 свезака часописа** (517 наслова часописа од којих је 300 на српском и 217 на страним језицима). Структуру књига чини **26.685 монографија** (19.389 на српском и 7.287 на страним језицима), као и **6.630 уџбеника** (6519 на српском, 97 на страним језицима и 14 на језицима мањина).

Библиотека представља важну научно-истраживачку јединицу, коју чине позајмно одељење, одељење за смештај библиотечке грађе и студентска читаоница. Она је од користи не само корисницима библиотеке Факултета, него и правницима и стручњацима из других установа у граду и региону. Библиотека врши размену са универзитетским и факултетским библиотекама у Србији и региону, што доприноси богатству и разноврсности библиотечног фонда. Правила о коришћењу библиотечног фонда садржана су у *Правилнику о коришћењу Библиотеке*.

Факултет обезбеђује вођење адекватне набавне политике, како би се библиотечки фондови попуњавали актуелном литературом. У том циљу годишњим финансијским планом Факултета редовно се предвиђа висина средстава намењених попуњавању библиотечног фонда. Набавну политику води Библиотечки одбор, који систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечног фонда и стара се да сви предмети буду покривени одговарајућом литературом. Библиотечки одбор, у оквиру одобрених финансијских средстава, утврђује и годишњи план набавке.

Библиотечка грађа се електронски обрађује по међународним библиографским стандардима (ISBD), уз помоћ професионалног компјутерског пакета. Библиотека је новембра 2008. године постала пуноправни члан система KOBISS, који представља организациони модел повезивања библиотека у библиотечки-информациони систем са узајамном каталогизацијом, библиографско-каталожском базом података, локалним базама података библиотека учесница, базом података о библиотекама и бројним другим функцијама. Сви унети подаци видљиви су у узајамној библиографско-каталожској бази података KOBISS/OPAK и могуће их је on line претражити.

Библиотечки фондови су доступни свим корисницима библиотеке Факултета, која редовно, два пута годишње, информисе наставнике, сараднике и студенте о новим библиотечким јединицама електронским издањем „*Билтена приновљених књига*“. Билтен се доставља свим наставницима и сарадницима и објављује се на WWW презентацији Факултета. Уз то, Библиотека израђује и „*Библиографију наставника и сарадника Факултета*“ и „*Библиографију одбрањених магистарских теза и докторских дисертација*“, које се могу претражити на Интернет страници Факултета, као и „*Библиографију монографских и серијских публикација објављених на Правном факултету*“, која редовно излази у Зборнику радова Правног факултета у Нишу.

Саставни део Информатора који једном годишње објављује Факултет чине и информације којима се студенти систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру.

Библиотека има приступ Интернету и део је локалне и академске компјутерске мреже Србије. Уз то, библиотечки фондови су кроз базе података (каталоге) доступни за претраживање преко корисничких програма и Интернета.

У Библиотеци је запослено пет особа, од којих је један библиотекар са звањем виши библиотекар, један библиотекар, два виша књижничара и један књижничар са дугогодишњим искуством, тако да су врста и ниво њихове стручне спреме усклађени са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. Запослени у Библиотеци су компетентни и високо мотивисани за пружање квалитетних услуга свим корисницима. За студентске жалбе на рад библиотечког особља и предлоге за унапређење рада обезбеђене су посебне кутије, које се налазе у фоајеу читаонице.

Просторије у којима је смештен библиотечки фонд налазе се у приземљу зграде и опремљене су према савременим стандардима. Студентске читаонице и позајмно одељење су на другом спрату зграде Факултета. Такав њихов положај у потпуности одговара раду библиотеке и студентима и наставном особљу обезбеђује адекватне услове за рад.

У саставу Библиотеке су и две читаонице: читаоница, намењена студентима основних и мастер студија, корисне површине 230 м², са 110 места, и читаоница, намењена студентима докторских студија, корисне површине 40,94 м², са 6 места за наставнике и 1 местом за студенте докторских студија.

Особље Библиотеке пружа стручну помоћ студентима, наставницима и сарадницима у претраживању библиотечког фонда, база података и обезбеђује им коришћење публикација.

Читаонице раде сваког радног дана од 8 до 20 часова, а суботом од 8 до 18 часова. Исто радно време има и позајмно одељење, које се налази уз читаонице, што наставном особљу и студентима Факултета обезбеђује приступ библиотечком фонду 12 часова дневно сваког радног дана, осим суботе када библиотека ради 10 часова дневно.

Обезбеђење стандарда квалитета библиотечких ресурса врши се редовним праћењем, контролом и оцењивањем рада Библиотеке Факултета, за шта су одговорни Библиотечки одбор, Одбор за квалитет, Наставно-научно веће и катедре. Наведено праћење, контрола и оцењивање рада Библиотеке остварује се подношењем и разматрањем годишњих извештаја о раду, као и оцењивањем рада путем анкетирања и анализом приспелих коментара, предлога и приговора.

Нацрт годишњег извештаја о раду, који припрема управник Библиотеке, као и извештај комисије о резултатима анкете, разматра и усваја на крају сваке академске године Библиотечки одбор и доставља га Наставно-научном већу, продекану за наставу и Одбору за квалитет на разматрање и усвајање. У протеклом периоду Библиотечки одбор није достављао Одбору за квалитет Годишњи извештај о раду Библиотеке, тако да тај извештај није био предмет разматрања на седницама Одбора за квалитет.

Одбор за квалитет је у протеклом периоду спровео анкетирање наставног особља о квалитету рада запослених у стручним службама како од стране наставног особља, тако и од стране студената основних академских и докторских академских студија.

Резултати анкетирања квалитета рада запослених у стручним службама од стране наставног особља показују да је квалитет рада сваког од пет запослених у Библиотеци Факултета **на веома високом нивоу**, јер је, на скали од 1 до 5, оцењен просечном оценом 4,43, при чему је само један од запослених оцењен оценом која је мања од 4 (3,98) (*Извештај о вредновању квалитета рада ненаставног особља од стране наставног особља за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015.*)

Студенти основних академских студија су у анкети о вредновању квалитета рада стручних служби (*Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби од стране студената основних академских студија права за период од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године*) оцењивали, на скали од 1 до 5, пет параметара који се односе на квалитет рада Библиотеке Факултета. Резултати те анкете показују да су и **студенти веома задовољни квалитетом њеног рада**. Највишом оценом оцењено је радно време библиотеке и читаонице (4,16), затим следи однос запослених према студентима (3,98), а на зачељу су доступност потребне литературе у Библиотеци (3,83) и услови рада у читаоници (3,54). Просечна оцена пет вреднованих параметара од 3,89 је задовољавајућа. У сличној анкети која је спроведена међу студентима докторских академских студија пет параметара је, на скали од 1 до 5, оцењено веома високом просечном оценом од 4,36, при чему су најбоље оцењени радно време и општи утисак о раду библиотеке и читаонице (4,50), затим доступност потребне литературе у Библиотеци и однос запослених у Библиотеци према студентима (4,33), док су на зачељу услови рада у читаоници (4,17).

Одбор за квалитет анализирао је и коментаре, предлоге и примедбе студената на рад Библиотеке Факултета, које су студенти убацивали у кутију за примедбе или су их дописивали у анкетним листићима. Иако је радно време читаонице у анкетама вредновано највишом оценом, поједини студенти су предлагали да се радно време читаонице продужи, да читаоница ради и викендом, односно од 0-24 часа. Такве предлоге Одбор за квалитет није подржао.

Квалитет информатичких ресурса

У просторијама Факултета се свим наставницима, сарадницима, студентима и ненаставном особљу обезбеђује коришћење савремене рачунарске опреме и лиценцираних рачунарских програма, као и приступ Интернету.

Сви наставнички и сараднички кабинети снабдевени су десктоп рачунарима и штампачима, а уз то су и сви наставници и сарадници задужили од Факултета лаптоп рачунаре који су им предати на личну употребу.

За претраживање библиотечког фонда, претраживање базе правних прописа и приступ Интернету студентима су на располагању један рачунар у просторијама Библиотеке, 21 рачунар у Рачунарској учионици на петом спрату, 8 рачунара, скенери и штампачи који се налазе у Рачунарско-информационом центру Факултета, као и 5 рачунара који се налазе у холу првог спрата Факултета. Уз то, и све студентске организације имају одговарајућу рачунарску опрему, као и приступ Интернету.

Одговарајућом аудио-визуелном опремом за извођење савремене наставе снабдевен је велики амфитеатар Факултета, као и учионице у којима се изводи настава.

Факултет се стара о редовном одржавању и модернизацији рачунарске опреме и обезбеђује несметано функционисање локалне рачунарске мреже, као дела академске мреже Републике Србије, која повезује све рачунаре дате на коришћење наставницима, сарадницима, службама Факултета и студентским организацијама.

Ради стручног и ефикасног обављања рачунарских и информатичких послова за потребе научно-истраживачке и наставне делатности Факултета, као и његових центара и служби, Факултет је установио, организовао и обезбедио услове за рад Рачунарско-информационог центра, чија организација, статус и рад су уређени Статутом Факултета и *Правилником о раду Рачунарско-информационог центра*.

Факултет обезбеђује вођење адекватне политике у набавци рачунарске опреме и одговарајућих програма. Финансијским планом за сваку годину редовно се одређује висина средстава која су неопходна за ту сврху, с тим што годишњи план набавке утврђује Стручни одбор Рачунарско-информационог центра.

Путем веб презентације Факултет се представља и информише студенте, запослене и стручну и ширу јавност о свом наставном, научно-истраживачком, стручном и издавачком раду, као и о резултатима тог рада.

Факултет је у претходном периоду обезбедио и електронско издање свог часописа „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, јер је доступан у интегралном тексту (PDF формат) на интернет страници Правног факултета у Нишу (<http://www.prafak.ni.ac.rs>).

У Рачунарско-информационом центру запослена су два дипломирана инжењера електротехнике, који одржавају опрему, старају се о локалној мрежи и веб презентацији Факултета. Особље центра је компетентно и високо мотивисано за пружање квалитетних услуга свим корисницима. Уз то, у зависности од интересовања студената, у Рачунарско-информационом центру организују се обуке студената за рад на рачунару, као и за претраживање библиотечког фонда и правних и осталих база података.

Обезбеђење стандарда квалитета информатичких ресурса остварује се редовним праћењем, контролом и оцењивањем рада Рачунарско-информационог центра и веб презентације Факултета, као и предузимањем одговарајућих корективних мера, за шта су одговорни Стручни одбор, Одбор за квалитет, Наставно-научно веће и катедре. Наведено праћење, контрола и оцењивање рада Рачунарско-информатичког центра остварује се подношењем и разматрањем годишњих извештаја о раду, као и оцењивањем рада путем анкетирања и анализом приспелих коментара, предлога и приговора.

Нацрт годишњег извештаја о раду, који припрема управник Рачунарско-информационог центра, као и извештај комисије о резултатима анкете, разматра и усваја на крају сваке академске године Стручни одбор и доставља га Наставно-научном већу, продекану за наставу и Одбору за квалитет на разматрање и усвајање. У протеклом периоду Стручни одбор није достављао Одбору за квалитет Годишњи извештај о раду Рачунарско-информационог центра, тако да тај извештај није био предмет разматрања на седницама Одбора за квалитет.

Одбор за квалитет је у протеклом периоду спровео анкетирање наставног особља о квалитету рада запослених у стручним службама како од стране наставног особља, тако и од стране студената основних и докторских академских студија.

Резултати анкетирања квалитета рада ненаставног особља Факултета од стране наставног особља показују да је квалитет рада двојице запослених у Рачунарско-информационом центру Факултета на веома високом нивоу, јер су, на склали од 1 до 5, оцењени веома високим оценама. Један је добио оцену 4,93, а други 4,85, што у просеку износи 4,89.

Студенти основних академских студија су у анкети о вредновању квалитета рада запослених у стручним службама Факултета, на скали од 1 до 5, оцењивали пет посебних параметара у вези са радом Рачунарско-информационог центра. Резултати те анкете показују да су и они **веома задовољни квалитетом његовог рада**. Највишом оценом оцењена је могућност за коришћење рачунара и Интернета на Факултету, као и квалитет студентског сервиса на сајту Факултета (4,22), док је најнижом оценом оцењен општи утисак о раду Рачунарско-информационог центра (3,96). Просечна оцена пет вреднованих параметара од 4,14 је веома задовољавајућа. У сличној анкети која је спроведена међу студентима докторских академских студија пет параметра је на склали од 1 до 5 оцењено

веома високом просечном оценом од 4,90, при чему су максималном оценом (5,00) оцењени општи утисак о раду центра, квалитет Интернет презентације Факултета и однос запослених према студентима.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Факултет има Правилник о уџбеницима, који се поштује при њиховом издавању.
2. Сви обавезни предмети покривени су одговарајућим уџбеницима и училима, с тим што се на изборним предметима без одговарајућег уџбеника прецизно наводе странице из литературе које чине садржину предмета.
3. Факултет има традицију и искуство у издавачкој делатности.
4. Библиотечки фонд је богат, а библиотечка размена веома развијена.
5. Факултет има добре информатичке ресурсе, који се стално обнављају и осавремењују.
6. Факултет је обезбедио и електронско издање свог часописа „Зборник радова Правног факултета у Нишу“.

Слабости:

1. Набавка књига веома је отежана због изузетно компликованог и крајње нерационалног система јавних набавки.
2. Недовољан број новијих уџбеника и монографија на страним језицима.
3. Недовољност магацинског простора за библиотечке фондове како стално коришћених уџбеника и часописа, тако и њихових архивских примерака.

Могућности:

1. Измена актуелног система за набавку књига, који би био примерен факултетским набавкама.
2. Осавремењивање информатичких ресурса.
3. Побољшање услова рада у читаоницама.

Опасности:

1. Недовољност расположивих финансијских средстава за набавку стране литературе, посебно уџбеника, монографија и часописа.
2. Неадекватан систем набавке књига.

г) Процена испуњености Стандарда 9 и предлог корективних мера:

Правни факултет у Нишу у потпуности испуњава Стандард 9.

Факултет је у претходном периоду студентима обезбедио неопходну литературу, јер је настава из сваког предмета покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су били објављени пре почетка наставе на предмету. Уз то, и Библиотека Факултета је била опремљена довољним бројем библиографских јединица, тако да су њен рад позитивно оценили сви њени корисници.

Значајан напредак остварен је и у области информатичких ресурса, јер су све учионице опремљене аудио-визуелном опремом, сви наставници и већина сарадника је добила на коришћење лаптоп рачунаре, а часопис „Зборник радова Правног факултета у Нишу“ издаје се и у електронском облику. Због свега тога је и рад Рачунарско-

информатичког центра, као и његових запослених од свих анкетираних добио најбоље оцене.

Ипак, Факултет би у наредном периоду требао да, у складу са финансијским могућностима, повећа улагања у набавку иностране литературе, као и да повећа број образовних и других установа и организација са којима врши размену публикација, како би библиотечки фонд био што богатији. Уз то, наставнике и сараднике треба мотивисати да што више едукативног материјала припреме у електронском облику и учине их доступним студентима преко сајта Факултета. Преко курсева које би организовао Рачунарско-информатички центар, наставницима, сарадницима, ненаставном особљу и студентима треба омогућити да заврше напредне обуке за коришћење одговарајућих програмских пакета (ACCESS, EXEL и сл.).

У наредном периоду Библиотечки одбор, као и Стручни одбор Рачунарско-информатичког центра, треба своје извештаје о раду Библиотеке и Рачунарско-информационог центра да достављају и Одбору за квалитет Факултета ради њиховог разматрања.

Сагласно усвојеном стандарду, предлаже се, као корективна мера, продужење рада Библиотеке суботом од 4 на 10 часова дневно, тако да траје од 8-18 часова.

г) Показатељи и прилози уз стандард 9

- [9.1. Статут Факултета](#)
- [9.2. Правилник о квалитету](#)
- [9.3. Правилник о уџбеницима](#)
- [9.4. Правилник о издавачкој делатности \(„Билтен ПФН“ бр. 123/2008\)](#)
- [9.5. Правилник о коришћењу библиотеке \(„Билтен ПФН“, бр. 105/2007\)](#)
- [9.6. Правилник о раду Рачунарско-информационог центра \(„Билтен ПФН“, бр. 106/2007\)](#)
- [9.7. Број и врста библиотечких јединица у Библиотеци Факултета](#)
- [9.8. Попис информатичких ресурса на Факултету](#)
- [9.9. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Факултету](#)
- [9.10. Билтен приновљених књига](#)
- [9.11. Библиографија наставника и сарадника Факултета](#)
- [9.12. Библиографија одбрањених магистарских радова и докторских дисертација](#)
- [9.13. Библиографија монографских и серијских публикација објављених на Факултету](#)
- [9.14. Извештај о вредновању квалитета рада ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу од стране наставног особља за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)
- [9.15. Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената основних академских студија за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)
- [9.16. Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената докторских академских студија за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)

[9.17. Извештај о самовредновању квалитета рада ненаставног особља
Правног факултета Универзитета у Нишу за период 01. 01. 2015. до 31.
12. 2015. године](#)

[9.18. Попис библиографских јединица - извод из књиге инвентара](#)

Стандард 10

КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ФАКУЛТЕТОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет наставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за наставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Правни факултет Универзитета у Нишу је својим *Статутом*, а у складу са законом, утврдио органе управљања и органе пословођења, као и њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Факултетом. Поред тога, Статутом Факултета и одговарајућим општим актима, утврђени су и стручни органи Факултета, његове организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола. Остваривање права и заштита интереса студената у надлежности је Студентског парламента, чији је рад регулисан *Статутом студентског парламента*, као и студента-продекана.

На основу *Статута Факултета*, орган управљања је Савет Факултета, орган пословођења је декан, а стручни органи су: Наставно-научно веће, Научно веће Центра за правна и друштвена истраживања и Одбор за перманентно образовање.

Организациону структуру Факултета чине четири јединице: Наставно-научна јединица, Научно-истраживачка јединица, Јединица за квалитет и Секретаријат Факултета. Наставно-научну јединицу чини, седам катедара, Центар за перманентно образовање и Правна клиника. Научно-истраживачку јединицу чине: Центар за правна и друштвена истраживања, Центар за публикације, Библиотека и Рачунарско-информациони центар. Субјекти обезбеђења квалитета, у оквиру Јединице за квалитет, су Одбор за квалитет, Комисија за праћење и унапређивање студирања и Комисија за односе са студентима, као сталне, као и повремене комисије и радна тела која се образују према потреби. Послови Секретаријата Факултета груписани су у три службе: Служба за опште послове, Служба за наставу и студентска питања и Служба за материјално-финансијске послове.

Стандарди квалитета управљања, који су утврђени *Правилником о квалитету*, односе се на квалитет управљања, квалитет пословођења и планове рада Факултета.

Факултетом управља Савет Факултета, који је конституисан у складу са законом и Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Факултета. Савет Факултета одлучује благовремено и у складу са својом надлежношћу, с тим што су надлежност и начин рада Савета Факултета утврђени *Статутом* и *Пословником о раду Савета*. Одлуке Савета засноване су на важећим прописима и у складу са Стратегијом развоја Факултета, Стратегијом управљања квалитетом и Планом рада Факултета.

Орган пословођења је декан, који представља, заступа, организује и руководи радом Факултета, а његова овлашћења и одговорности регулисане су Статутом Факултета. Декан је одговоран за функционисање система управљања квалитетом и спровођење утврђених стандарда квалитета рада у свим областима обезбеђења квалитета. Послови

пословођења обављају се у границама овлашћења, законито и благовремено, с тим што морају бити у функцији остваривања Стратегије развоја Факултета, Стратегије управљања квалитетом, Плана рада Факултета и планова рада факултетских центара и служби. Декан, продекани и секретар Факултета, у складу са Стратегијом развоја Факултета и Стратегијом управљања квалитетом, израђују нацрт годишњег Плана рада Факултета и Финансијског плана. Предлог Плана рада и Финансијског плана разматра Наставно-научно веће Факултета, а усваја их Савет Факултета. Оба плана доступна су јавности и доследно се примењују.

Стандарди ненаставне подршке, који су предвиђени Правилником о квалитету, односе се на Секретаријат Факултета, услове рада, избор нових радника и забрану дискриминације.

Ненаставну подршку пружа Секретаријат Факултета, који чине секретар и стручне службе Факултета. Унутрашња организација, систематизација послова и задатака и рад радника Секретаријата ближе се уређују *Правилником о систематизацији радних места*. *Правилником о Књизи упутстава о раду Секретаријата* утврђени су поступци и процедуре за рад запослених у одговарајућој служби, као и обрасци које свака служба користи у свом раду. За координацију и надзор над радом служби одговоран је секретар Факултета, а свака служба има свог шефа, који непосредно организује и руководи радом службе и одговоран је за квалитетно обављање послова.

Ненаставно особље Факултета квалификовано је и компетентно и својим радом успешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављању научно-истраживачких и осталих делатности Факултета. Број и квалитет ненаставног особља су, углавном, у складу са стандардима за акредитацију.

Факултет је обезбедио запосленима безбедну радну средину и оптималне услове рада. Услови рада и систем заштите радне средине утврђени су посебним *Правилником о заштити на раду и заштити околине и Правилником о заштити од пожара*.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се *Правилником о раду*, у складу са *Законом о раду* и *Колективним уговором*, и доступни су јавности. Код заснивања радног односа са ненаставним радницима, Факултет је утврдио прецизне критеријуме за избор. Ради пријема најквалитетнијих кадрова, Факултет објављује оглас или јавни позив, а за спровођење процеса избора кандидата пријављених на оглас или јавни позив, формира се комисија. По закључивању уговора о раду, запослени се уводи у посао. Сваки запослени на Факултету има свој персонални досије у који се уписују подаци о квалификацијама и компетенцијама запосленог, о његовом напредовању, као и о евентуалним дисциплинским мерама које су му изречене.

Напредовање запослених зависно је од рада и резултата рада и регулисано је *Правилником о раду*.

Факултет спречава сваки вид непосредне и посредне дискриминације лица приликом избора кандидата за запослење и обављање одређеног посла, као и запослених, а исто тако спречава и узнемиравање и сексуално узнемиравање запослених, као и сваки вид изазивања страха и понашања које ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво радно окружење.

Канцеларијско пословање, стандарди израде и начин чувања документације, уређени су *Правилником о канцеларијском пословању*, на основу кога се *Упутством о вођењу документације* утврђује начин пријема и циркулације документације на Факултету. За сваку службу организовано је вођење Књиге интерне поште, а за Факултет вођење

Архивске поште. Факултет је обезбедио посебне поштанске преградке за пошту намењену свим наставницима и сарадницима.

Правилник о квалитету прописује да се квалитет управљања и ненаставне подршке обезбеђује систематским праћењем, контролом и извештавањем о раду запослених у факултетским службама, редовним оцењивањем квалитета рада органа пословођења и служби, предузимањем подстицајних и корективних мера према запосленима, као и унапређивањем радних способности ненаставних радника. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља подложни су оцени наставника, ненаставног особља и студената, при чему Факултет посебно прати и оцењује однос управљачког и ненаставног особља према студентима, као и њихову мотивацију у раду са студентима.

Контролу квалитета рада ненаставних радника врше секретар и шефови служби. Правила о мерама за побољшање квалитета, укључујући и дисциплинске мере, садржана су у Правилнику о раду и у уговорима о раду и доследно се примењују. На крају академске године, шефови служби подносе секретару Факултета годишњи извештај о раду службе, у коме сумирају резултате рада, евидентирају евентуалне тешкоће и слабости и предлажу мере за њихово превазилажење. На основу извештаја шефова служби, секретар припрема годишњи извештај о свом и раду Секретаријата, који се доставља декану, Наставно-научном већу и Одбору за квалитет, с тим што извештај, са евентуалним примедбама декана и Одбора за квалитет, разматра и усваја Наставно-научно веће. Међутим, Одбору за квалитет, у претходним академским школским годинама, није био достављен наведени извештај секретара Факултета па није ни био у прилици да се о њему претходно изјашњава.

Факултет, применом одговарајућих мера подстиче ненаставно особље на усвајање и развијање културе квалитета, на посвећеност раду и максимално залагање на послу до степена изврности, као и на развијање професионалног односа према корисницима услуга. Декан Факултета је у претходном периоду, у складу са одлуком о варијабилним примањима, утврђивао повећани коефицијент примања ненаставним радницима који су остваривали најбоље резултате у раду, а подовом дана Факултета се редовно додељује и награда „Најбољи радник у служби“. Уз то, секретар Факултета, у складу са Законом о раду, утврђује предлог конкретних корективних мера за отклањање узрока некавалитетног рада, док у случају кад постоји сумња да запослени не остварује предвиђене резултате рада, односно некавалитетно обавља послове зато што нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради, декан Факултета одређује комисију за надзор над радом запосленог, с тим што на основу извештаја комисије декан доноси одлуку у складу са законом. Уколико је некавалитетно обављање посла последица повреде радне дужности утврђене Правилником о раду или уговором о раду, секретар Факултета, на предлог шефа службе, иницира предузимање дисциплинских мера.

Рад органа пословођења и служби Факултета оцењују, путем анкетања, наставници, сарадници, ненаставни радници и студенти Факултета. Они путем анкетања изражавају своје мишљење о квалитету рада органа пословођења и факултетских служби.

У анкети у којој је учествовало наставно и ненаставно особље, вреднован је квалитет управе Факултета (*Извештај о вредновању квалитета управе Правног факултета Универзитета у Нишу за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године*). Оценом на складу од 1 до 5, наставно и ненаставно особље изјашњавало се о 6 параметара квалитета рада Савета Факултета, декана и продекана. Резултати анкете показују да је наставно и ненаставно особље веома високом оценом оценило шест параметара који се односе на квалитет рада Савета Факултета. Ни један параметар није оцењен просечном оценом мањом од 4, с тим што је просечна оцена свих параметара 4,41. У истој анкети,

наставно и ненаставно особље је квалитет рада декана и продекана веома позитивно оценило. Само неколико параматара код декана и два продекана оцењено је просечном оценом мањом од 4, док су све остале просечне оцене веће од 4.

У анкети о вредновању квалитета рада ненаставног особља (*Извештај о вредновању квалитета рада ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу од стране наставног особља за период од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године*), наставно особље Факултета је веома високом просечном оценом оценило квалитет рада ненаставног особља. Само један ненаставни радник добио је, на скали од 1 до 5, просечну оцену мању од 4, док је просечна оцена свих ненаставних радника 4,65, што указује на велико поверење наставног особља у подршку коју му пружа ненаставно особље.

У анкети у којој су студенти основних академских студија вредновали квалитет рада стручних служби Факултета (*Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената основних академских студија права за период од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године*), на скали од 1 до 5 вреднована су 6 параметра Службе за наставу и студентска питања, Рачунарско-информационог центра и Библиотеке. Студенти су, на скали од 1 до 5, **најбоље оценили квалитет рада Рачунарско-информационог центра**, чија је просечна оцена 4,14, при чему је највишом просечном оценом (4,22) оцењена могућност коришћења рачунара и Интернета на Факултету, као и квалитет студентског сервиса на сајту Факултета, док су најнижом просечном оценом (3,96) студенти оценили општи утисак о раду Рачунарско-информационог центра. **Студенти су просечном оценом 3,89, која је задовољавајућа, оценили и квалитет рада Библиотеке.** Највишом оценом (4,16) оцењено је радно време Библиотеке и читаонице, док су најнижом просечном оценом оценили услове рада у читаоници. Најнижу просечну оцену (3,32) добила је Служба за наставу и студентска питања, код које су студенти најнижим оценама оценили организованост службе у раду са студентима (3,02), радно време службе (3,22), као и општи утисак о раду службе (3,34). Студенти су, као један од параметара, у овој анкети посебно вредновали и однос запослених у служби према студентима. Резултати анкете показују да су студенти најбољом просечном оценом (4,15) оценили однос који према њима показују запослени у Рачунарско-информационом центру, нешто нижом просечном оценом (3,98) оцењен је однос запослених у Библиотеци према студентима, док су најнижу просечну оцену (3,38) добили запослени у Служби за наставу и студентска питања.

Студенти докторских академских студија су, у анкети о вредновању квалитета рада стручних служби Факултета (*Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената докторских академских студија права за период од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године*), **веома високим просечним оценама** оценили квалитет рада стручних служби Факултета. Најбоље је оцењена служба за докторске студије (4,96), а следе је Рачунарско-информациони центар (4,90) и Библиотека (4,36). И у овој анкети студенти су, као један од параметара, посебно вредновали однос запослених у служби према студентима. Резултати анкете показују да су студенти највишом просечном оценом (5,00) оценили однос који према њима показују запослени у Служби за докторске студије и Рачунарско-информационом центру, док су нешто нижом просечном оценом (4,33) оценили однос запослених у Библиотеци према студентима.

Из *Извештаја о самовредновању квалитета рада ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године*, произлази да су ненаставни радници, на скали од 1 до 5, веома високим оценама оценили квалитет свог рада и рада службе у којој раде. Просечна општа оцена којом су ненаставни радници оценили квалитет свог рада је 4,71, док је просечна општа оцена квалитета рада службе у

којој раде 4,63. И у оцени појединих аспеката свог рада, ненаставни радници су сваки од тих аспеката оценили веома високом просечном оценом од 4,72. При томе су, највишом оценом (4,88) оценили поштовање радног времена и наредба руководиоца, као и поштовање упутстава и радне процедуре и допринос добрим међуљудским односима у служби (4,83), док су најмањом просечном оценом оценили правичност у оптерећењу запослених у служби (4,05). Просечна оцена услова рада од 4,00 је знатно нижа од претходне, али ипак доста висока. Најбоље су оцењени радно време (4,67) и усклађеност радних задатака са стручним квалификацијама запосленог (4,35), док су најслабије оцењени могућност изражавања нових идеја за унапређење рада службе (3,43), информисаност запослених (3,65) и зарада (3,70). Процена руковођења, радног окружења и радне перспективе оцењена је просечном оценом 3,99, с тим што је највишом оценом оцењена помоћ и подршка колега (4,48), док су најнижим оценама оцењени могућност напредовања (3,23) и мотивисаност запослених за веће залагање на послу (3,48).

Факултет подстиче, мотивише и обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно усавршавање у циљу повећања компетенција за праћење и примену нових прописа и информационог технологија и осавремењавање процеса рада. У том контексту, Факултет је пружао подршку и обезбеђивао учешће заинтересованим ненаставним радницима на различитим стручним обукама, испитима и семинарима, како би се усавршили и стекли нове компетенције (*Потврда о стручном усавршавању ненаставног особља Правног факултета у Нишу у периоду од 2013-2016. године*).

б) SWOT анализа

Предности:

1. Статутом Факултета јасно су дефинисане надлежности органа управљања, органа пословођења и стручних органа.
2. Статутом Факултета дефинисана је организациона структура Факултета.
3. Квалитет управљања Факултетом се вреднује.
4. Спроводи се анкете о квалитету рада стручних служби и ненаставне подршке и предузимају се мере за унапређивање квалитета.
5. Ненаставно и управљачко особље се перманентно усавршава и образује.

Слабости:

1. Недефинисани услови за напредовање ненаставног особља.
2. Недостатак оптималне стручне и радне ангажованости појединих ненаставних радника.

Могућности:

1. Веће укључивање свих структура ненаставне подршке у креирање и спровођење мера предвиђених Планом интегритета.
2. Стално побољшавање и дорада софтвера за квалитетнији и ефикаснији рад Службе за наставу и студентска питања.
3. Едукација ненаставних радника ради остваривања бољег контакта са студентима.

Опасности:

1. Непримењивање корективних и подстицајних мера смањује мотивацију ненаставних радника.

в) Процена испуњености стандарда 10 и предлог корективних мера

Факултет испуњава Стандард 10.

Управа Факултета треба у наредном периоду да повећа активности и унапређује промотивно-маркетиншке мере како би, због велике конкуренције сродних факултета у образовном процесу, обезбедила упис предвиђеног броја што квалитетнијих студената.

Неопходно је да се наставе напори и активности на побољшавању услова рада ненаставних радника обезбеђивањем адекватног простора за рад, набавком савремених средстава за рад и побољшањем техничких услова рада.

У наредном периоду је неопходно да се, у виду корективних мера, учине напори усмерени на усавршавање организације рада у оквиру свих служби Факултета, појачавање надзора над радом запослених у службама, као и на доследнију примену корективних и подстицајних мера.

г) Показатељи и прилози уз стандард 10

- [10.1. Статут Факултета](#)
- [10.2. Правилник о броју и начину избора чланова за Студентски парламент Правног факултета у Нишу](#)
- [10.3. Правилник о квалитету](#)
- [10.4. Правилник о систематизацији радних места \(„БПФ у Нишу“, бр. 228/2016\)](#)
- [10.5. Правилник о књизи упутстава о раду Секретаријата \(„БПФ у Нишу“, бр. 132/2008\)](#)
- [10.7. Правилником о заштити од пожара \(„Билтен Правног Факултета у Нишу“, бр 198/2013.“\).](#)
- [10.8. Закон о раду](#)
- [10.9. Правилник о раду](#)
- [10.10. Правилник о канцеларијском пословању \(„БПФ у Нишу“, бр. 104/07.“\)](#)
- [10.11. Пословник о раду Савета](#)
- [10.12. Упутство о вођењу документације](#)
- [10.13. Списак ненаставних радника, стално запослених на Правном факултету Универзитета у Нишу, у оквиру одговарајућих организационих јединица](#)
- [10.14. Шематска организациона структура Правног факултета Универзитета у Нишу](#)
- [10.15. Извештај о вредновању квалитета управе Правног факултета Универзитета у Нишу за период 01.01.2015. до 31.12.2015. године, са упитником](#)
- [10.16. Извештај о вредновању рада ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу од стране наставног особља за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)
- [10.17. Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената основних академских студија права за период 01.01.2015. до 31.12.2015. године](#)

- [10.18. Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената докторских академских студија права за период 01.01.2015. до 31.12.2015. године](#)
- [10.19. Извештај о самовредновању квалитета рада ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу за период 01.01.2015. до 31.12.2015. године](#)

Стандард 11

КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 11

За обављање наставне и научно-истраживачке делатности Правни факултет Универзитета у Нишу користи простор и опрему који су задовољавајућег обима, адекватне структуре и на доста високом степену техничке савремености. Простор и опрема Факултета задовољавају одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове, тако да обезбеђују квалитетно извођење наставе на свим врстама и нивоима студија, као и одговарајуће радне услове за све студенте и запослене.

Простор који Факултет користи за обављање наставне и научно-истраживачке делатности обухвата укупно **8.509,38 квм** корисне површине, и то:

- амфитеатар површине 381,50 квм са 480 места,
- 8 учионица укупне површине 718,29 квм, са 828 места,
- 48 функционално опремљених кабинета, укупне површине од 897,50 квм,
- Библиотека – позајмно одељење, укупне површине од 22,38 квм,
- читаоница за студенте основних и мастер академских студија, укупне површине 240,40 квм, са 110 места,
- читаоница за студенте докторских студија, укупне површине 40,94 квм, са 7 места,
- Рачунарско-информациони центар, укупне површине 68,11 квм, са 11 места
- рачунарска учионица, укупне површине 53,47 квм, са 21 местом,
- две сале-суднице на другом и петом спрату зграде, укупне површине 98,53 квм, са 65 места,
- Правна клиника, са огледном адвокатском канцеларијом, укупне површине 77,82 квм са 19 места,
- Студентски клуб, укупне површине 268,00 квм, са 136 места,
- три просторије за рад студентских организација и Студентског парламента, укупне површине 56,76 квм, са 40 места,
- 20 просторија за рад факултетских служби, укупне површине 527,9 квм, са 33 места.

Факултет располаже и са паркинг простором, капацитета 50 паркинг места, која дели са Економским факултетом у Нишу.

За извођење наставе и испита користе се амфитеатар и потребан број учионица и сала, које су опремљене савременим аудио-визуелним средствима и одговарајућим намештајем.

Укупна површина радног простора у извођењу наставе по сменама, с обзиром на број студената који студирају према акредитованим студијским програмима (укупно 1497 студента, који су уписали годину), задовољава прописане стандарде, јер по студенту износи 5,68 м². Уколико се, пак, узму у обзир и студенти који су обновили годину (1268 студената), онда је тај однос нешто нижи и износи 3,08 м² по студенту. У сваком случају,

радни простор који се користи за извођење наставних активности је по свом обиму такав да сваком студенту обезбеђује место за седење у амфитеатру, учионицама и у салама.

Факултет има и довољан број кабинета за наставнике и сараднике, који пружају услове за припрему наставе, индивидуалан научно-истраживачки и стучни рад.

Библиотека Факултета – позајмно одељење налази се у просторији која пружа солидне услове за рад библиотечког особља, с тим што у потпуности задовољава и потребе студената, наставника и сарадника. У саставу Библиотеке је и читаоница.

У оквиру Правне клинике је опремљена адвокатска канцеларија. Факултет има посебну учионицу-судницу, у којој се изводи практична настава кроз симулације суђења, као и рачунарску учионицу, у којој студенти имају приступ Интернету, а могу да користе и услуге фотокопирања, штампања, скенирања и нарезивања CD и DVD материјала.

Факултет је обезбедио и опремио одговарајуће просторије за управу Факултета и рад факултетских стручних служби, као и три просторије за рад Студентског парламента и студентских организација. Факултет има и просторију за студентски клуб, која тренутно није у функцији.

Детаљна спецификација простора дата је у *Прегледу простора*.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и задовољио потребу запослених и студената за савременим информатичким средствима, имајући у виду њихов број.

Факултет је студентима обезбедио две учионице, опремљене савременим техничким и осталим уређајима, који студентима омогућавају рад на рачунарима, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала. Укупно 34 рачунара намењено је искључиво студентима (8 у Рачунарско-информационом центру, 20 у рачунарској учионици, 5 у холу испред амфитеатра и један у Библиотеци). Студентима је, на тај начин, обезбеђен неометан приступ свим информацијама у погледу студија, које се редовно објављују на Интернет страници Факултета, али и правним и библиографским базама Факултета и наставним материјалима који се објављују у електронском облику.

Сваки наставник и сарадник добио је на коришћење компјутер, одговарајуће конфигурације, а највећи број наставника и сарадника и лаптоп рачунар. Службе су опремљене одговарајућим техничким средствима и компјутерском опремом и у раду користе адекватне софтвере. Сви запослени на Факултету имају приступ различитим информацијама у електронском облику и информационом технологијама, које користе у сврху професионалног усавршавања.

Закључно са 31. 03. 2016. године Факултет има 51 рачунар и 46 штампача у кабинетима наставника и сарадника. Стручне службе Факултета користе 35 рачунара и 29 штампача, 5 рачунара се налазе у салама за извођење наставе, а исти број рачунара је и у холу испред амфитеатра (инфо рачунари за студенте). Рачунарска учионица снабдевена је са 20 рачунара. Факултет има и 6 сервера и 11 видео бимова. Уз све то, 119 лаптоп рачунара задужено је од стране наставника и сарадника Факултета.

Факултет је сопственим средствима обезбедио бeжичну Интернет везу у већем делу објекта којим располаже.

Детаљна спецификација опреме садржана је у *Инвентару опреме*.

Факултет обезбеђује редовно одржавање простора и опреме кроз организовање рада одговарајућих служби. Уз то, Факултет обезбеђује и висок ниво хигијене свих просторија, редовно одржавање опреме и њено осавремењивање.

У претходном периоду Факултет је, својим средствима, извршио адаптацију дотрајалог крова изнад амфитеатра, заменио дотрајалу столарију у амфитеатру и сали бр. 2. Исте просторије су реновиране и заменом подне облоге, завеса и намештаја.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се: праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама студената и наставног процеса; контролом квалитета простора и опреме, путем анкетања студената и запослених; доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала и предузимањем корективних и подстицајних мера у циљу ефикаснијег обављања послова на одржавању опреме.

Резултат анкете о самовредновању ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу за период од 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године показује да су ненаставни радници, оцењујући простор, средства за рад и техничке услове рада, веома високом просечном оценом (4,33) оценили тај параметар услова рада.

Студенти основних академских студија су, приликом анкетања о квалитету рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу за период од 01.01.2015. до 31.12.2015. године веома повољно оценили могућност коришћења рачунара и Интернета на Факултету (4,22), квалитет Интернет презентације Факултета (4,16), као и квалитет студентског сервиса на сајту Факултета (4,22). У истој анкети су услове рада у читаоници оценили нешто нижом оценом (3,54).

У анкети студената докторских академских студија о квалитету рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу за период од 01.01.2015. до 31.12.2015. године још повољније су оцењени могућност коришћења рачунара и Интернета на Факултету (4,67), квалитет Интернет презентације Факултета (5,00), као и квалитет студентског сервиса на сајту Факултета (4,83). У истој анкети су, услове рада у читаоници, у односу на остале параметре, оцењени најнижом оценом (4,17).

б) SWOT анализа

Предности:

1. Добра опремљеност амфитеатра, учионица, Рачунарско-информационог центра, Правне клинике, сале-суднице и осталог пословног простора .
2. Домаћинско газдовање, одржавање и квалитативно побољшавање простора.
3. Квалитетније обављање наставе и одвијање наставног процеса уопште, због увођења савремене технологије.
4. Континуирано осавремењивање информатичких ресурса.

Слабости:

1. Повремена недовољност учионичког простора због преклапањем наставе и испитних рокова.
2. Лоша термичка и хидроизолација због дотрајалности фасаде и прозорске столарије већег дела зграде.

Могућности:

1. Проширивање пословног простора и уступање на коришћење просторија које се налазе у источном делу зграде, а на којима право коришћења припада ЖТП-у Београд.
2. Инсталација климатизације у Амфитеатару Факултета, уз финансијску помоћ Министарства просвете.
3. Замена прозорске столарије и прозорских стакала, уз финансијску помоћ Министарства просвете на преосталом, већем делу објекта.

Опасности:

1. Нередовно и недовољно финансирање материјалних трошкова Факултета за текуће инвестиционо одржавање.
2. Старост објекта и инсталација.
3. Нерешено питање обезбеђења даљинског грејања зграде.

в) Процена испуњености Стандарда 11 и предлог корективних мера:

Правни факултет испуњава Стандард 11.

Факултет ће наставити да перманентно побољшава квалитет простора и опреме.

У предстојећем периоду, Факултет ће уложити потребна финансијска средства за обезбеђење адекватног озвучења у свим учионицима и за инсталирање нове климатизације у Амфитеатру и Библиотеци Факултета.

Предлаже се, као корективна мера, да се убудуће контрола квалитета простора и опреме осмисли као посебна анкета, која би била спроведена међу студентима, ненаставним особљем и наставницима и сарадницима.

г) Показатељи и прилози уз стандард 11

[11.1. Извод из катастра](#)

[11.2. Одлука о подели простора са Економским факултетом](#)

[11.3. Преглед простора](#)

[11.4. Попис опреме - извод из Књиге инвентара](#)

[11.5. Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената основних академских студија права за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)

[11.6. Извештај о вредновању квалитета рада стручних служби Правног факултета Универзитета у Нишу од стране студената докторских академских студија права за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)

[11.7. Извештај о самовредновању квалитета рада ненаставног особља Правног факултета Универзитета у Нишу за период 01. 01. 2015. до 31. 12. 2015. године](#)

Стандард 12

ФИНАНСИРАЊЕ

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 12

Правни факултет Универзитета у Нишу има дугорочно обезбеђена финансијска средства, неопходна за реализацију наставног процеса, научноистраживачког рада и других активности из свог делокруга.

Средства за обављање делатности, Факултет стиче из следећих извора: средства која обезбеђује оснивач; школарине; донације, поклони и завештања; средства за финансирање научноистраживачког и стручног рада; пројекти и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања, едукативних програма и консултантских услуга; накнаде за комерцијалне и друге услуге; оснивачка права из уговора са трећим лицима; и други извори, у складу са законом.

Правни основ стицања и расподеле прихода дефинисан је *Законом о високом образовању*, а само пословање ближе је уређено *Статутом Факултета* и општим актима Факултета, у складу са Статутом и Законом.

Факултет самостално планира распоред и намену финансијских средстава, тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. Распоред и намена финансијских средстава утврђује се годишњим Финансијским планом, а у случају евентуалних инвестиција и Планом коришћења средстава за инвестиције, које усваја Савет факултета.

Јавност и транспарентност својих извора финансирања, наменског трошења средстава и законитог финансијског пословања, Факултет обезбеђује кроз годишњи *Извештај о пословању* и *Годишњи обрачун*, које усваја Савет факултета.

Квалитет финансирања остварује се: доследним поштовањем правила о припреми и усвајању Финансијског плана и других финансијских аката, контролом коришћења финансијских средстава и предузимањем одговарајућих мера у случају нерационалног или ненаменског трошења средстава.

Нацрт Финансијског плана припрема декан Факултета, у сарадњи са продеканом за финансије. Приликом израде нацрта, имају се у виду активности Факултета предвиђене годишњим планом рада, као и потреба за финансијском стабилношћу у дужем временском периоду. Нацрт Финансијског плана разматра се на Наставно-научном већу, које утврђује предлог Финансијског плана. Предлог Финансијског плана разматра и усваја Савет Факултета.

Декан Факултета, у сарадњи са продеканом за финансије, припрема Нацрт *Финансијског извештаја* и *Годишњи обрачун Факултета*. Нацрти наведених аката разматрају се на Наставно-научном већу, које утврђује предлоге Финансијског извештаја и Годишњег обрачуна Факултета. Савет факултета, после њиховог разматрања, усваја Предлог Финансијског извештаја и Предлог годишњег обрачуна Факултета.

Из Финансијског извештаја Факултета за 2015. годину произлази да се планирани прилив средстава од 390.570 није остварио у потпуности. С обиром да је остварено само 286.515, тј. 86,25% од планираних прихода, значајно су умањени и расходи Факултета тако

је је уместо планираног одлива 327.581, остварен само одлив од 282.538, тј. само 86,25% од планираног одлива. Тим значајним смањењем расхода, које је дошло до изражаја и на плану смањења зарада запослених за 7,35%, обезбеђен је суфицит од 3.977, који је за 199,95% већи од планираног, а за 137,56% већи од суфицита оствареног у претходној 2014. години.

И сопствени извори финансирања Факултета су у 2015. години знатно редуковани, пре свега, због тога што су студенти ослобођени једног дела накнада. Уз то, Министарство просвете и Министарство науке су у 2015. години Факултету обезбедили мање финансијских средстава не само у односу на она која су била предвиђена Финансијским планом Факултета, већ и у односу на она која су Факултету била обезбеђена за 2014. годину. Министарство просвете је Факултету обезбедило 118.906, што је 90,83% у односу на средства обезбеђена у 2014. години, док је Министарство науке Факултету обезбедило 23.581, што је 94,58% у односу на средства обезбеђена у 2014. години.

С обзиром на то, структура прилива финансијских средстава Факултета показује да су у укупном приливу средстава Министарство просвете и Министарство науке учествовали са 142.487, што је 49,73%, док је удео сопствених извора финансирања Факултета 144.028, што је 50,27%.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Буџетски начин финансирања.
2. Сопствени приходи.
3. Начин употребе финансијских средстава је транспарентан.

Слабости:

1. Недостатак буџетских финансијских средстава за подмиривање текућих материјалних трошкова.
2. Непостојање вишегодишњег плана финансирања сопствених активности.

Могућности:

1. Повећање прихода Факултета, учешћем у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима и пружањем консалтинг услуга.

Опасности:

1. Лош материјални положај студената.
2. Економска криза у земљи.
3. Нелојална конкуренција приватних факултета.

в) Процена испуњености Стандарда 12 и предлог корективних мера:

Правни факултет Универзитета у Нишу, упркос тешкој економској ситуацији у којој се земља налази, испуњава све стандарде у погледу квалитета извора финансирања, финансијског планирања и транспарентности у употреби финансијских средстава, што му омогућује да обезбеди финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду, иако је суочен са смањеним приливом средстава како од ресорних министарстава, тако и из сопствених извора финансирања.

г) Показатељи и прилози уз стандард 12

[12.1. Правилник о квалитету](#)

[12.2. Финансијски извештај за 2015. годину](#)

[12.3. Укупни одлив за 2015. годину](#)

[12.4. Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског извештаја за 2015.](#)

[12.5. Одлука Савета Факултета о јавним набавкама за 2016. годину](#)

[12.6. Финансијски план за 2016. годину](#)

[12.7. Одлука Савета Факултета о усвајању Финансијског плана за 2016.](#)

[12.8. План јавних набавки за 2016. годину](#)

Стандард 13

УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Правни факултет Универзитета у Нишу је обезбедио значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета. То своју значајну улогу студенти Факултета остварују: радом студентских организација; учешћем представника студената у органима и телима Факултета; редовним оцењивањем квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса, литературе, библиотечких и информацијских ресурса, рада наставника, сарадника и факултетских служби у поступку анкетирања који спроводе органи Факултета као; изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета; и изражавањем мишљења поводом извештаја о резултатима самовредновања и извештаја о резултатима спољашњег оцењивања квалитета.

Правила о учешћу студената у процесу обезбеђења квалитета садржана су у *Правилнику о квалитету* и другим општим актима којима су уређени поступци за обезбеђење квалитета.

На Правном факултету Универзитета у Нишу деловало је неколико студентских организација (сада су активне само две, и то: Савез студената Правног факултета и Права студентска прича) у којима студенти остварују своја права и интересе, баве се различитим ваннаставним активностима и утичу на побољшање квалитета студирања.

Студентске организације на изборима за Студентски парламент пропорционално учествују приликом формирања Студентског парламента. Представници Студентског парламента учествују у раду: Наставно-научног већа Факултета (пет представника Студентског парламента), Савета Факултета (три представника Студентског парламента), Одбору за квалитет (једног представника Студентског парламента), Комисије за праћење и унапређивање студирања (једног представника Студентског парламента) и Комисије за односе са студентима (једног представника Студентског парламента).

Редовним присуством на седницима Наставно-научног већа и Савета Факултета, представници Студентског парламента активно учествују у креирању студијских програма, њиховим изменама и допунама, као и решавању свих питања везаних за статус студената.

Сви студенти Факултета имају могућност да активно учествују и у оцени квалитета: студијских програма, свих елемената наставног процеса, обавезне и допунске литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника и факултетских служби. Резултати свих анкета редовно су предмет разматрања на седницама Студентског парламента. Уз то, Факултет је дужан да резултате анкета учини доступним јавности и укључи их у укупну оцену самовредновања.

Факултет подстиче студенте и да се изражавањем мишљења и ставова активно укључују у процес развоја студијских програма и планова рада на предметима, као и у процес унапређивања процеса наставе, метода испитивања и др.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Представници студената Факултета учествовањем у раду Наставно-научног већа, Одбора за квалитет, Комисије за праћење и унапређивање студирања и Комисије за односе са студентима, учествују у обезбеђивању квалитета.
2. Сви студенти Факултета имају могућност да кроз учешће у анкетирању оцењују квалитет Факултета, студијских програма и наставе уопште.

Слабости:

Недовољан број студената који активно учествују како у наставном процесу, тако и у анкетама о оцени студијских програма, педагошког рада наставника и сарадника, квалитету уџбеника, квалитету оцењивања, услова рада.

Могућности:

Предузимање адекватних мера како би се што већи број студената заинтересовао за учешће у наставном процесу и за побољшање његовог квалитета (измена и допуна студијских програма, побољшања и осавремењивање наставе и услова рада, увођења различитих видова практичне наставе).

Опасности:

Несразмерно учешће у планирању наставних и ваннаставних активности студената у оквиру обавезног фонда часова и испуњавања предиспитних обавеза.

в) Процена испуњености Стандарда 13 и предлог корективних мера

Правни Факултет Универзитета у Нишу испуњава Стандард 13.

У наредном периоду, Факултет ће, у циљу валидности и кредибилитета анкета које се спровode, преко представника Студентског парламента мобилисати што већи број студената да учествују у наставном процесу, као и у анкетама које се спровode.

Факултет ће наставити да унапређује систем обезбеђења квалитета, при чему ће узимати у обзир и ставове и мишљења студената, студентских организација и Студентског парламента.

Факултет ће настојати да још више повећава свест и знање студената о систему обезбеђења квалитета, да их мотивише да објективно вреднују све сегменте квалитета, као и да им укаже на потребу да својим предлозима и сугестијама треба да допринесе даљем унапређивању квалитета.

г) Показатељи и прилози уз стандард 13

[13.1. Статут Факултета](#)

[13.2. Правилник о квалитету](#)

[13.3. Одлука о именовању чланова Одбора за квалитет](#)

[13.4. Одлука о именовању чланова Комисије за праћење и унапређивање студирања](#)

[13.5. Одлука о именовању чланова Комисије за односе са студентима](#)

Стандард 14

СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Правни факултет Универзитета у Нишу је усвајањем *Стратегије управљања квалитетом*, *Правилника о квалитету* и *Правилника о самовредновању*, као и избором чланова Одбора за квалитет, са својим сталним комисијама, обезбедио институционалне оквире за систематско праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Факултет је обезбедио услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета, у свим областима које су предмет самовредновања. За сваку област обезбеђења квалитета утврђени су посебни методи и индикатори за праћење и вредновање квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера за обезбеђење задовољавајућег нивоа квалитета.

Правилником о квалитету предвиђено је редовно периодично вредновање квалитета, уз могућност да се изврши и ванредна провера квалитета, ако за тим постоји потреба. Према чл. 227. Правилника о квалитету, најмање једном у три године Факултет спроводи поступак самовредновања и провере нивоа квалитета, током којег проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета и достигнути ниво остваривања утврђених стандарда квалитета.

Факултет обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената, на начин утврђен овим Правилником и другим општим актима Факултета. Факултет обезбеђује и податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета.

Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета учињени су доступним јавности на интернет страници Факултета

Сви наставници, сарадници и ненаставни радници упознати су са новоуспостављеним системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима анкетања, извештаји о успеху студената у студирању и на испитима, као и извештаји о положају правника на тржишту рада, предмет су разматрања на седницама Одбора за квалитет, одговарајућих комисија и Наставно-научног већа Факултета.

Факултет је континуирано и систематски прикупљао потребне информације о обезбеђењу квалитета и вршио периодично провере у свим областима обезбеђења квалитета, у складу са стандардима за акредитацију, Правилником о квалитету и Правилником о самовредновању. Својим проактивним приступом, запослени на Факултету, задужени за обезбеђење квалитета дали су значајан допринос у испуњењу овог стандарда.

На основу усвојених докумената из области обезбеђења и провере квалитета, 2011. године је извршена друга свеобухватна провера квалитета рада на Правном факултету

Универзитета у Нишу и састављен је Извештај о самовредновању. Факултет је 2013. године сачинио додатни Извештај о самовредновању за период јул 2011-март 2013. године, тако да овај Извештај за период 2013-2016. године представља четврти извештај о самовредновању Факултета.

Извештаји о резултатима анкетања, извештаји о успеху студената у студирању и на испитима, као и извештаји о положају правника на тржишту рада, били су предмет разматрања на седницама Одбора за квалитет, одговарајућих комисија и Наставно-научног већа Факултета.

Формирана је база података Одбора за квалитет која ће обезбедити трајно чување прикупљених података и њихово упоређивање са подацима који ће се прикупити током спровођења наредног анкетања и примене других метода за прикупљање података.

Извештај о самовредновању учињен је доступним јавности објављивањем на Интернет страници Факултета www.prafak.ni.ac.rs.

б) SWOT анализа

Предности:

1. Стратегија управљања Факултетом усаглашена је са стратегијама за обезбеђивање квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству.
2. На Факултету постоји инфраструктура која систематски прати и обезбеђује квалитет.

Слабости:

Недовољна комуникација Факултетата са послодавцима или дипломираним правницима, у погледу процене квалитета стечених компетенција дипломираних студената.

Могућности:

1. Унапређење успостављене сарадње са другим домаћим и иностраним високошколским установама са циљем размене искустава о институционалним оквирима за систематско праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета, у свим областима обезбеђења квалитета.
2. Организација конференција, посвећених процени и унапређивању квалитета у високом образовању.

Опасности:

Отежано одржавање оптималног нивоа посвећености систематском праћењу и периодичној провери квалитета.

в) Процена испуњености Стандарда 14 и предлог корективних мера

Правни факултет испуњава Стандард 14.

У наредном периоду, неопходно је наставити са проверама квалитета и дорадом процедуре за те провере, као и са успостављањем нових стандарда и процедура за обезбеђење и проверу квалитета.

С обзиром на актуелну ситуацију у вези са запошљавањем, посебно у вези са запошљавањем ненаставног особља, у овом тренутку није нужно да се запосли менаџер квалитета, што се иначе предвиђа Правилником о квалитету, али је неопходно да се један од стручних и компетентних ненаставних радника обавезе да континуирано и систематски

прати и организује све послове и активности који су у вези са обезбеђењем квалитета и стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета на Факултету.

г) Показатељи и прилози уз стандард 14

[14.1. Правилник о квалитету](#)

[14.2. Правилник о самовредновању](#)